नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

जिल्ला प्रशासन कार्यालय
काठमाण्डौ

(प्रशासन शाखा)

फो नं. ४२६२८२८
४२६२४७८
४२६२४४८

Fax४२६७६९१

प. सं. २०७५/०७६
च.नं. 2236

मिति २०७५।१२।२७

दुई शब्द

विपद्को कारण हुने मानवीय तथा भौतिक क्षतिको मात्रालाई कम गर्न जिल्ला स्तरमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना हुनु जरुरी हुन्छ । जिल्लामा उपलब्ध भौतिक तथा मानवीय स्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गरी समयमै यस्ता विपद्को अवस्थालाई सामान्यीकरण गर्दै लैजान यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नेछ भन्ने विश्वास लिइएको छ ।

जिल्ला तथा स्थानीय तहवाट नै खोज, उद्धार तथा राहतको व्यवस्थापन गरी जोखिम न्यूनीकरण गर्न पूर्वतयारी गर्ने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति लगायतका निकाय तथा सम्वद्ध सरकार तथा गैर सरकारी संस्थाहरुको लागि योजनाबद्ध खाकाको रुपमा यो पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गरिएको छ । यो योजनाको कार्यान्वयनसँगै विभिन्न क्षेत्रगत आधारमा विपद् पूर्वतयारीका कार्यहरु थालनी हुने र क्षति न्यूनीकरणमा सहयोग पुग्नेछ । साथै विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा क्रियाशील सरकारी, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था र लाभग्राही विचको आपसी सम्वन्ध स्थापित गरी र कार्यगत एकता र एकरुपताबाट विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका गतिविधि सञ्चालन गर्न जिल्लाकै महत्वपूर्ण दस्तावेजको रुपमा रहने आशा गरिएको छ ।

यस सन्दर्भमा काठमाडौ जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७४ लाई परिमार्जन गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७५अद्यावधिक गरिएको छ । यस कार्यको लागि सहयोग एंव समन्वय गर्नुहुने सवै विषयगत निकाय, सुरक्षा निकाय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्था लगायत सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण निकाय, संस्था एवं कर्मचारीहरुप्रति विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

अन्त्यमा काठमाडौं जिल्लाभित्र घट्न सक्ने कुनै पनि प्रकारका विपद् व्यवस्थापनको लागि सम्वद्ध सवै निकाय र क्षेत्रहरुलाई यस योजना अनुरुप आ–आफ्नो तर्फवाट गर्नुपर्ने कार्यहरुको बारेमा जानकारी लिई तयारी अवस्थामा रहन समेत हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

राम प्रसाद आचार्य
प्रमुख जिल्ला अधिकारी
एवं
अध्यक्ष, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

भूमिका

नेपाल बहुप्रकोपीय जोखिममा रहेको देश हो । प्रकोप सम्वन्धी तथ्य र तथ्याङ्कहरुको आधारमा गरिएका विपद् जोखिमको विश्व नक्शांकनमा नेपाल बीसौं स्थानमा पर्दछ । जलवायु परिवर्तनका दृष्टिले चौथो र पहिरो तथा बाढी जस्ता जलजन्य प्रकोपको दृष्टिकोणले नेपाल तीसौं स्थानमा रहेको छ । संकटासन्नता र जोखिमका सम्बन्धमा गरिएको अध्ययन (UNDP/BCPR 2004) अनुसार भूकम्पीय संकटासन्नताका दृष्टिले नेपाल संसारका सबैभन्दा वढी जोखिममा रहेका देशहरुमध्ये एघारौं स्थानमा रहेको छ भने काठमाडौं संसारका सबैभन्दा जोखिमयुक्त सहररुमध्ये अग्रस्थानमा रहेको छ । आगलागी, महामारी, विषाक्त खाद्य सेवन, वातावरणीय प्रदूषण र हवाइ, सडक तथा उद्धारका क्रममा हुने दुर्घटना जस्ता गैर प्राकृतिक प्रकोपलाई समेत सामना गर्नु काठमाडौं जिल्लावासीका लागि चुनौति वन्दै आएको छ ।

१९९० सालको महाभूकम्पमा वेहोर्नु परेको क्षति जस्तै २०७२ वैशाख मा गएको विनासकारी भूकम्पबाट नेपाली जनताले ठूलो जनधनको क्षति वेहोर्नु परेको तथ्य हाम्रा सामु ताजै छ । यसले विपद् अघि गर्नुपर्ने विपद्जोखिम न्यूनीकरण सम्वन्धीकार्य, विपद्पछि तत्कालै प्रतिकार्य अन्तर्गतका खोजी, उद्धार तथा राहत वितरणसंग सम्वन्धित कार्य र पुनर्लाभ अन्तरर्गत प्रभावितहरुका लागि गरिनुपर्ने पुननिर्माण तथा पुनस्थापना जस्ता विपद् व्यवस्थापनका सवै आयामहरुमा सरोकारवालाहरुबाट पर्याप्त, प्रभावकारी र समन्वयात्मक रुपमा योगदान हुन अत्यावश्यक भएको व्यहोरा मुख्य सिकाई रहेको छ ।

विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धी जारी अन्तराष्ट्रिय घोषणापत्र, मार्गचित्र र मापदण्डहरुलाई नेपालले स्वीकार गर्दै आएको छ । नेपालको संविधानले प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद्को पूर्व तयारी, उद्धार तथा राहत र पुनर्लाभका कार्य गर्ने अधिकार संघ र प्रदेशको र विपद् व्यवस्थापनको अधिकार स्थानीय तहलाई प्रदान गरी सरकारका तिनवटै तहलाई विपद् व्यवस्थापनका लागि विपद् जोखिम न्यूनिकरण व्यवस्थापन ऐन २०७४ जारी गरी जिम्मेवार वनाएको छ । प्राकृतिक तथा मानवजन्य विपद्का घटनाहरुको कारणवाट हुन जाने क्षति न्यूनीकरण र त्यसको असरसँग जुध्न सक्ने क्षमताको विकास स्थानीय तहवाटै हुनु आवश्यक ठानिन्छ । यसका लागि उपयुक्त पूर्वतयारी योजना पहिलो शर्त हो । यस सन्दर्भमा काठमाडौ जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई विगतका अनुभव सिकाईहरु र आवश्यकताहरुलाई समेत समेटेर परिमार्जन गरी काठमाडौं जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७५अद्यावधिक गरिएको थियो ।

शब्द-संक्षेप

विव्यस	विपद् व्यवस्थापन समिति
प्रजिअ	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
सप्रजिअ	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी
जिसस	जिल्ला समन्वय समिति
डिवका	डिभिजन वन कार्यालय
स्वाका	स्वास्थ्य कार्यालय
नेरेसो	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
गैसस	गैर सरकारी संस्था
CSSR	Collapsed Structure Search and Rescue
DCC	District Coordination Committee
DEOC	District Emergency Operation Center
DHM	Department of Hydrology & metereology
HO	Health Office
HW	Health Worker
KUKL	Kathmandu Upatyaka Khanepani Limited
MFR	Medical First Responder
MIRA	Multi-Cluster / Sector Initial Rapid Assessment
NEOC	National Emergency Operation Center
NFI	Non Food Items
NRCS	Nepal Red Cross Society
NSET	National Society for Earthquake Technology–Nepal
RRT	Rapid Response Team
DCA	Dan Church Aid
FSCN	Friends Service Council Nepal
QRT	Quick Response Team

विषय-सूची

दुई शव्द
भूमिका
शब्द–संक्षेप

परिच्छेद-१ : परिचय
१.१ पृष्ठभूमि........ १
१.२ उद्धेश्य........ २
१.३ संस्थागत व्यवस्था........ २
१.४ अभिलेखीकरण........ २
१.५ अनुमोदन तथा अद्यावद्यिक प्रक्रिया........ २
१.६ सीमितता........ ३

परिच्छेद-२ : योजना तर्जुमा प्रक्रिया र विधि
२.१ विधि........ ४
२.२ विपद् पूर्वतयारी योजना तर्जुमा प्रक्रिया........ ४

परिच्छेद-३ : जिल्लाको प्रकोप जोखिम तथा वस्तुस्थिति विश्लेषण
३.१ मुख्य प्रकोप तथा असरहरु........ ६
३.२ सम्भाव्य प्रकोपको पहिचान........ ६
३.३ सम्भाव्य प्रकोपको स्तरीकरण........ ६
३.४ विपद् जोखिम तथा संकटासन्नता लेखाजोखा........ ७

परिच्छेद-४ : समष्टिगत प्रतिकार्य योजना
४.१ विपद् प्रतिकार्य योजना........ १०
४.२ प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीको लागि विद्यमान कानूनी प्रावधान........ १०
४.३ जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (DEOC) को स्थापना........ १३
४.४ स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरुसँग समन्वय........ १३
४.५ राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र (NEOC) १३
४.६ क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग समन्वय........१३
४.७ विषयगत क्षेत्र, अगुवा निकाय संस्थाहरु र सम्पर्क विवरण........१३
४.८ विषयगतक्षेत्र तथा जिम्मेवारी........ .१४
४.९ निकायगत क्षमता तथा स्रोतसाधन १७
४.१० उपलब्ध आपतकालीन आश्रयस्थल खुलास्थलको(Open Spaces) विवरण........ २१

परिच्छेद-५ : प्रकोप अनुसारको प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी योजना
५.१ विपद्का परिदृष्यहरु २५
५.१ भूकम्पका लागि चरणवद्ध प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी योजना........ २६
५.२.१ बिषयगत क्षेत्र :समन्वय, सूचना, संचार, खोजतलास तथा उद्धार........ २६
५.२.२ बिषयगत क्षेत्रको नाम : आपतकालीन खाद्य सुरक्षा, खाद्यान्न तथा कृषि ४०
५.२.३ बिषयगत क्षेत्रको नाम : आपतकालीन आश्रयस्थल तथा आवास ४६
५.२.४ बिषयगत क्षेत्रको नाम : आपतकालीन संरक्षण क्षेत्र ४९
५.२.५ बिषयगत क्षेत्रको नाम : आपतकालीन शिक्षा ६०
५.२.६ बिषयगत क्षेत्रको नाम : खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता ७०

५.२.७ बिषयगत क्षेत्रको नामः आपतकालीन बन्दोबस्त ७०
५.२.८ बिषयगत क्षेत्रको नामः मानवीय प्रतिकार्य सम्बन्धी विषयगत मापदण्ड ७०
५.२.९ बिषयगत क्षेत्रको नामः आपतकालीन स्वाथ्य, पोषण तथा उपचार ८७

परिच्छेद-६ : कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति

६.१ कार्यान्वयन योजना.. १०६
६.२ कार्ययोजनाको नियमित समीक्षा तथा अद्यावधिक कार्य १०६

अनुसूचीहरु

अनुसूची १ : विपद् सम्बन्धी पारिभाषिक शव्दावली र तिनको अर्थ १०७
अनुसूची २ : विभिन्न नगरपालकिाहरुको प्रकोप जोखिमको स्तरिकरण ११०
अनुसूची ३ : विपद् ब्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरु र सम्पर्क नं. ११०
अनुसूची ४ : बारुणयन्त्रको सम्पर्क विवरण (सम्पर्क नं. १०१) ११०
अनुसूची ५ : काठमाडौं जिल्लाका माननीय सांसद्हरुको टेलिफोन नं. १११
अनुसूची ६ : जिल्लास्तरीय कार्यालयहरुको टेलिफोन विवरण ११२
अनुसूची ७ : काठमाडौं जिल्लाका नगरपालिकाको प्रमुख, उपप्रमुख तथा कार्यकारी अधिकृतहरुको सम्पर्क विवरण... ११५
अनुसूची ८ : काठमाडौं जिल्लामा रहेका स्वास्थ्यचौकी/उपस्वास्थ्यचौकीमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरुको सम्पर्क विवरण ११६
अनुसूची ९ : काठमाडौं जिल्लामा सञ्चालित एम्बुलेन्स सेवा तथा सम्पर्क विवरण ११९
अनुसूची १० : काठमाण्डौं जिल्लामा विपद् उद्धार कार्यमा सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं. १८ हे.क्वा. निलवाराही, बलम्बु, काठमाण्डौं र न. २० हे.क्वा (विपद् उद्धार), सिनामंगल,सँग मौजुदा रहेका सामाग्रीहरु........ १२६
अनुसूची ११ : काठमाडौ उपत्यकामा संचालित खानेपानी वितरण गर्ने ट्यांकरका विवरण.................................... १३३

सन्दर्भ सामग्रीहरु १३४

परिच्छेद १ : परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपाल बाढी, पहिरो, भूकम्प, आगजनी, हावा-हुरी, असिना, मुसलधारे बर्षा, सुख्खा, शीतलहर, हिमपहिरो, अनिकाल जस्ता विविध प्रकृतिका प्रकोपका घटनाहरूबाट संकटासन्न (Vulnerable) अवस्थामा रहेको छ । यस अतिरिक्त नेपालमा महामारी, औद्योगिक दुर्घटना, विष्फोटन, सडक दुर्घटना तथा विषालु पदार्थसँग सम्बन्धित विपद्का घटनाहरू पनि हुने गरेको पाइन्छ । नेपालले वर्षेनी प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपद्का घटनाहरूको सामना गरिरहनु परेको छ ।

बाढी, पहिरो, आगलागी, हावाहुरी, महामारी, शीतलहर जस्ता प्रकोपका कारण नेपालमा वर्षेनी ठूलो परिमाणमा जनधनको क्षति हुने गरेको छ । नेपालको पूर्वदेखि पश्चिमसम्मको सवैजसो भूभाग कुनै न कुनै प्रकोपको क्षेत्रमा पर्दछ भने समग्र नेपाल भूकम्पीय दृष्टिले अति संवेदनशील क्षेत्रमा पर्दछ । यी प्रकोपका घटनाहरुका कारण श्रृजित हुनसक्ने असरहरुलाई संरचनात्मक, गैर-संरचनात्मक तथा पूर्वतयारीका विभिन्न उपायहरुद्वारा अल्पीकरण तथा न्यूनीकरण (Mitigation and Reduction) गर्न सकिन्छ । यसर्थ सम्भावित विपद्लाई सामना गर्नको लागि प्रभावकारी पूर्वतयारी योजना हुनु आवश्यक छ ।

काठमाडौं उपत्यका प्राकृतिक प्रकोप व्यवस्थापनको दृष्टिले नेपालको एक अति महत्वपूर्ण क्षेत्र मानिन्छ । क्षेत्रफलको हिसावले अन्य जिल्लाहरु भन्दा सानो भएपनि काठमाडौं जिल्ला भू-धरातलीय हिसावले विविधता भएको, जनसंख्याको दृष्टिले अति घना आवादी भएको तथा कमजोर आधारभूत संरचनाहरुका कारण यहाँको प्रकोप संकटासन्नता तथा जोखिम अन्य जिल्लाको तुलनामा वढी छ । भूकम्पीय जोखिमका दृष्टले विश्वमै अतिसंकटासन्न अवस्थामा रहेको काठमाडौले २०७२ साल वैशाख १२ गते गोरखा केन्द विन्दु भई गएको शक्तिशाली भूकम्प र सो पछिका पराकम्पहरुबाट त्रासदीपूर्ण अवस्थाको सामना गर्नु पर्‍यो । उक्त भूकम्पका कारण काठमाडौ जिल्लामा ठूलो धनजनको क्षति भएको र अझैसम्म पनि पुनर्स्थापना र पुननिर्माणको काम सम्पन्न हुन सकिरहेको छैन ।

काठमाडौं उपत्यका वरिपरिको पहाडी भिरालो क्षेत्रमा पहिरो तथा समथर क्षेत्रमा वाढीको प्रकोपका साथै, सहरी क्षेत्रमा आगलागी तथा महामारीको प्रकोप तीव्र रहेको छ । वढ्दो सहरीकरणसँगै भूकम्पीय दृष्टिले यहाँ रहेका भवनहरु तथा भौतिक संरचनाहरु पनि उच्च संकटासन्नताको अवस्थामा रहेका छन् ।

समग्र मानव विकासका दृष्टिले काठमाडौं जिल्ला नेपालका अन्य जिल्लाहरुमध्ये पहिलो स्थानमा पर्दछ । सन् २००१ तथा २०११ को राष्ट्रिय जनगणना (के.त.वि., २००१, २०११) तथा नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन सन् २०१८ (युएनडिपी, २०१८) का अनुसार काठमाडौं जिल्लामा गरिबीको अवस्था अन्य जिल्ला तथा नेपालको औसत अनुपातको तुलनामा कम रहेको छ (तालिका १-१) । यसै अवधिमा (सन् २००१-२०११) काठमाडौं जिल्लाको जनसंख्या बृद्धिदर अति उच्च (४.७६ प्रतिशत) रहेको छ । यी तथ्यहरु बाट काठमाडौंको गरिबीको स्तर कम तथा विकासको अवस्था औसत रुपमा राम्रो भएपनि विपद् जोखिमको दृष्टिले सामना गर्नुपर्ने चुनौतिहरु घेरै छन् ।

तालिका १-१: जनसंख्या वृद्धि, विकास तथा अन्य सूचकाङ्क संकेतहरु

विवरण	जनसंख्या वि.स. २०५८	जनसंख्या वि.स. २०६८	वृद्धि %	मानव विकास सूचाङ्क	मानव गरिबी सूचाङ्क	लैङ्गिकजन्य विकास सूचाङ्क
नेपाल	२३,१५१,४२३	२६,६२०,८०९	१४.९९	०.४७१	३९.६	०.४५२
काठमाडौं जिल्ला	१,०८१,८४५	१,७४०,९७७	६०.९३	०.६५२	२५.८	०.६३५

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना वि.स. २०५८, २०६८, नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, युएनडिपी २०१८

नेपालको सन्दर्भमा प्रकोपको संकटासन्नतामा स्थान पिच्छे भिन्न रहेको देखिन्छ । पछिल्लो ४८ वर्षको अवधिको प्रकोप इतिहासलाई हेर्दा काठमाडौं जिल्ला प्रकोपको कारण मानवीय तथा आर्थिक क्षतिको दृष्टिले जोखिमको

अग्रस्थानमा पर्दछ । त्यसका साथै घना आवादी र विभिन्न प्रकोपको कारण हरेक बर्ष ठूलो मात्रामा धनजनको क्षति र ठूलो संख्यामा प्रभावित भएको देखिन्छ । प्राकृतिक विपद् आउनु प्रकृतिको स्वभाविक प्रक्रिया हो । विपद्लाई रोक्न नसकिए पनि विपद्का कारण हुने जोखिमलाइ भने न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ । सहभागितामूलक पूर्वतयारी योजनाको कार्यान्वययन गरिएको खण्डमा क्षति न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ । यिनै कुराहरुलाई मनन गरी, संकटासन्नता, प्रकोप प्रभावित स्थानीय तहहरु, जिल्ला स्थित सरकारी तथा गैर सरकारी संघसंस्थाहरुको क्षमता र सहभागिता सुनिश्चित गर्दै जिल्ला स्तरमा प्रकोप पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यलाई संस्थागत गर्न र विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहसम्म प्रभावकारी बनाउने प्रयास गर्नु नै यस विपद् जोखिम पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रमुख लक्ष्य हो ।

१.२ उद्देश्य

विपद्को समयमा स्थानीय समुदायमा पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न स्थानीय स्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गर्दै विभिन्न निकायहरुसँग समन्वय गरी विपद् प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र जवाफदेहीपूर्ण मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु यस योजनाको मूल उद्धेश्य हो । यस योजनाका निर्दिष्ट उद्देश्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् :

- जिल्लास्थित जोखिममा रहेका क्षेत्रहरुको संकटासन्नता बिश्लेषण गरी स्थानीय स्रोत, साधन र क्षमताको पहिचान गर्ने,
- विपद् जोखिम न्यूनीकरणको वारेमा जिल्लामा अवस्थित सरोकारवालाहरुलाई सचेतीकरण गर्दै जिल्लामा रहेका र हुनसक्ने प्रमुख प्रकोपहरुको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण गर्ने,
- जिल्लामा हुने प्रकोपसँग सामना गर्न सक्ने क्षमता तथा अवस्थाको विश्लेषण गरी विपद् प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी योजनाको निर्माण गर्ने,
- विपद्को कारण हुनसक्ने क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्न छिटो र दीगोपुनःस्थापनाका लागि क्षेत्रगत संयन्त्र तयार गर्ने ।
- विपद्का समयमा तत्काल उद्धार तथा राहत सेवा प्रदान गर्न साझेदार निकायहरुको भूमिका निर्धारण गर्ने ।
- प्रकोपबाट श्रृजित विपदको अवस्थामा यस विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना अनुरुप एकद्धार प्रणालि अवलम्बन गरि प्रतिकार्य गर्ने ।

१.३ संस्थागत व्यवस्था

यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा ब्यवस्थापन ऐन, २०७४ र नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, द्धन्द तथा विपद् व्यवस्थापन महाशाखाद्वारा जारी “विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७” अनुसार तयार पारिएको हो । यस योजनालाई आवद्यिक रुपमा परिमार्जित गर्दै लगिने छ ।
यो योजना जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति काठमाडौंको नेतृत्वमायोजना निर्माण कार्य समूह,जि.स.स., का.म.पा., नगरपालिकाहरु, जिल्ला स्थित विषयगत कार्यालयहरु, नेपाली सेना, महानगरीय प्रहरी परिसर, शसस्त्र प्रहरी वल प्रहरी कार्यालय, नेपाल रेडक्रस, जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्था (अक्सफाम) डिसिए/फ्रेन्डस सर्भिस काउन्सिल नेपाल तथा DP-NET लगायतको सहयोगमा तयार गरिएको छ ।

१.४ अभिलेखीकरण

जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समितिद्वारा यो कार्ययोजना तयारीका सन्दर्भमा आयोजना गरिएका वैठक, कार्यशाला तथा अन्य क्रियाकलापहरुका साथै योजना निर्माणका क्रममा गरिएका निर्णयहरु तथा यस क्रममा गरिने क्रियाकलापहरुको अभिलेखीकरण गरिएको छ ।

१.५ अनुमोदन तथा अद्यावधिक प्रक्रिया

यो परिमार्जित विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७५ लाई जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति, काठमाण्डौको वैठकले पारित गरि आधिकारिक दस्तावेजको रुपमा अनुमोदन गरिएको छ ।

१.६ सीमितता

यस योजना अद्यावधिक गर्ने क्रममा जिल्लास्थित विभिन्न निकायहरुलाई सहभागी गराउने प्रयास गरिएको छ । यद्यपी जिल्लामा कार्यरत कतिपय सरोकारवालाहरुको यसमा प्रत्यक्ष संलग्नता हुन सकेको छैन । साथै स्थानीय तहका वडा तथा बस्तिस्तरमा विस्तृत रुपमा समुदायसँगको गरिनु पर्ने विस्तृत परामर्श र अन्वेषणहरु गर्न सकिएको छैन । आधारभूत (Baseline) सूचनाको कमीका कारण विभिन्न जोखिमहरुका लागि संकटासन्नता मूल्यांकन पनि विस्तृत रुपमा हुन सकेको छैन । तथापि यस योजनाले जिल्लाको विपद् पूर्वतयारीको लागि महत्वपूर्ण खाका तयार गरेको छ । आगामी दिनहरुमा समयानुकूल अद्यावधिक तथा परिमार्जन गर्दै जिल्लाको विपद् ब्यवस्थापनमा थप सहयोग पुग्ने विश्वास गरिएको छ ।

परिच्छेद २ : योजना तर्जुमा प्रकृया र विधि

२.१ विधि

यस प्रकृयाको शुरुवात जिल्लामा कार्यरत् विभिन्न सरोकारवाला व्यक्ति तथा संस्थाहरुसँगको छलफल, प्रतिक्रिया र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी प्राप्त अध्ययन प्रतिवेदनहरुको पुनरावलोकनबाट भएको थियो । जिल्लास्तरीय सरोकारवाला व्यक्ति तथा निकायका प्रतिनिधिहरुको प्रत्यक्ष सम्पर्क र समन्वयबाट कार्य योजना तयार गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षको नेतृत्वमा सबै सरोकारवाला व्यक्ति तथा निकायका प्रतिनिधिहरु संलग्न विभिन्न चरणका वैठकहरुमा छलफल । कार्यशालाको आयोजना गरी त्यसबाट प्राप्त सुझावहरु तथा अन्तरक्रियाको माध्यमवाट योजना अद्यावधिक गरिएको हो ।

यस कार्यमा विगतमा भए-गरेका अध्ययनहरुको पनि पुनरावलोकन गरिएको छ । जिल्लाका विभिन्न प्रभावित क्षेत्रहरुको बारेमा थप जानकारी लिने प्रयत्न गरिएको छ । सरोकारवालाहरु, सहयोगी संस्थाहरुसहितको प्रमुख अगुवा संस्थाका प्रतिनिधिहरुको टोलीले जिल्लाका विभिन्न सरकारी कार्यालयहरु तथा विपद् व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित विभिन्न संघ-संस्थाका प्रतिनिधिहरुसँग परामर्श गरी समुदायहरुवाट संकटासन्नताको वस्तुस्थितिको बारेमा पनि जानकारी लिइएको छ । यसवाहेक सम्बन्धित अधिकारीहरुको रायसुझावहरु पनि संकलन गरिएको छ ।

विगतमा घटेका प्रकोपका घटनाहरुको विश्लेषण तथा अगुवा संस्थाका प्रतिनिधिहरुद्वारा विभिन्न विधिवाट संकलित सूचनाहरु, यस-पूर्व गरिएका अध्ययन प्रतिवेदनहरु, साथै नेपाल डेसईन्भेन्टार डाटावेस (सन् १९७१-२०१६)[1]को सहयोग लिइएको छ । जसमा विगतका वर्षहरुमा जिल्लामा घटेका प्रकोपका घटनाहरुको विवरणहरु संकलित छन् । यी सूचनाहरुको सहयोगमा प्रकोपको असरको वारेमा विश्लेषण गरिएको छ ।

समग्रमा यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणमा अपनाइएका उपागमहरु यसप्रकार छन् :

- जिल्लामा क्रियासिल सरोकारवालाहरुको सहभागितामा योजना तर्जुमा;
- विगतका वर्षहरुमा विपद्को कारण परेको प्रभावको विश्लेषणको आधारमा निर्देशिकामा[2] आधारित रही योजना तर्जुमा;
- जिल्लामा क्रियाशील सरोकारवालाहरुको क्षेत्रगत आधारमा क्षमता विश्लेषण र सो को आधारमा पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनामा गर्न सक्ने योगदानको पहिचान तथा जिम्मेवारी बाँडफाँड;
- जिल्लामा कार्यरत क्रियाशील सरोकारवालाहरुकाबीच समन्वयमा जोड;
- योजना कार्यान्वयन भए पश्चात जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट कार्यान्वयनको प्रभावकारिताको मूल्यांकन गर्ने व्यवस्था ।

२.२ विपद् पूर्वतयारी योजना तर्जुमा प्रक्रिया

यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना काठमाडौं जिल्ला स्तरमा विपद् व्यवस्थापनमा संलग्न विभिन्न विषयगत क्षेत्रका अगुवा संस्था तथा अन्य सरोकारवालाहरुको समन्वयमा तयार गरिएको छ । यस योजनाको तर्जुमाको सन्दर्भमा उपलब्ध विभिन्न दस्तावेजहरुको अध्ययन (सन्दर्भ सामग्री) गरिएको छ । ती अध्ययनवाट प्राप्त सिकाइहरु यस योजना निर्माणका लागि मार्गदर्शक रहेका छन् । काठमाडौं जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिद्वारा यस पूर्वतयारी योजना निर्माणको क्रममा विभिन्न चरणमा बैठकहरुको आयोजना गरिएका थिए । सरोकारवालाहरुबीच चरणवद्ध रुपमा गरिएका यस्ता वैठकका सुझाव तथा निर्णयहरुलाई यस योजना निर्माणको मार्गदर्शनको रुपमा लिइएको छ ।

[1] डेस-ईन्भेन्टार डाटावेस, हेर्नुहोस् www.desinventar.net

तालिका २.२.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिकका विभिन्न चरणहरु र प्राप्त उपलब्धीहरु

क.सं.	चरण वा प्रकृया	चरणवद्ध रुपमा सम्पादित कार्यहरु तथा अपेक्षित उपलब्धिहरु
१	मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरुको पहिचान सरोकारवालाहरु वीच छलफल	मानवीय सहायतामा संलग्न/कार्यरत संस्था तथा निकायहरुको पहिचान, समन्वय तथा पद्धति स्थापना, सरोकारवालाहरुवीच योजनाको उद्धेश्य, विधि, कार्य योजनावारे नियमित छलफल तथा परिमार्जन ।
२	सन्दर्भ सामग्रीहरुको पुनरावलोकन	प्रभावकारी विपद् प्रतिकार्य योजनाका लागि जिल्लाको विपद् सम्बन्धि योजनाहरुको मूल्यांकन तथा विगतको अवस्थाको विश्लेषण ।
३	विभिन्न चरणका वैठकहरु	विभिन्न क्षेत्रका सम्वन्धित संस्थाहरुको सूची तय, यसमा संलग्न निकायहरुको भूमिका पहिचान, निकायहरुको सम्पर्क सूची तयार, अद्यावधिक, हरेक निकायमा सम्पर्क व्यक्तिको किटानी, प्रकोप तथा जोखिम नक्सा अद्यावधिक, साधन-स्रोतको आंकलन र तोकिएका विपद्को क्षेत्रमा छुट्टाछुट्टै योजना तर्जुमा (भूकम्प, आगलागी, महामारी, वाढी-पहिरो तथा सडक दुर्घटना),
४	विषयगत बैठकको आयोजना	विषयगत अगुवा संस्थाहरु विच विभिन्न चरणहरुमा छलफल, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्देशन वमोजिम सवै विषयगत अगुवा निकायहरुद्वारा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक ।
५	कार्यशालाको आयोजना	विभिन्न वैठकहरुमा छलफल तथा सहमति, मूल्यांकनका साझा विधि तथा मापदण्डमा सहमति ।
६	विद्यमान सूचनाहरुको संकलन, र पुनरावलोकन	प्राप्त सूचनाहरुको आधारमा दस्तावेजको अभिलेखीकरण ।
७	अनुमोदन	विभिन्न कार्यशाला, छलफल, अन्तरक्रियाहरुवाट प्राप्त सुझावहरुलाई संयोजन गरी अन्तिम प्रारुपलाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गरी जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अनुमोदन गरिएको ।
८	अद्यावधिक	प्रत्येक वर्षको चैत्र महिनाभित्र अद्यावधिक गरिनेछ ।

परिच्छेद ३ : प्रकोप जोखिम तथा वस्तुस्थिति विश्लेषण

३.१ मुख्य प्रकोप तथा असरहरु

काठमाडौं जिल्ला प्रशासनिक रुपमा १ महानगरपालिका र १० नगरपालिकामा विभाजित छ । जिल्लाको भौगोलिक क्षेत्रफल ३९५ वर्ग कि.मि. रहेको छ । देशको कुल क्षेत्रफलमध्ये काठमाडौं जिल्लाले ०.२७% भाग ओगटेको छ । समुद्री सतहबाट १२६२ मिटरदेखि २७३२ मिटरसम्मको उचाइमा अवस्थित यो जिल्लाको अधिकतम औसत तापक्रम जेठ-असार तिर ३२ डि.से. सम्म र न्यूनतम तापकम पौष-माघ तिर २ डि.से. सम्म रहेको पाइन्छ। औसत वर्षा १७६.४ मि.लि. भएको देखिन्छ (DHM)।

विगतका प्रकोप तथ्याङ्क, अभिलेख, नक्साहरुको अध्ययन तथा छलफल आदिवाट जिल्लामा हुनसक्ने सम्भावित प्रकोपको विश्लेषण गरिएको छ। प्रत्येक नगरपालिकाको जनघनत्व, विगतमा भएका प्रकोपका घटनाहरुको सम्भाव्य निरन्तरता तथा क्षति विश्लेषणको आधारमा विभिन्न प्रकोपको संभावना र विस्तृतता पहिचान गरी संभाव्य प्रकोपका लागि प्राथमिकीकरण गरिएको छ।

३.२ सम्भाव्य प्रकोपको पहिचान

उपत्यकामा रहेका धेरै नदीहरु उत्तर दक्षिण बगेका छन् । मुख्य नदीहरुमा बागमती, बिष्णुमती, मनोहरा आदि रहेका छन् । ती नदी किनाराहरुमा अबस्थित केही वस्तीहरु वाढीको जोखिममा रहेका देखिन्छन् । साथै, काठमाण्डौ उपत्यकाका नदी किनाराका अधिकांश वस्तीहरु भूकम्पीय दृष्टिले तरलीकरणको प्रवल सम्भावना रहेका क्षेत्रमा पर्दछन् । संभाव्य प्रकोपको स्तरीकरणका लागि प्रकोपको गम्भीरता र तीब्रतालाई आधारको रुपमा लिइएको छ। प्रकोपको गम्भीरताको मापनका लागि मानवीय तथा भौतिक क्षतिलाई गम्भीर सूचकको रुपमा लिईएको छ । वारम्वार भइरहने यस्ता घटनाहरु र प्रभावित नगरपालिकाहरुको संख्यालाई तीब्रताको सूचकको रुपमा लिईएको छ। जोखिमको यस्तो अवस्था भए पनि घना र अव्यवस्थित वस्ती, अव्यवस्थित सहरीकरण र मापदण्ड विपरितका भौतिक संरचनाहरुका कारण भुकम्पीय प्रकोपका दृष्टिले काठमाडौं उच्च संकटतासन्न अवस्थामा रहेको सहजै अनुमान गर्न सकिन्छ। पटक पटक आएका भूकम्पले जनधनको क्षति पुऱ्याउदै आएको ऐतिहासिक तथ्यका साथै २०७२ साल वैशाखमा गोरखा केन्द्रबिन्दु भई गएको भूकम्पले १२१८ जना काठमाडौवासीको ज्यान गएको र ७८३० जना घाइते भएका, पूर्ण र आँशिक रुपमा गरी २१५९३ भौतिक संरचनामा क्षति भई ठूलो जनधनको क्षति पुग्न गएको थियो। उक्त भूकम्पका अवस्थामा नेपाल सरकार, सवै नेपाली जनता र अन्तराष्ट्रिय सहयोगका माध्यमबाट उद्धार र राहतका कार्य सम्पन्न गरिएको थियो। भुकम्प प्रतिकार्य पश्चातको पुन:निर्माण र पुन:र्स्थापनको कार्यअझै जारी अवस्थामा रहेको छ। साथसाथै २०७५ सालमा आएको बाढिले मनोहरा तथा अन्य नदि किनारहरुमा पुगेको क्षतीले कठमाडौं जिल्ला बाढि तथा डुवानको दृष्टिले जोखिममा रहेको देखिन्छ।

३.३ सम्भाव्य प्रकोपको स्तरीकरण

सरोकारवालाहरु बीचको छलफल र केही निर्देशित मापदण्डहरु समेतको आधारमा काठमाडौं जिल्लाको प्रकोपहरुको संभाव्य स्तरीकरण निम्नानुसार रहेको छ।

१ भूकम्प
२ आगलागी
३ वाढी/पहिरो
४ महामारी
५ सडक दुर्घटना
६ अन्य

३.४ विपद् जोखिम तथा संकटासन्नता लेखाजोखा

काठमाडौं जिल्लाको प्रकोप संकटासन्नता तथा जोखिम आंकलन गर्नु एक चुनौतिपूर्ण कार्य हो । उच्च तथा अव्यवस्थित सहरीकरण र अव्यवस्थित भौतिक पूर्वाधारहरुको कारण यस जिल्लाको प्रकोप जोखिम उच्च रहेको आँकलन गर्न सकिन्छ । यसका साथै भौगोलिक, आर्थिक लगायत विविध कारणले पनि यहाँको संकटासन्नताको स्तर उच्च रहेको छ । विगतमा भएका विभिन्न घटना तथा तथ्याङ्कहरुको विश्लेषण, अध्ययन प्रतिवेदनहरु तथा सरोकारवालाहरु र स्थानीय समुदायहरुसंगको छलफलको आधारमा जिल्लाको संकटासन्नताको स्तर उच्च रहेको देख्न सकिन्छ । साथै प्रकोपबाट हुने क्षति स्थानीय व्यक्तिहरुका आयस्तरमा पनि भर पर्दछ । यसको प्रत्यक्ष असर घरको संरचनामा देख्न सकिन्छ । यसका साथै वढ्दो सहरीकरणसँगै आधुनिक घर तथा भवनहरु वनाउने चलन तीव्र गतिमा रहेको छ ।

प्रकोपबाट हुनसक्ने मृत्यु, चोटपटक, महामारी, आर्थिक नोक्सानी र वातावरणीय प्रभावको संभावना नै जोखिम हो । जोखिमको मापन सम्भाव्य प्रकोप र क्षतिको संकटासन्नतालाई आधार मानेर गरिन्छ । समग्र जोखिम मापन गरेर हेर्दा काठमाडौं जिल्ला उच्च जोखिमयुक्त जिल्लामा पर्दछ । प्रकोपको प्रकृति अनुसार जिल्लाका महानगर तथा गरपालिकाहरु फरक-फरक जोखिमको अवस्थामा रहेको देखिन्छ ।

तल नक्शा ३-१ मा काठमाडौं जिल्लामा विगतमा प्रकोपको असरहरु देखाईएको छ । (नक्शा ३-२ र नक्शा ३-३ मा) क्रमश मुख्य भूकम्पको अवस्थामा हुनसक्ने मानवीय क्षतिको सम्भावित अवस्थाको र भवनको क्षतिको सम्भावित अवस्थाको नक्सा राखिएको छ । जुनजाईकाबाट सन् २००२ भएको अध्ययनको आधारमा सन् २००९ को जनसंख्यालाई आधार मानेर तयार .गरिएको हो ।

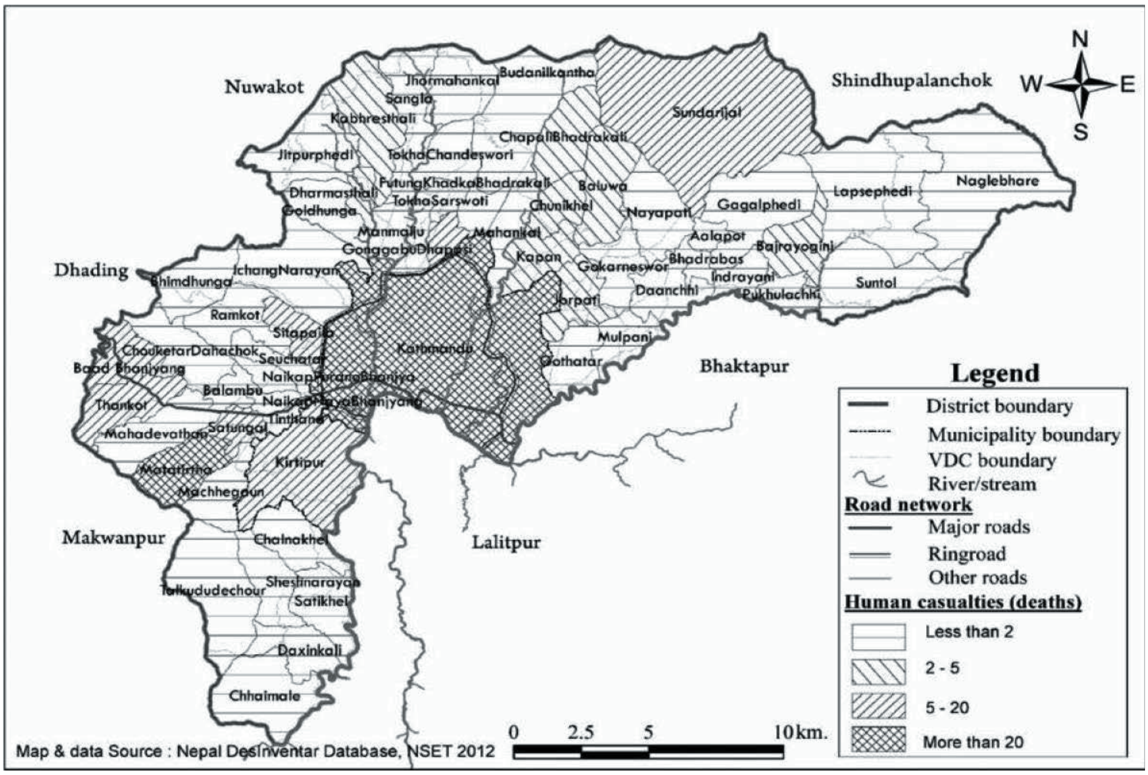

नक्शा ३-१: काठमाडौं जिल्लामा विगतमा प्रकोपका घटनाहरुका कारण भएको मानवीय क्षति सन१९७१-२०१२(पुरानो गाविसहरुको आधारमा)

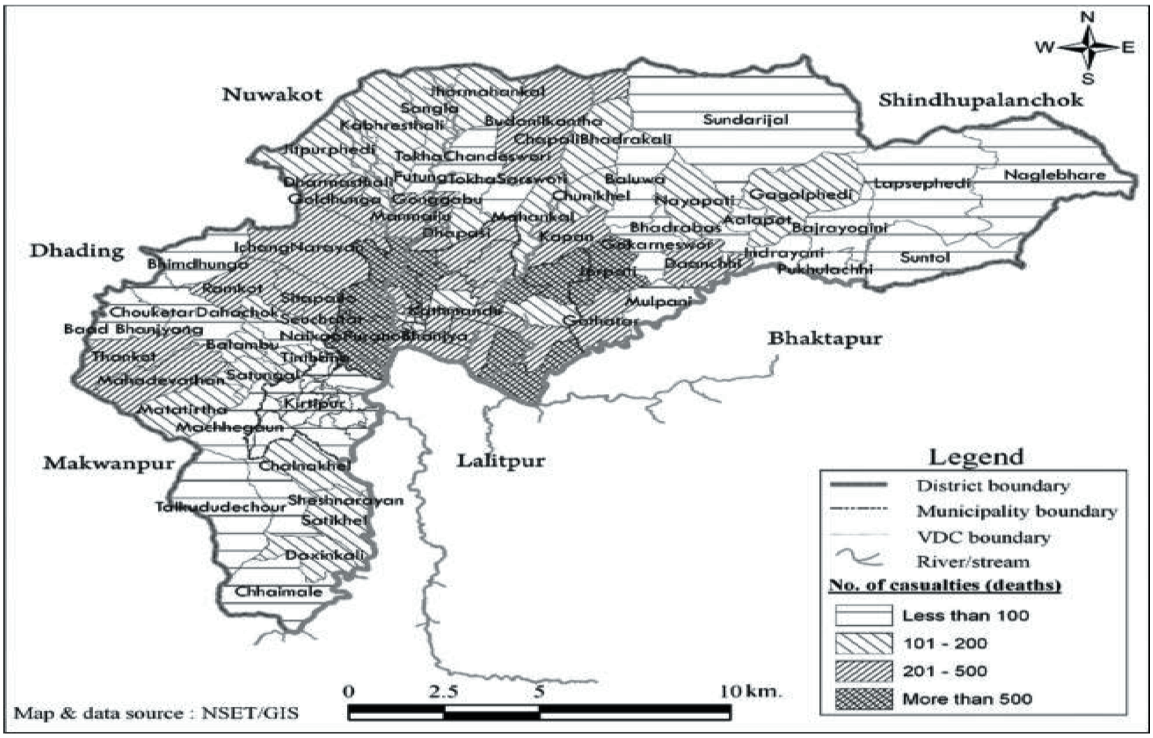

नक्शा ३-२: काठमाडौं जिल्लामा मुख्य भूकम्पको अवस्थामा हुनसक्ने मानवीय क्षतिको सम्भावित अवस्था

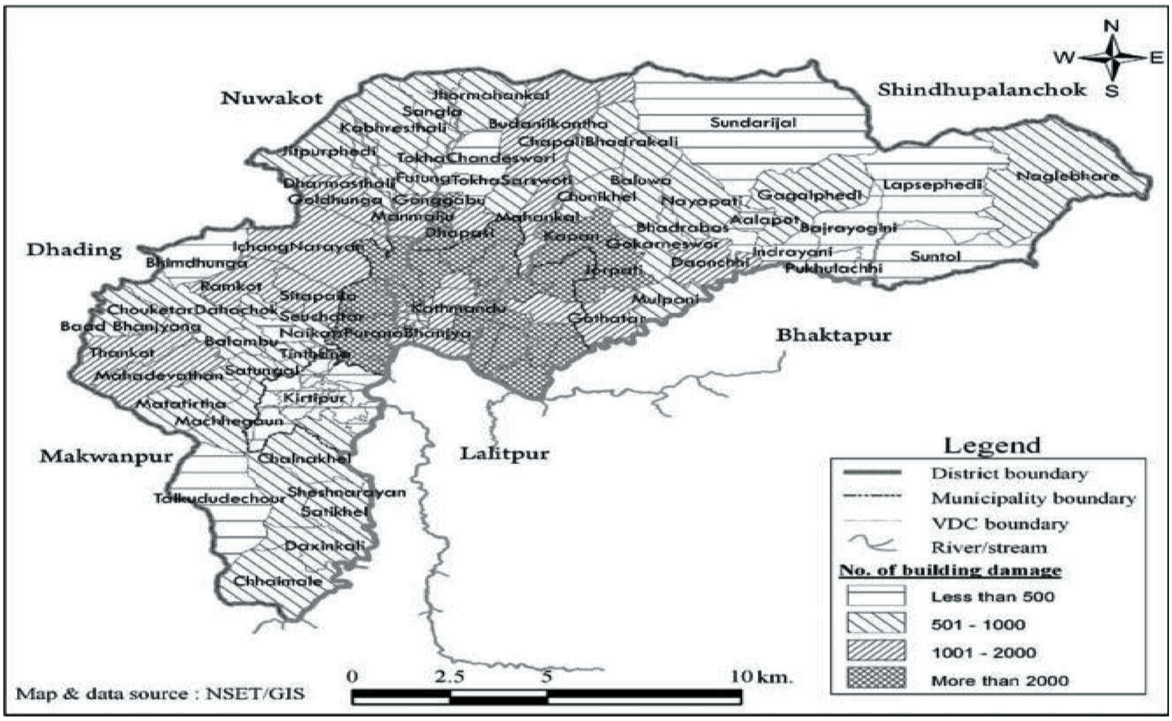

नक्शा ३-३ : काठमाडौं जिल्ला मुख्य भूकम्पको अवस्थामा हुनसक्ने भवनको क्षतिको सम्भावित अवस्था

त्यस्तै महामारी नेपालमा सवैभन्दा वढी मृत्यु हुने कारकमा लिन सकिन्छ (हेर्नुहोस डेसईन्भेन्टार तथ्याङ्क) । महामारीको कारण वर्षेनी सयौं व्यक्तिहरुको ज्यान गइरहेको छ । काठमाडौं जिल्लाका विभिन्न नगरपालिकाहरुमा महामारीको प्रकोप खास गरी मौसमी रुपमा देख्न सकिन्छ र यो जिल्ला महामारीको प्रकोपको दृष्टिले तुलनात्मक रुपमा वढी संवेदनशील छ । जनसंख्याको अत्यधिक चाप र स्वास्थ्य, खानेपानी, प्रदूषण आदिको कारण काठमाडौंमा महामारीको प्रकोप वढी देखिएको हो । काठमाडौं उपत्यकामा प्रभावित गर्ने महामारीका घटनाहरुमा मुख्यरुपले Diarrhoeal Diseases (cholera, epidemic

shigellosis), Acute Respiratory Infections (ARI), Japanese Encephalitis, kala–azar visceral leishmaniasis, malaria आदि मौसमी रुपमा वर्षा याममा वढी सक्रिय महामारी हुन् भने Avian तथा Human pathogenic influenza मुख्य छन् ।

विभिन्न प्रकोप प्रभावित नगरपालिकाहरुलाई विगतमा भएका घटनाक्रमहरुको अध्ययनलाई आधार मानेर जनसंख्याको उत्थानशील (Resilience), संकटासन्न सम्पतिहरु तथा पूर्वाधारहरुको आधारमा तिनीहरुको विपद्को संवेदनशीलतालाई मापन गर्न सकिन्छ । यसका लागि सम्वन्धित अगुवा संस्थाहरुद्वारा उपलब्ध सूचनाहरुको विश्लेषण पश्चात् ती नगरपालिकाहरुको संकटासन्नताको स्तरीकरण गरिएको छ । काठमाडौं जिल्लामा नगरपालिकाहरुको विभिन्न प्रकोप जोखिमको प्रारम्भिक स्तरीकरण अनुसूची ३ मा संलग्न गरिएको छ ।

परिच्छेद ४: समष्टिगत प्रतिकार्य योजना

४.१ विपद् प्रतिकार्य योजना

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणमा जिल्लास्थित सबै सरोकारवालाहरु तथा साझेदार संस्थाको दायित्व रहन्छ । पूर्वतयारी योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि राष्ट्रिय र जिल्ला स्तरमा विकास भएका बिषयगत क्षेत्रहरुलाई आधार मानेर कार्य विभाजन गरिएको छ ।

विपद्को समयमा प्रभावित तथा पीडित समुदायलाई उपलब्ध गराउने मानवीय सहयोगका विभिन्न क्षेत्रहरु रहेका हुन्छन् । पीडितहरुलाई जीवनयापनका आधारभूत आवश्यकताको परिपूर्ति गर्न, खाद्यान्न, आवास, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रबर्द्धन, सुरक्षा जस्ता विषयमा विशेषज्ञता हासिल गरेका समूहहरुले आफ्नो क्षेत्रहरुको जिम्मेवारी लिँदा मानवीय सहयोगको कार्य व्यवस्थित हुन्छ । यसका लागि योजना निर्माणको क्रममा काठमाडौं जिल्लामा अवस्थित विभिन्न सरोकारवालाहरुबीच भएका विभिन्न चरणका वैठक तथा छलफलहरु पश्चात् पहिचान गरिएका सरोकारवालाहरु तथा साझेदार संस्थाहरुमध्ये वाट विषयगत समूहको निर्क्योल गरी सो विषय क्षेत्रको नेतृत्व गर्न अगुवा संस्थाको चयन गरिएको छ ।

यी विषयगत क्षेत्र तथा संस्थाका प्रतिनिधिहरुको योजना तर्जुमाको शुरुकै चरणवाट संलग्नता रहेको छ । विपदको अवस्थामा NEOC/DEOC/LEOC सँग सूचना, समन्वय, विपद्को कारण विभिन्न स्थानमा अलपत्र परिरहेका मानिसहरुलाई भेदभाव रहित ढङ्गले उद्धार गरी आश्रयस्थलहरुसम्म पुर्‍याउनु र सवै क्षेत्र तथा सरोकारवालाहरुसंग प्रभावकारी समन्वय, सूचना संकलन, विश्लेषण र प्रवाहको प्रभावकारी व्यवस्था गर्नु यस योजनाको प्रमुख उद्देश्य हुनेछ । कार्यसम्पादनमा स्पष्टता तथा सहजताका लागि विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरुका लागि भिन्न भिन्न उद्धेश्यहरु निर्धारण गरिएको छ (तालिका ४.१) ।

४.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि विद्यमान कानूनी प्रावधान

बिभिन्न सरकारी निकाय, स्थानीय निकाय महानगर तथा नगरपालिकाहरु र गैरसरकारी संस्थाहरुको उपस्थितिले विपद् व्यवस्थापनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ । एम्बुलेन्स, यातायातका साधनहरु, खानेपानी व्यवस्थापन, पर्याप्त मात्रामा स्वास्थ्यकर्मी, तालिम प्राप्त स्वयंसेवक, खाद्यान्न आदि जस्ता स्रोतहरुको पहिचान र सूचिकरण गरी सो वस्तु तथा सेवाहरुको आवश्यक क्षमता विश्लेषण गर्न सकिन्छ । जुन समग्र विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पूर्वाधारहरु हुन् ।

जिल्लामा गरिने कुनै पनि विपद् व्यवस्थापनको कार्य सञ्चालनको नेतृत्वदायी जिम्मेवारी विपद् व्यवस्थापन समितिमा रहेको हुन्छ , साथै यसले जिल्लाको सम्पूणृ विपद् प्रतिकार्य योजना सञ्चालन गर्दछ । साथै विपद् व्यवस्थापन कार्यलाई सहज वनाउन नेपाल सरकारले राहत सहयोग, क्षतिपूर्ति, शव व्यवस्थापन लगायतका विषयमा दिग्दर्शनहरु जारी गरेको छ । यसका अतिरिक्त नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी , सशस्त्र प्रहरी बल र नेपाल रेडक्रसका आ-आफ्नै दिग्दर्शन र कार्य योजनाहरु अवलम्वन गरिएका छन् । उल्लेखित सबै प्रकारका व्यवस्थापन र उद्धार राहत सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यको व्यवस्थापन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्दछ । विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ मा उल्लेख भए अनुसार जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका काम कर्तव्य र अधिकारहरु निम्नानुसार रहेका छन् :

- परिषद्, कार्यकारी समिति तथा प्रदेश समितिबाट स्वीकृत नीती, योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने, गराउने, ।
- जिल्ला विपद् प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागु गर्ने, गराउने,
- जिल्लास्तरमा रहेका आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रको सञ्चालन गर्ने,
- उपलव्ध स्रोतको उच्चतम प्रयोग तथा प्रवाह गरी विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खोज तथा उद्धार गर्ने,
- स्थानीयतहका कर्मचारी, प्रहरी तथा रेडक्रसको सहयोगमा २४ घण्टा भित्रप्रारम्भिक लेखाजोख गर्न लगाउने । र आवश्यकअनुसार विस्तृत लेखाजोखाको लागि समन्वयगर्ने ।

- नेपाल सरकारबाट स्वीकृत मापदण्ड अनुसार राहत वितरण गर्ने, गराउने तथा जिल्ला स्थित सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालयलाई सोही अनुसार राहत वितरण गर्न लगाउने,
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार यातायात तथा मानिसको आवतजावत नियन्त्रण गर्ने,
- विपद्का कारण श्रृजित फोहोर तथा अन्य अनावश्यक वस्तु हटाउने, हटाउन लगाउने ,
- विपद्को समयमा मृत्यु भएका मानिसको शव तथा जनावरको व्यवस्थापन गर्ने,
- आपतकालीन अवस्थामा विपद् प्रभावित व्यक्तिहरुको लाति आश्रयस्थलको व्यवस्था गर्ने,
- विपद्को समयमा तत्काल परिचालन हुन सक्ने गरी सुरक्षा निकायलाई दुरुस्त राख्न लगाउने,
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा तत्काल आवश्यक पर्ने अस्थायी भौतिक संरचनाको निर्माण गर्न लगाउने,
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खानेपानी, खाद्यान्न, लत्ताका कपडा तथा औषधि उपचार जस्ता अत्यावश्यक वस्तुको प्रवन्ध गर्ने,
- विपद्को अबस्थामा स्थानीयस्तरमा उपलब्ध सरकारी, गैरसरकारी निजि यातायातका साधन, यन्त्र, खाद्य तथा गैर खाद्य सरसामान आदी यथासक्य छिटो कानून बमोनिम नियन्त्रणमा लिई प्रयोग गर्ने, गर्न लगाउने ,
- विपद्को जोखिममा रहेका विपद् प्रभावित क्षेत्रमा असुरक्षित भवनहरु भत्काउन लगाउने,
- असुरक्षित भवन तथा स्थानमा रहेका विपद् प्रभावित व्यक्तिहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने,
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा स्वयमसेवक विशेषज्ञ तथा परामर्शदातालाई परिचालन गर्ने र सोको सुपरीवेक्षण गर्ने,
- राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरुबाट गर्ने उद्धार तथा राहात एवं सहयोग आदी क्रियाकलापको समन्वय गर्ने,
- विपद्को समयमा खोज तथा उद्धार, राहात र पुनलार्भ सम्बन्धि कार्यको लागि स्थानिय तह लगायत सम्बन्धित निकायहरुसंग समन्वय गर्ने,
- विपद् पश्चात आउन सक्ने सहायक प्रकोपहरुको न्यूनिकरणका लागि आवश्यक कार्यहरु गर्ने,
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा सङ्कग्रस्त क्षेत्र घोषणा गर्नुपर्ने अवस्था रहेमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,
- विपद् सम्बन्धि सूचना प्रवाह गने,
- उद्धार तथा राहात कार्यको प्रगति विवरण केन्द्रमा पठाउने,
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिए बमोजिम अन्य काम गर्ने, गराउने ।

यस्तै स्थानीय स्तरमा महानगरपालिका तथा नगरपालिकाहरुमा विपद्को समयमा विपद् व्यवस्थापन समितिहरुको गठन गरिन्छ । स्थानीय स्तरमा गठन गरिने समितिको काम कर्तव्य र अधिकार यस प्रकार उल्लेख गरिएको छ ।

- परिषद्बाट स्वीकृत राष्ट्रिय नीति तथा योजनाको कार्यकारी समिति र प्रदेश विपद् व्यवस्थाप समितिबाट स्वीकृत एकीकृत तथा क्षेत्रगत नीति योजना र कार्यक्रम अनुरुप गरी स्थानिय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने,
- स्थानिय तहलाई विपद् व्यवस्थापनकालागी बजेट विनियोजन गर्न लगाउने ,
- सरकारी, निजी एवंम गैरसरकारी संस्था, स्थानिय स्वयंसेवक, सामाजिक परिचालक लगाएत सम्बन्धित सबै पक्षको समन्वय र संलग्नतामा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्य गर्ने गराउने ,
- स्थानिय तहका पदाधिकारी, कर्मचारी, स्वयंसेवक, सामाजिक परिचालक तथा समुदायलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा प्रशिक्षण दिने व्यवस्था मिलाउने,
- भौतिक संरचना निर्माण गर्दा भवन संहिता लगायत अन्य स्वीकृत निर्देशिका नीति मापदण्डको पालना गराउने,

- स्थानीय समुदायलाई विपद्प्रति जागरुक बनाउन, विपद्संग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु तथा विपद्को घटना हुनासाथ प्रतिकार्यकालागि परिचालित हुनका लागि समुदायस्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने,
- विपद् प्रतिकार्यका लागि आपतकालीन नमुना अभ्यास गर्ने, गराउने,
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा सार्वजनिक संस्था तथा व्यापारिक प्रतिष्ठानले यस ऐन बमोजिम कार्य गरे नगरेको अनुगमन गर्ने,
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा उद्दार तथा राहातको व्यवस्था गर्ने,
- स्थानिय तहमा विपद् व्यवस्थापन सूचना प्रणाली तथा पूर्व सूचना प्रणालीको विकास र सञ्चालन गर्ने, गराउने,
- स्थानिय स्तरमा आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको स्थापना र सञ्चालन गर्ने,
- विपद्मा परी हराएका, बिग्रेका, नष्ट भएका कागजातको यकिन तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी राख्न लगाउने ,
- विपदेबाट प्रभावित घरपरिवारको पहिचान, स्तर निर्धारण तथा परिचयपत्र वितरण गर्ने, गराउने,
- विपद्को समयमा प्रयोग गर्न सकिने गरि बारुण यन्त्र लगायतका अन्य उपकरणहरु तयारी हालतमा राख्न लगाउने,
- कार्यकारी समिति, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति तथा विपद् व्यवस्थापन समितिको निणर्य अनुसार विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि अन्य कार्य गर्ने, गराउर्ने,
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने, गराउने ।

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन यस प्रकार रहेको छ :

१	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	अध्यक्ष
२	जिल्ला समन्वय समितिका प्रतिनिधि	सदस्य
३	जिल्ला भित्रका स्थानिय तहका अध्यक्ष तथा प्रमुख	सदस्य
४	स्वास्थ्य सम्बन्धी विषय हेर्ने जिल्लास्थित कार्यालय प्रमुख	सदस्य
५	जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायका प्रमुखहरु	सदस्य
६	जिल्ला स्थित पूर्वाधार तथा सामाजिक विकाससँग सम्बन्धित कार्यालयका प्रमुखहरु	सदस्य
७	राष्ट्रिय मान्यता प्राप्त दलका जिल्ला स्थित प्रमुख तथा प्रतिनिधि	सदस्य
८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको जिल्ला स्थित प्रमुख	सदस्य
९	गैर सरकारी संस्था महासंघ जिल्ला स्थित प्रमुख	सदस्य
१०	नेपाल पत्रकार महासंघको जिल्ला स्थित प्रमुख	सदस्य
११	उधोग वाणिज्य महासंघको जिल्ला स्थित प्रमुख	सदस्य
१२	प्रमुख जिल्ला अधिकारीले तोकेको अधिकृत	सदस्य

४.३ जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) को स्थापना

जिल्लामा सञ्चालन गरिने आपत्कालीन प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गर्न र केन्द्रसँगको संयोजनलाई थप व्यवस्थित वनाई एकीकृत ढंगले विपद् प्रतिकार्य सञ्चालनका लागि जिल्लामा आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC), स्थानीय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (LEOC)को स्थापना तथा संचालन गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ । यसका लागि सम्वन्धित मन्त्रालयहरुको समन्वयमा DEOC तथा LEOC हरुकोस्थापनाको लागि प्रक्रिया अघि वढाइने छ ।

४.४ स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरुसँग समन्वय

जिल्लास्थित महानगर र नगरपालिकाहरुको वडाहरुमा विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन,२०७४ अनुरुप स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन समितिहरु गठन भई योजना तर्जुमा गरी क्रियाशील रहेका छन् । त्यस्तै समुदायस्तरमा समेत विभिन्न गैरसरकारी एवं सामुदायिक संघ-संस्थाहरुले विपद् जोखिम व्यवस्थापन समितिहरु गठन गरी पूर्वतयारी तथा न्यूनीकरण कार्यहरु भइरहेका छन् । जिल्लामा संचालन गरिने पूर्वतयारी र प्रतिकार्य गर्ने कार्यमा यस्ता स्थानीय समितिहरुसँग समेत समन्वय गरिनेछ ।

४.५ राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द (NEOC)

काठमाडौं जिल्ला देशकै राजधानी भएको र यहाँको विपद् जोखिमको अवस्था र उपलब्ध स्रोत साधनको अवस्था समेत जटिल तथा विशिष्ट रहेको हुनाले यस जिल्लामा संचालन गरिने आपत्कालीन प्रतिकार्यहरु NEOC सँग अत्यन्त निकट र निरन्तरको समन्वयबाट संचालन गरिने छ ।

४.५.१ स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र (HEOC) : आपत्कालीन स्वास्थ्य संग सरोकार राख्ने विषयहरुमा तत्कालै NEOC तथा PHEOC संग सूचनाको आदान प्रदान गरि आवश्यक सेवाका लागि समन्वय गर्ने ।

४.६ क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग समन्वय

विपद् व्यवस्थापनमा राष्ट्रिय सहयोग मात्र पर्याप्त नभएको अवस्थामा राष्ट्रले क्षत्रीय एवं अन्तराष्ट्रिय सहयोगको आह्वान गर्दछ । त्यस्तो अवस्थामा देशको एकमात्र अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल रहेको, राजधानी र अन्य महत्वका कारण काठमाडौं सहरमा क्षेत्रीय, अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग समेतलाई समन्वय गर्नुपर्ने दायित्व जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा रहन्छ । यस्तो समन्वयको लागि विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद्, कार्यकारी समिति, विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण तथा NEOC सँगको समन्वय र निर्देशनमा कार्य संचालन हुनेछ ।

४.७ बिषयगत क्षेत्र, अगुवा निकाय /संस्थाहरु र सम्पर्क विवरण

काठमाडौं जिल्लामा कार्यरत विभिन्न सरोकारवालाहरुको विवरण तालिका ४.१ मा (पहिचान गरिएअनुसार) दिइएको छ । यो सूची जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिद्वारा आयोजित बैठकमा उपस्थित सहभागी सदस्यहरुद्वारा पहिचान गरिएको हो । यसवाहेक जिल्लास्तरमा कार्यरत् अन्य सरोकारवालाहरु पनि क्रमशः पहिचान गरी यसमा समावेश गर्दै अद्यावधिक गरिनेछ ।

विपद्को समयमा मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी बनाउन र विपद्वाट प्रभावितहरुको सुरक्षाका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग सहकार्य गरी प्रतिकार्य र पूर्वतयारी गर्न जिल्लास्तरमा विभिन्न ८ वटा विषयगतक्षेत्रहरु निर्धारण गरिएका छन् । सोका लागि विभिन्न चरणका छलफलहरु पश्चात् जिल्लामा कार्यरत संस्थाहरु तथा विभिन्न विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सहयोगी संस्थाहरुको सम्पर्क विवरण निम्न अनुसार छ ।

तालिका ४.१ विषयगत क्षेत्र, अगुवा निकाय संस्थाहरु र सम्पर्क विवरण

विषयगत क्षेत्र	अगुवा निकाय	सम्पर्क व्यक्ति	नम	कार्यालय सम्पर्क नं.	मोवाईल
समन्वय, सूचना,खोज तथा उद्धार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	श्री राम प्रसाद आचार्य,	४२४८९८५	९८५१२०७७७७
		प्रशासकीय अधिकृत	श्री प्रदिप राई	४२४८९८५	९८५१२१४८५१
खाद्य सुरक्षा, खाद्यान्न तथा कृषि	कृषि ज्ञान केन्द्र ललितपुर	निमित्त प्रमुख	श्रृजना पौडेल न्यौपाने	०५५३४६१६	९८४५२०१२०६
		सम्पर्क व्यक्ति	समिक्षा बडाल	०५५३४६१६	९८४१५९७२५५

आपतकालीन आश्रयस्थल तथा आवास	जिल्ला समन्वय समिति	स्थानीय विकास अधिकारी	श्री पीताम्बर अधिकारी	४२५४६९७	९८५११९६४५६
		सम्पर्क व्यक्ति	श्री घनश्याम तिमल्सिना	४२५४१०४	९८५१०८४७४४
	महानगर र नगरपालिका कार्यालय	कार्यालय प्रमुख नगर प्रमुख	यादव प्रसाद कोईराला		
		सम्पर्क व्यक्ति	विष्णु प्रसाद जोशी		९८५१०६८५२३
आपत्कालीन संरक्षण तथा वाल संरक्षण	महिला तथा वालवालिका कार्यालय, महानगर र नगरपालिकामा रहेका सम्बन्धित कार्यालय	कार्यालय प्रमुख नगर प्रमुख	यादव प्रसाद कोईराला		९८५१२४३३३३
		सम्पर्क व्यक्ति	अनिता अधिकारी		९८५१००९४९६
आपतकालीन शिक्षा	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, महानगर र नगरपालिकामा रहेका सम्बन्धित कार्यालय	प्रमुख	श्री नन्दलाल शर्मा पौडेल	४२८३९८५	९८५१२०१२८५
		सम्पर्क व्यक्ति	श्री शेष कान्त पौडेल	४२८३९८५	९८५१०६५७५५
खानेपानी तथा सरसफाइ	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन ५, महानगर र नगरपालिकामा रहेका सम्बन्धित कार्यालय	क्षेत्रीय सुपरीवेक्षक	श्री	४४७९८६८	९८५१२४२३४२
		सम्पर्क व्यक्ति	श्री हिमनाथ लामिछाने	४४१३४४४	९८४१४५१९३०
आपतकालीन वन्दोवस्ती	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, महानगर र नगरपालिकामा रहेका सम्बन्धित कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	श्री राम प्रसाद आचार्य,	४२४८९८५	९८५१२०७७७७
		प्रशासकीय अधिकृत	श्री प्रदिप राई	४२४८९८५	९८५१२१४८५१
आपतकालीन स्वास्थ्य तथा उपचार	स्वास्थ्य , महानगर र नगरपालिकामा रहेका सम्बन्धित कार्यालय	कार्यालय प्रमुख	श्री कृष्ण चन्द	४२१२६२०	९८४१४४३८६१
		सम्पर्क व्यक्ति	श्री कृष्ण चन्द	४२१२६२०	९८४१४४३८६१

४.८ विषयगतक्षेत्र र जिम्मेवारी

तालिका ४.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका लागि निर्धारण गरिएका विषयतग क्षेत्र, क्षेत्रगत जिम्मेवारी, अगुवा, सहयोगीसंस्था तथा निकायहरुको विवरण:

क्र. सं	विषयगत क्षेत्र	क्षेत्रगत जिम्मेवारीहरु	अगुवा निकाय	सहयोगी संस्थाहरु
१	समन्वय, सूचना, खोज	• समन्वय, सूचना सङ्कलन, विश्लेषण र प्रवाहका विभिन्न उपायहरु प्रयोग गरी सम्वन्धित क्षेत्र र सरोकारवालालाई सही	जिल्ला प्रशासन	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी,

क्र. सं	विषयगत क्षेत्र	क्षेत्रगत जिम्मेवारीहरु	अगुवा निकाय	सहयोगी संस्थाहरु
	तथा उद्धार	सूचना उपलब्ध गराई विपद् प्रतिकार्यलाई समन्वयात्मक बनाउने । • विपद्को समयमा सरकार, दातृ निकाय, सवै विषयगत क्षेत्रहरु (क्लष्टरहरु), सहयोगी संस्था तथा अन्य सरोकारवालाहरुबीच समन्वय कायम गर्ने, • सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपायहरु पहिचान गरी सूचना प्रवाहलाई सुनिश्चित गर्ने, • प्रतिकार्यका सन्दर्भमा आवश्यकता अनुसार क्षेत्र र केन्द्रमा सम्पर्क र समन्वय स्थापित गर्ने । • विपद्को अवस्थापछिप्राप्तहुने सूचनाहरुलाई एकत्रित गरी, सरोकारवाला तथा आम समुदायकालागि आवश्यक सूचना प्रवाह गर्ने । • विपद्को अवस्थामा प्रभावित व्यक्तिहरुलाई भेदभावरहित ढङ्गले उद्धार गरी सुरक्षित स्थानसम्म पुऱ्याउने, • बढी संकटासन्न तथा संवेदनशील अवस्थामा रहेका जस्तैः बालक, वृद्ध, महिला, अपाङगता भएका व्यक्तिको खोज तथा उद्धारमा प्राथमिकता दिने, • प्रभावितहरुको जीवन तत्काल वचाउनु प्राथमिक उपचार तथा घाईतेहरुको लागि तत्काल अस्पताल पुऱ्याउने व्यवस्था गर्ने, • अस्थायी वसोवासको लागि सहयोग गर्ने ।	कार्यालय	सशस्त्र प्रहरी बल, कामपा (वारुणयन्त्र), स्थानीय तहहरु डिभिजन सडक कार्यालय काठमाडौं पत्रकार महासंघ, एफ. एम. रेडियो, टेलिभिजन स्वास्थ्य कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, नेपाल स्काउट
२	खाद्य सुरक्षा, खाद्यान्न तथा कृषि	• विस्थापित मानिसहरुलाई जीवनयापनको लागि आवश्यक पर्ने आपत्कालीन खाद्यसामग्री उपलव्ध गराई पीडितहरुको जीवनरक्षा गर्ने, • आपत्कालीन अवस्थामा खाद्यान्नको समस्यामा परेका समुदाय तथा व्यक्तिलाई खाद्य सहयोग उपलव्ध गराई खाद्यान्नमा सवैको समानुपातिक पहुँच कायम गराउने, • उच्च संकटासन्न तथा संवेदनशील अवस्थामा रहेका जस्तैः वालक, वृद्ध, महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई पोषणयुक्त खाद्यान्न उपलब्ध गराउनु, • विपद्वाट प्रभावित कृषि तथा पशुपालनमा आधारित परिवारहरुका लागि घरपालुवा पशुको उद्धार, औषधोपचार गरी संरक्षण गर्ने, क्षतिग्रस्त कृषिभूमि तथा बालीको मूल्यांकन तथा जीविकोपार्जन सूचारु गर्ने कार्यमा सहयोग गर्ने ।	कृषि ज्ञान केन्द्र	खाद्य संस्थान, खाद्य अनुसन्धान प्रयोगशाला, स्थानीय तह, कृषि उद्यम केन्द्र, साल्ट ट्रेडिङ, उद्योग वाणिज्य संघ, खुद्रा व्यापारी संघ WFP, UNICEF OXFAM/LUMANTI/DEPROSC DCA/FSCN लगाएतका गैरसरकारी संस्थाहरुनिजि क्षेत्रहरु
३	आपत्कालीन आश्रयस्थल तथा आवास	• आपत्कालीन अवस्थामा विस्थापितहरुको लागि सुरक्षित अस्थायी आश्रयस्थल तथा आवासको प्रवन्ध गर्ने, • विपद्मा परी विस्थापित भएका मानिसका लागि न्यूनतम मानवीय मापदण्डसहित सामाजिक तथा सांस्कृतिक रुपमा स्वीकार्य हुने अस्थायी आवासको व्यवस्थापन गरी सुरक्षित बासस्थानको प्रवन्ध मिलाउने, • प्रभावितहरुका लागि सुरक्षित आवासमा भेद्भावरहित पहुँच स्थापित गर्ने, • घरायसी आवश्यकताका साम्रगीहरु, दैनिक जीवनयापनका	जिल्ला समन्वय समिति	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग डिभिजन, काठमाडौं महानगरपालिका, नगरपालिकाहरु, जिल्ला वन कार्यालय, विद्यालय, पार्टिप्यालेस,

क्र.सं	विषयगत क्षेत्र	क्षेत्रगत जिम्मेवारीहरु	अगुवा निकाय	सहयोगी संस्थाहरु
		लागि आवश्यक सामग्रीहरुमा विस्थापितहरुको समानुपातिक पहुँच पुऱ्याउने ।		आवाससंग सम्वन्धित कार्यमा संलग्न सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु IOM/IFRC
४	आपतकालीन संरक्षण तथा वाल संरक्षण	• महिला, वालवालिका तथा जोखिममा परेका समूहलाई हिंसा, मानसिक तनाव, शोषण, दुर्व्यवहार, तथा भेदभाव हुन नदिने अवस्थाको प्रत्याभूति दिने ।	का.म.पा.	स्थानीय तह, जिल्ला वाल हेल्पलाइन, गैसस, युनिसेफ, Save the Children OXFAM,WHR DCA/FSCN
५	आपतकालीन शिक्षा	• विपद् प्रभावित तथा विस्थापित विद्यार्थीहरुको लागि आपत्कालीन अवस्थामा नियमित अध्ययन तथा पठनपाठन गर्न पाउने अधिकारको प्रत्याभूति गर्दै आपत्कालीन समयको लागि शिक्षा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	जिल्ला समन्वय समिति, काठमाडौं महानगरपालिका, नगरपालिकाहरु, युनिसेफ, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, अन्य गैससहरु
६	खानेपानी तथा सरसफाइ	विपद् प्रभावित तथा विस्थापित समुदायलाई शुद्ध खानेपानीको प्रवन्ध गर्ने, पानी र पानीजन्य कारणबाट हुनसक्ने महामारीजन्य रोगबाट बचाउने ।	डिभिजन खानेपानी तथा सरसफाई इकाई	KUKL, खानेपानी डिभिजन, महानगरपालिका नगरपालिका खानेपानी वितरणमा संलग्न व्यवसायी, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, UNICEF, OXFAM, DCA./FSCN Tanker association of Nepal
७	आपतकालीन बन्दोबस्ती	विपद् प्रभावित व्यक्तिहरुलाई आवश्यकता अनुरुप राहत तथा अन्य बन्दोबस्तीका सामग्रीहरु उपलब्ध गराउने ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी /WFP उद्योग वाणिज्य संघ, महानगरपालिका,नगरपालिका,कार्यालयहरु, निजी क्षेत्र, गैससहरु, OXFAM/ DCA
८	आपतकालीन स्वास्थ्य तथा उपचार	तत्काल घाइतको उपचार तथा स्वास्थ्यसेवा उपलब्ध गराउने र आपत्कालीन अवस्थामा विशेषगरी वढी जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य तथा पोषणसम्बन्धी आवश्यकता पूरा गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय	महानगर, नगरपालिकाहरु, मातहतका स्वास्थ्यकेन्द्र, स्वास्थ्यचौकी,

क्र. सं	विषयगत क्षेत्र	क्षेत्रगत जिम्मेवारीहरु	अगुवा निकाय	सहयोगी संस्थाहरु
				उपस्वास्थ्य चौकी, अस्पतालहरु, WHO/UNFPA नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्वास्थ्य क्षेत्रसँग सम्वन्धित कार्यमा संलग्न सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालयहरु

४.९ निकायगत क्षमता तथा स्रोतसाधन

क्षेत्रगत अवधारणाको आधारमा कार्य विभाजन हुने भएकोले प्रत्येक क्षेत्रवाट उपलब्ध हुने आधारभूत आवश्यकताको विवरण प्रभावकारी भई सवै वर्गका प्रभावित समुदायको पहुँच कायम रहन्छ। साथै प्रत्येक क्षेत्रमा सो क्षेत्रको विशेषज्ञता प्राप्त निकायले नेतृत्व गर्ने हुँदा बिपद प्रतिकार्यका क्रममा विशेषज्ञ सेवा उपलब्ध हुन्छ । यीसबै कुराको लागि निकायगत श्रोत साधनको आंकलन गर्नु जरुरी छ।

हरेक निकायमा उपलब्ध, विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक मानवीय तथा अन्य स्रोत साधनहरुको वारेमा यथेष्ट जानकारी हुनु जरुरी छ। काठमाडौ जिल्लामा कार्यरत् विभिन्न निकायहरुमा उपलब्ध मुख्य क्षमता तथा श्रोतसाधनको संक्षिप्त विवरण तालिका ४.३ मा दिइएका छन् । विभिन्न निकायहरुसँग उपलब्ध स्रोत साधनको विस्तृत विवरण अनुसूची १० मा दिइएका छन् ।

तालिका ४.३ विपद् व्यवस्थापन तथा पूर्वतयारी क्षेत्रमा कार्यरत प्रमुख निकायहरुसँग रहेकोसाधन-स्रोतहरु

संस्था	प्रमुख जिम्मेवार व्यक्ति	निकायगत जिम्मेवारी	क्षमता	अन्य स्रोत साधनहरु
जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रजिअ, सहायक प्रजिअ	समग्र नेतृत्व, समन्वय । खोज तथा उद्धारकार्यमा सुरक्षा निकाय परिचालन ।	• समन्वयका लागि विपद् व्यवस्थापन समिति परिचालन • सुरक्षा निकायहरु (नेपाली सेना, शसस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी) परिचालन (आवश्यकता अनुसार) • राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र (NEOC)संग समन्वय	• २४/७ प्रजिअको फोन सम्पर्क • ३ सवारी साधन टेलिफोन २ लाईन फ्याक्स - २४ सै घण्टा इलाका प्रशासन कार्यालय, साँख र फर्पिङ्ग, टेलिफोन, फ्याक्स, आवश्यकता अनुसार समन्वय गरी श्रोत परिचालन तथा प्रयोग गर्न सकिने छ विपद् व्यवसथापन कोष
जिल्ला समन्वय समिति	स्थानीय विकास अधिकारी	समन्वय आवास तथा पुनर्स्थापना ।	• पहिलो प्रतिकार्यकर्ताको भूमिका निर्वाह गर्नसक्ने, • नगरपालिकाहरुसंग आवश्यक समन्वय	• महानगर तथा नगरपालिकाहरु संगको समन्वयमा बजेट व्यवस्थापन, आवश्यकता अनुसार समन्वय गरी श्रोत परिचालन तथा प्रयोग गर्न

संस्था	प्रमुख जिम्मेवार व्यक्ति	निकायगत जिम्मेवारी	क्षमता	अन्य स्रोत साधनहरु
				सकिने छ
नेपाली सेना		खोज तथा उद्धार ।	• बिपद व्यवस्थापन सम्वन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति, • खोजी तथा उद्धारका लागि सञ्चालन गरिनेप्रशिक्षणका उपकरण, • देशव्यापी सञ्जाल, • आपतकालीन परिस्थितिका लागिगोदामघरहरू, • सवारी साधन, हवाई साधन लगायत बन्दोवस्तीका सामग्रीहरू	• आवश्यकता अनुसार समन्वय गरी श्रोत परिचालन तथा पयोग गर्न सकिने छ ,
नेपाल प्रहरी महानगरीय प्रहरी परिसर काठ्माडौ	परिसर प्रमुख	खोज तथा उद्धार	• बिपद व्यवस्थापन सम्वन्धि तालिम प्राप्त जनशक्ति, • खोजी तथा उद्धारका लागि सञ्चालन गरिनेप्रशिक्षणका उपकरण, • देशव्यापी सञ्जाल, • सवारी साधन लगायत बन्दोवस्तीका सामग्रीहरू	• आवश्यकता अनुसार समन्वय गरी श्रोत परिचालन तथा पयोग गर्न सकिने छ ,
सशस्त्र प्रहरी वल निलवाराही गण	प्रमुख सशस्त्र प्रहरी वल गण नं. १८ बलम्बु, गण नं. २० सिनामंगल		• विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति उपलब्ध रहेको । • खोजी तथा उद्धारका लागि सञ्चालन गरिनेप्रशिक्षणका उपकरण, • देशव्यापी सञ्जाल • सवारी साधन लगायत बन्दोवस्तीका सामग्रीहरू	अनुसुची १०
स्वास्थ्य कार्यालय, काठमाडौं	प्रमुख	स्वास्थ्य तथा पोषण, उद्धारको समयमा घाइतेहरूलाई आवश्यक औषधी, उपकरण र उपचारको व्यवस्था गर्ने, महामारीजन्य रोगकोपहिचान गरी त्यस्ता रोगको नियन्त्रणको निरोधात्मक र उपचारात्मक उपायहरू अवलम्बन गर्ने कार्यहरू	• महामारीको व्यवस्थापन गर्नका लागि तत्काल सहयोग उपलब्ध गराउनेटोलीहरू, जिल्ला तहमा Rapid Response Team (RRT) को गठन भएको, • आपत्कालीन परिस्थितिका लागि अस्पताल, शहरी क्लिनिकहरु, पूर्वतयारीका निमित्त प्रशिक्षितजनशक्ति तथा प्रशिक्षकहरूको समूह, • समुदाय तहमा स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई आकस्मिक महामारी तथा विपद् व्यवस्थापनको लागि तयारी अवस्थामा रहने र छिटोभन्दा छिटो सूचना गर्नको लागि	• अनुसुची ८ र ९

संस्था	प्रमुख जिम्मेवार व्यक्ति	निकायगत जिम्मेवारी	क्षमता	अन्य स्रोत साधनहरु
			पत्राचार, सूचना प्रणाली । • स्थानीय तहमा कार्यरत स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुको तत्काल सहयोग • काठमाडौं उपत्यकाभित्र रहेका सरकारी, निजी तथा सामुदायिक अस्पतालहरुको यथाशक्य सूचीकरण र तिनमा उपलब्ध सुविधाहरुको वारेमा जानकारी ।	
कृषिज्ञान केन्द्र ललितपुर	प्रमुख	खाद्यान्न	• स्थानीय तहको कृषि शाखासंग समन्वय • जीविकोपार्जनमा समन्वयकारी भूमिका	आवश्यकता अनुसार समन्वय गरी श्रोत परिचालन तथा पयोग गर्न सकिने छ
शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	प्रमुख	आपत्कालीन शिक्षा	• प्रभावित क्षेत्रका शिक्षक शिक्षिका परिचालन गर्न सकिने, • आपत्कालीन समयमा शिक्षा सञ्चालनमा शिक्षक शिक्षिका परिचालन गर्न सकिने	आवश्यकता अनुसार समन्वय गरी श्रोत परिचालन तथा पयोग गर्न सकिने छ
स्थानीय तह (संरक्षण)	महानगर र नगरपालिकाका प्रमुख तथा तोकिएको व्यक्ति, पदाधिकारी वा प्रशासकिय अधिकृत		• संरक्षण क्षेत्रमा कार्यरत संघसंस्था संग समन्वय गरी कार्य गर्न सक्ने, • स्थानीय तहमा महिला सुहहरु संग समन्वय गरी कार्य गर्ने	आवश्यकता अनुसार समन्वय गरी श्रोत परिचालन तथा पयोग गर्न सकिने छ
खानेपानी तथा सरसफाइ इकाई	प्रमूख	खानेपानी, सरसफाई	• खानेपानी तथा सरसरसफाईमा कार्यरत संस्थाहरुको सूचीकरण, • पानी शुद्धिकरण औषधी,	आवश्यकता अनुसार समन्वय गरी श्रोत परिचालन तथा पयोग गर्न सकिने छ अनुसूची ११
KUKL	प्रमूख	खानेपानी		ट्यांकरहरु १२, आवश्यकता अनुसार समन्वय गरी श्रोत परिचालन तथा पयोग गर्न सकिने छ
नेपाल खाद्य संस्थान	प्रमूख	खाद्य सामाग्री	• खाद्य सामग्री आपूर्ति, (चामल, दाल, नून, चिनी आदि)	आवश्यकता अनुसार समन्वय गरी श्रोत परिचालन तथा पयोग गर्न सकिने छ
नेपाल रेडक्रस सोसाईटी काठमाण्डौ जिल्ला शाखा	जिल्ला सभापति	गैर खाद्य सामग्रीहरुको व्यवस्थापन	• सूचना संकलन तथा सर्वेक्षणमा स्वयंसेवक परिचालन • आपत्कालीन आवास (पाल तथा अन्य) र वन्दोवस्ती सामग्री	१००० परिवारको लागि तत्काल राहत सामग्री वितरण गर्न सकिने लत्ताकपडा, भाँडाकुँडा, मण्डी, त्रिपाल, पाल आदि विपद् व्यबस्थापन, खोज तथा उद्धार तथा प्राथमिक उपचार तालिम प्रदान खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त जनशक्ति : ५०

संस्था	प्रमुख जिम्मेवार व्यक्ति	निकायगत जिम्मेवारी	क्षमता	अन्य स्रोत साधनहरु
				प्राथमिक उपचारक : १००० मनोसामाजिक सहयोगकर्ता : २०० पारिवारिक सम्पर्क सेवा : २५ DDRT : 100 NDRT : 10 उपशाखा सँख्या : १९ वटा ,आवश्यकता अनुसार KIT5, KIT 2 बाट प्रभावित क्षृत्रमा पानीको व्यवस्थ ागर्न केन्द्रसंग समनवय गर्न सकिने छ ।
उद्योग बाणिज्य महासंघ	अध्यक्ष	तयारी खाद्य सामग्री, अन्य खाद्य तथा गैर-खाद्य सामग्रीहरुको भण्डारण	• भण्डारण/निजी गोदामहरु, • व्यपारी बर्ग संग आर्थिक तथा खाद्यान्न सहयोग लिन सकिने	आवश्यकता अनुसार समन्वय गरी श्रोत परिचालन तथा पयोग गर्न सकिने छ
राजनीतिक दलहरु	सम्बन्धित दलका प्रमुखहरु		• योजना तर्जुमामा सहयोगी, सम्वन्धित निकायलाई सुझाव सहयोग दिन सक्ने, • कार्यकर्तालाई स्वयंसेवकको रुपमा परिचालन गर्न सक्ने,	आवश्यकता अनुसार समन्वय गरी श्रोत परिचालन तथा पयोग गर्न सकिने छ
जिल्लामा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय निकायहरु तथा गैससहरु	प्रतिनिधिहरु		• अन्तर-गैसस सञ्जाल निर्माण तथा सहकार्य, अन्तर्राष्ट्रिय सञ्जालको उपयोग • विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धी प्राविधिक ज्ञान	विपद् व्यवस्थापनमा कार्यरत गैससहरुवाटहुने तत्काल सहयोग एवं पुनःस्थापना सहयोग ।

४.१० उपलब्ध आपत्कालीन खुलास्थानको (Open Spaces)विवरण

नेपाल सरकारद्वारा पहिचान गरिएका खुलास्थलहरुको (नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित) ३० वटा स्थानहरुको विवरण र काठमाडौं जिल्ला समन्वय समितिद्वारा विभिन्न नगरपालिकाहरु मार्फत संकलन गरिएका थप खुला स्थानहरुको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ । यसले आपत्कालीन अवस्थामा स्थानीय तहमा कार्यरत संघसंस्था तथा निकायहरुलाई उपयुक्त योजना वनाउन मद्धत पुग्ने छ । खुल्ला स्थलको नक्सा सहितको विवरण यसै साथ संलग्न गरिएको छ ।

तालिका नं.४.४नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित काठमाडौं जिल्लामा अवस्थित खुला स्थानहरुको पहिचान र विवरण

सि.नं.	स्थान	ठेगाना	जम्मा कित्ता संख्या	स्वामित्व	कुल क्षेत्रफल
१	सिफलचौर	का.म.पा.- ७	२	नेपाल सरकार	४१-२-०-३
२	गोकर्ण गल्फ	का.म.पा.- ८	२	नेपाल सरकार	१५९-२-०-०
३	चोभार भूतखेल	भूतखेल-४ चोभार	१५	मोर्डन ईन्डिएन स्कुल	०,२२९७.२७ व.मी
४	हिमाल सिमेन्ट कम्पनी	भूतखेल, चोभार	१२६	हिमाल सिमेन्ट कम्पनी	१२,३६,९३,१० व.मी
५	त्रिभूवन विश्व विद्यालय	किर्तिपुर न.पा.	७९	त्रि.वि.वि. किर्तिपुर	२,९९,३७.५१ व.मी
६	बागमती बगर खुला क्षेत्र	कालिमाटी किर्तिपुर वागमाती खोला	३	-	९-०-०-० रोपनी (११,९५१.००)
७	पशुपति क्षेत्र	का.म.पा.-८	१ देखि ५४	पशुपति क्षेत्र	१३०-५-१-१
	पशुपति क्षेत्र	पशुपति	११० देखि ३१ (७९ कित्ता)	सबै क्षेत्र	६३२-६-३-१
८	भण्डारखाल बगैचा	का.म.पा.-८ पशुपति	१ देखि १६	भण्डारखाल बगैचा	१०९-७-१-३
९	शंखपार्क	का.म.पा.-४, धुम्वाराही रिङ्गरोड	३६८७	शंखपार्क	२२-६-२-१
१०	राष्ट्रिय सभा गृह	भृकुटी मण्डप	१९४	राष्ट्रिय सभा गृह	३१-१५-१-३
११	भृकुटी मण्डप		१६२	भृकुटी मण्डप	२१४-१४-२-०
१२	टुँडिखेल	भृकुटी मण्डप	१८१	टुँडिखेल	२७६-११-२-२
१३	वाल्मिकी क्याम्पस		१८९	वाल्मिकी क्याम्पस	७-२-०-३
१४	पद्यमकन्या क्याम्पस	वागवजार	२६३	पद्यमकन्या क्याम्पस	३७-४-३-३
१५	प्रज्ञा प्रतिष्ठान	कमलादी	३१७०	प्रज्ञा प्रतिष्ठान	४९-०-०-१
१६	समाज कल्याण केन्द्र	लैनचौर	१९०	समाज कल्याण केन्द्र	२८-१४-०-०
१७	नागपोखरी	का.म.पा.-१ नक्साल	४७९,४७७	नागपोखरी	२६-१०-०-१
१८	वालमन्दिर	का.म.पा.-१	७६०,७६१	वालमन्दिर	८१-२-१-२
१९	नागरिक उड्डयन	का.म.पा.-९	३ देखि ७ सम्म	नागरिक उड्डयन	११३-४-०-३
२०	गल्फ क्लव	का.म.पा.-९	३१-३२, २-४	गल्फ क्लव	१३५-३-०-२
२१	त्रिभूवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल	का.म.पा.-९	७४	त्रि.वि. विमानस्थल	३१-६-३-२
२२	वालाजु	का.म.पा.	७५	नेपाल सरकार	२-९-३-२
२३	तीनकुने क्षेत्र	का.म.पा.-१०	सिं.नं. १०२ देखि ०४ सम्म	नेपाल सरकार	२९-२-१-३
२४	दशरथ रंगशाला	का.म.पा.-११	सिं.नं. १०२ देखि १० सम्म	नेपाल सरकार	६१-५-२-०
२५	खानेपानी विभाग	का.म.पा.-३, पानीपोखरी	सिं.नं. १०२ देखि ९ सम्म	नेपाल सरकार	३०-१४-३-०
२६	निर्वाचन आयोग	का.म.पा.	सिं.नं. १०२ देखि १०६४-२०	नेपाल सरकार	४५-१-३-०
२७	सानो गौचर	का.म.पा.	सिं.नं. १०२ देखि	नेपाल सरकार	१८-११-१-३

सि.नं.	स्थान	ठेगाना	जम्मा कित्ता संख्या	स्वामित्व	कुल क्षेत्रफल
			१०६६-११		
२८	विमान स्थल केन्द्रिय डोजो	का.म.पा.	मालपोतवाट विवरण प्राप्त छैन ।	विवरण प्राप्त छैन	९१,३३७ व.मी. IOMअनुसार
२९	वागमती वगर	काठमाडौं क्षेत्र	-	विवरण प्राप्त छैन	-
३०	U.N. park	काठमाडौं क्षेत्र	-	विवरण प्राप्त छैन	-

स्रोत : नेपाल राजपत्र, खण्ड ६२, संख्या ५९, भाग ५, प्रकाशित मिति २०६९/१२/१६

तालिका नं ४.५ जिल्ला समन्वय समिति काठमाडौंद्वारा पहिचान गरिएका आपतकालीन आश्रयस्थलको रुपमा प्रयोग गर्न सकिने खुलास्थलहरु :

स्थान	**आपतकालीन आश्रयस्थल विद्यालय, खुला चौर सामुदायिक भवन वा अन्य स्थान**	**क्षमता लगभग**
लप्सेफेदी	खुल्ला चौर	१०० रोपनी
पुखुलाछी	भगवती उच्च मा.वि. परिसर, साँखु भाग्योदय उच्च मा.वि.परिसर,	
डांछी	थलीको चौर डांछी, शुचलनटार निमावि कम्पाउण्ड	१०० रोपनी
आलापोट	आलापोट उपस्वास्थ चौकी	
सुन्दरीजल	ओखनी मा.वि भवन तथा खुला क्षेत्र	७५ रोपनी
नंयापाटी	वालसुधार मा.वि. भवन तथा खुला परिसर	५० रोपनी
गोकर्णेश्वर	गोकर्णेश्वर मन्दिर परिसर तथा वाग्मती किनारको खाली जग्गा	५० रोपनी
मूलपानी	मूलपानी चौर	१२५ रोपनी
जोरपाटी	नँयावस्ती युवा क्लव, जोरपाटी (भवन र खाली चौर)	५ रोपनी
विष्णु वूढानीलकण्ठ	वूढानीलकण्ठ विद्यालय परिसर	२०० रोपनी
	वूढानीलकण्ठ मन्दिर परिसर	४० रोपनी
कपन	मटवहाल खुलाचौर, कपन	२० रोपनी
	कपन ह्याण्डवल चौर	१५ रोपनी
महांकाल	महांकाल बास्केटवल कोर्ट	
धापासी	तिलिङ्गटार उच्च मा.वि., धापासी	४ रोपनी
खड्का भद्रकाली	धर्मपुरको पानचोकमा कम्पाउण्ड सहितको खाली चौर भद्रकाली	३ रोपनी
चपली भद्रकाली	भद्रकाली नि.मा.वि.	१ रोपनी
टोखा चण्डेश्वरी	टोखाको भूतखेल चौर	१०० रोपनी
टोखा सरस्वती	सरस्वती सामुदायिक भवन, सरस्वती उच्च मा.वि.	
गोंगबु	जालुपा मा.वि. मनोहर मा.वि. एंव मन्दिर परिसर	२० रोपनी
मनमैजु	पिपलचौर गुम्वा भएको चौर मानसिंह धर्म उच्च मा.वि.	जम्मा ३५ रोपनी
फुटुङ्ग	फुटुङ्ग उच्च मा.वि.	५ रोपनी
काभ्रेस्थली	महिला विद्यालय परिसर भवन तथा खुला चौर	
धर्मस्थली	सार्वजनिक पर्ति जग्गा	३०० रोपनी
गोलढुंगा	सार्वजनिक पर्ति जग्गा	२०० रोपनी

ईचंगुनारायण	खुल्ला चौर	१५० रोपनी
सीतापाईला	३ वटा विद्यालय, सामुदायिक भवन	
नैकाप पुरानो भञ्ज्याङ्ग	फूटवल ग्राउण्ड	
वडभञ्ज्याञ्	खुलाचौर	५० रोपनी
थानकोट	खुलाचौर, सामुदायिक भवन १ वटा	१०० रोपनी
महादेवस्थान	मातातीर्थ कुण्ड परिसर	२०० रोपनी
वलम्वु	वलम्वु मा.वि.	३५ कोठा
नैकाप नंया भञ्ज्याङ्ग	फूटवल ग्राउण्ड	
मातातीर्थ	मातातीर्थ कुण्ड परिसर	
मच्छेगाऊं	मच्छेनारायण मन्दिर परिसर	
चाल्नाखेल	खुलाचौरचाल्नाखेल नि.मा.वि.	२० रोपनी
सेतीदेवी	फर्पिङ्ग जलविद्युत केन्द्र परिसरको खुलाचौर	५० रोपनी
दक्षिणकाली	फर्पिङ्ग वसपार्क संगैको वोर्डिङ्गको चौर	१२० रोपनी
महानगरपालिका	लैनचौर, नक्सालको नारायण चौर, नक्सालको सानो गौचरन, हायात होटल अगाडिको खुला चौर, महेन्द्र राष्ट्रिय मा.वि, सिफल चौर, शंख पार्क, वालाजु पार्क	
अन्तराष्ट्रिय सम्मेलन केन्द्र	नयां वानेश्वर	
बालाजु बाईस धारा	बालाजु	
कीर्तिपुर जनसेवा मा.वि.	कीर्तिपुर	
नारायणचौर	नक्साल	
बहादुर भवन	कान्तिपथ	
खुलामन्च		
रत्नपार्क		
सिनामङ्गल जग्गा एकीकरण आयोजना	पेप्सीकोला टाउन प्लानिङ्ग, का.म.पा. ३२	
मूलपानी क्रिकेट स्टेडियम	कागेश्वरी मनहरा न.पा, मूलपानी	
सहकारी प्रशिक्षण केन्द्र	नयाँ बानेश्वर	
नारायणचोक	साँखु	२ रोपनी
ईटाखेल	सुन्टोल	५ रोपनी
जहर्सिङ्गपौवा	लप्सेफेदी	५० रोपनी
सलम्वुटार	सुष्मा कोईराला अस्पताल नजिक	२० रोपनी
बाडोल	इन्द्रायणी	८४ रोपनी
शालीनदी	वज्रयोगिनी	५ रोपनी
घुमारचोक	वज्रयोगिनी	५ रोपनी

स्रोत : जिल्ला समन्वय समिति, काठमाडौं ।

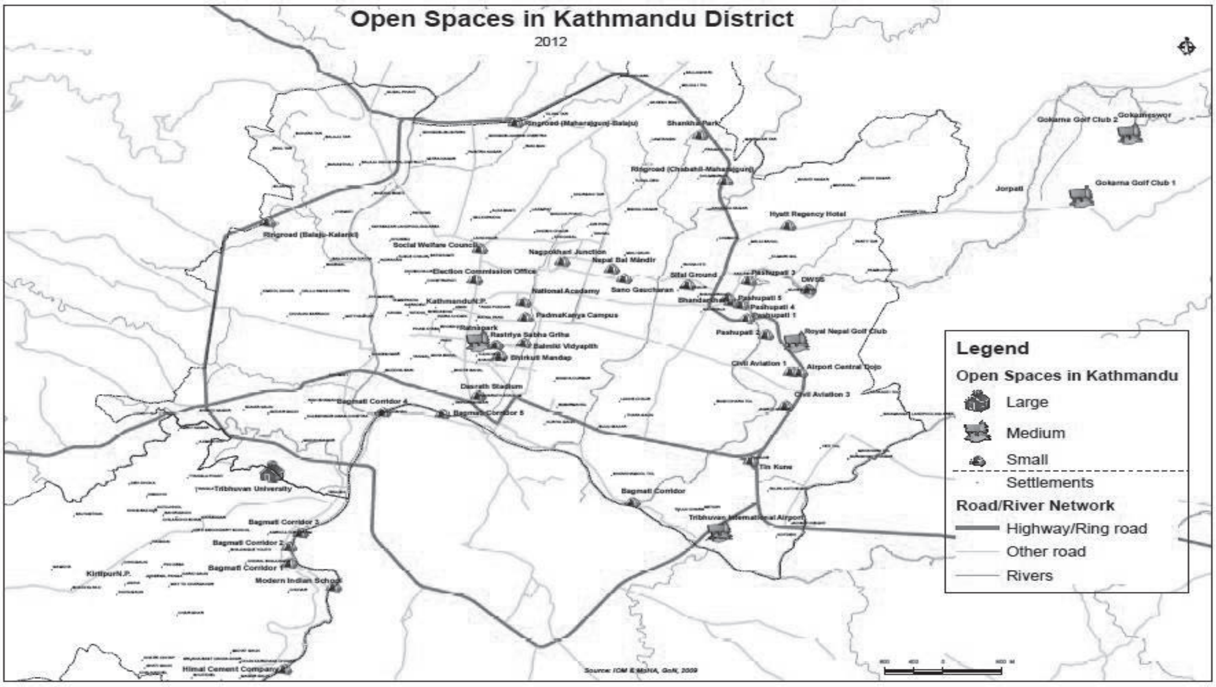

नक्शा ४.१ काठमाडौं जिल्लाभित्र पहिचान गरिएका सार्वजनिक खुला स्थलहरु

परिच्छेद ५: प्रकोप अनुसारको प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी योजना

५.१ विपद्का परिदृष्यहरु

योजनालाई समयानूकुल बनाउन, परिमार्जन गर्न र व्यवहारिक कार्यान्वयनका लागि समय समयमा कृत्रिम अभ्यास गरिने छ तसर्थ त्यसका लागि निम्नानुसार परिदृश्यहरु तयार गरिएको छ ।

कुनै पनि विपद् परिदृश्यहरुमा आधारित रहेर प्रतिकार्य र पूर्वतयारी योजना निर्माण गरिनुपर्छ तसर्थ यस परिदृश्यहरुमा आधारित कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ।

परिदृश्यका आधारमा कृत्रिम अभ्यास गर्दा नेपाल सरकारबाट पारित विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, नियमावली, परिमार्जित NDRF, स्थानीय नमुना कानुन र विगतका पाठ सिकाई तथा अभ्यासहरुलाई ध्यानमा राखि तपशिलमा उल्लेखित परिदृश्यलाई समय सापेक्षित परिमार्जन गर्दै अभ्यास गर्न उपयूक्त हुने छ । साथै हरेक बर्ष सडक दुर्घटनाबाट करिव २१०० मानिसहरुले ज्यान गुमाई रहेको अवस्थालाई मध्यनजर गरि पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका संयन्त्रलाई तयारी अवस्थामा राख्न परिदृश्यमा राखि कृत्रिम अभ्यासमा समावेश गर्ने । Durham University ले गरेको अध्ययन तथा परिदृश्यलाई समेत मध्यनजर गरि तयार गर्ने साथै विपदका समयमा गरिने २४ घण्टा भित्रको लेखाजोखा र विस्तृत लेखाजोखाका लागि IRA mobile applications का साथै Assessment Coordination Team (ACT)लाई परिचालन गर्न गृह मन्त्रालय तथा रेडक्रससमा समन्वय गर्न सकिने छ ।

कुनै पनि विपद् परिदृश्यहरुमा आधारित रहेर प्रतिकार्य र पूर्वतयारी योजना निर्माण गरिनुपर्छ तसर्थ यस परिदृश्यहरुमा आधारित कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ।

क.स	प्रकोप	सम्भावित परिदृश्य
१	भूकम्प	२०७२ सालमा गोरखा केन्द्र बिन्दु भएर गएको भूकम्प जत्तिकै ठुलो भूकम्पको मुख्य धक्काको कारण सृजित हुनसक्ने विपद्को अवस्थामा गरिनुपर्ने राहत तथा उद्धार तथा अन्य प्रतिकार्य र सो का लागि पूर्वतयारी • करीव २,५०० जनाको मृत्यु २०,००० जना घाइते, ४०,००० जति भवन क्षति • हजारौ मानिसहरु विस्थापित भइ सडकमा बास • सार्वजनिक र व्यक्तिगत स्थानहरुमा अस्थायी बसोबास जसको कारण सरसफाईमा समस्या उत्पन् भई महामारी फैलन सक्ने • झाडापखला बाट करीव ५,००० जना प्रभावित
२	आगलागी	काठमाण्डौं जिल्लामा कुनै खासगरी घनावस्ती तथा शहरको केन्द्रभागमा ठूलो आगलागीको कारण सृजित हुन सक्ने विपद्को अवस्थामा गरिनु पर्ने प्रतिकार्य र सो का लगि पूर्वतयारी • करीव २,५०० जना घाइते, ८० जति भवन क्षति • विस्थापितहरु सार्वजनिक स्थानहरुमा अस्थायी बसोबास • अस्थायी बसोबासमा सरसफाईमा समस्या उत्पन्न भई महामारी फैलन सक्ने
३	बाढी/पहिरो	काठमाण्डौं जिल्लाकाकुनै स्थानमा वा विभिन्न स्थानहरुमा ठूलो बाढी वा पहिरोको कारण सृजित हुन सक्ने विपद्को अवस्थामा गरिनु पर्ने प्रतिकार्य र सो का लागि पूर्वतयारी करीव १०० घर परिवारका ५०० जना मानिसहरु प्रत्यक्ष रुपमा प्रभावित
४	महामारी	सार्वजनिक र व्यक्तिगत स्थानहरुमा अस्थायी बसोबास जसको कारण सरसफाईमा समस्या उत्पन् भई महामारी फैलन सक्ने

५.	सडक दुर्घटना	सार्वजनिक यातायातका साधन तथा व्यक्तिगत सवारी साधनको दुर्घटनाबाट ४५ जना घाइते र १० जना मान्छेको मृत्यु भएको अवस्थामा कसरी घाइतेको ओसार पसार गर्ने, प्राथमिक उपचारको प्रवन्ध र अस्पताल व्यवस्थापनमा ध्यान दिने भन्ने कुरालाई परिदृश्यमा समावेश गर्ने ।

यसपछिका खण्डहरुमा प्रकोप अनुसारका प्रतिकार्य र पूर्वतयारी योजनाहरु विस्तारमा राखिएका छन्। यस्ता योजनाहरुलाई क्रमशः पूर्णता दिदै लगिनेछ । यसका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले आवश्यक क्षमता अभिबृद्धि कार्यक्रमहरु आयोजना गर्नेछ ।

५.२ विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य तथा पूर्व तयारी योजना

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : भूकम्प, बाढी/पहिरो, आगलागी तथा महामारीबाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- सार्वजनिक पूर्वाधारको क्षति (सडक, पुल, विद्युत् आपूर्ति, सञ्चार, खानेपानी, वडा तथा न.पा. कार्यालय, संघसस्थाको भवन)
- आवासको अस्थायी क्षति तथा मुख्य रूपमा केटाकेटी, महिला, वृद्ध-वृद्धा र विभिन्न किसिमले असक्षम मानिस (अपाङ्ग) हरूको विस्थापनसहित व्यक्तिगत सामानहरूको क्षति ।
- विद्यालयका कक्षा कोठा, प्रहरीचौकी तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरूजस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूको क्षति ।
- सामुदायिक संस्थागत स्थानहरूमा अस्थायी आवासको उपयोग गर्दा सामुदायिक स्वास्थ्यसम्बन्धी व्यवहारमा देखिने चुनौतीहरू ।
- यातायातका साधन र पारिवारिक खाना पकाउनको लागि ईन्धनको अभाब
- उद्धार राहत साामग्रीको अभाव
- यातायात प्रभावित
- पशुपंक्षीहरुको बिनास
- भूक्षयका समस्याहरु
- जन धनको क्षति
- खेतीपाती नोक्सानी
- खानेपानी तथा स्वास्थ्यमा प्रतिकूल प्रभाव
- पारिवारिक बिछोड
- खाद्य सामग्रीहरुको अभाव
- मानवीय स्वास्थ्यमा असर

५.२.१ विषयगत क्षेत्रका नाम :समन्वय, सूचना, खोज तथा उद्धार

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Lead) : जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काठमाडौं

परिचयः

कुनै पनि प्रकारका विपद्बाट निजी तथा सार्वजनिक भवन, अस्पताल, सञ्चारका साधन, सडक, पुलजस्ता भौतिक संरचना क्षतिग्रस्त हुन सक्छन् । मानिसहरुको मृत्यु तथा घाइते हुन गई जनजीवन अस्तव्यस्त हुन सक्छ । यस अवस्थामा सबै विषयगत क्षेत्र र केन्द्रीय तहमा सहज सम्पर्क कठिन हुने सम्भावना हुन्छ । त्यसैले प्रकोपबाट निम्तने जोखिमलाई न्यूनीकरणका लागि आवश्यक पूर्वतयारी गर्न र प्रकोप पश्चात खोज तथा उद्धार कार्यलाई प्रभावकारी वनाई आवश्यक मानवीय सहयोग प्रदान गर्नका लागि विषयगत क्षेत्रका सरोकारवालाहरुलाई आवश्यक सूचनाको उपलब्ध गराउने तथा प्रभावकारी समन्वयको जिम्मेवारी यस क्षेत्रको रहदै आएको छ ।

उद्देश्य:

समन्वय, सूचना सङ्कलन, विश्लेषण र प्रवाहका वैकल्पिक उपायहरू पहिचान गरी सम्बन्धित क्षेत्र र सरोकारवालालाई सही सूचना उपलब्ध गराई विपद् प्रतिकार्यलाई समन्वयात्मक बनाउन सुनिश्चितता प्रदान गर्नु यस क्षेत्रको प्रमुख उद्देश्य हुनेछ। योजनाका समष्टिगत उद्देश्य निम्नअनुसार हुनेछन् :

- विपद्को समयमा सरकार, दातृ निकाय, सबै क्षेत्र (Cluster),सहयोगी संस्था, समुदाय तथा नागरिक समाजबीच समन्वय कायम गर्नु।
- निर्धारित समयभित्र "प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा विश्लेषण (Initial Rapid Assessment -IRA) "बहुक्षेत्र द्रूत लेखाजोखा विश्लेषण (Multi Cluster Initial Rapid Assessement- MIRA) गर्न आवश्यक समन्वय गर्नु र कार्यदललाई सहयोगको व्यवस्था मिलाउनु।
- सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपाय पहिचान गरी सूचना प्रवाहलाई सुनिश्चित गर्नु।
- नियमित रूपमा अनुगमन गरी क्षेत्रहरूलाई पृष्ठपोषण दिनु।
- प्रतिकार्यका सन्दर्भमा आवश्यकताअनुसार क्षेत्र र केन्द्रमा सम्पर्क र समन्वय गर्नु।

मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- आवश्यकता अनुसार समन्वय वैठक बस्ने।
- समन्वय बैठक र निर्णयका बारेमा सरोकारवालाहरुलाई जानकारी गराउने
- जोखिममा परेका समूह तथा जनसंख्याकोखोज तथा उद्धार गर्ने र न्यायोचित रूपमा उद्धार सामग्रीको वितरण तथा सहयोग गर्ने
- अवस्था तथा आवश्यकताको आधारमा रहेर–मिरा (MIRA) टीम परिचालन गर्ने।
- पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा दैनिक रुपमा प्रतिवेदन तयार गर्ने। आवश्यकता अनुसार यस कार्यलाइ निरन्तरता दिने।
- सम्बन्धित केन्द्रिय र क्षेत्रीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग नियमित रुपमा समन्वय गर्ने।
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सक्रिय बनाउने।
- शिविर व्यवस्थापनको समन्वय एवं अनुगमन गर्ने र सो सम्बन्धमा सम्बद्ध पक्षलाई जानकारी दिने।
- प्राप्त सूचना र मानवीय सहयोगको कार्यलाई सम्बन्धित निकायमा प्रतिवेदन गरी थप सहयोगको आवश्यकता पर्ने भएमा त्यसको सुनिश्चितता गर्ने।
- संचार माध्यमहरुलाई आवश्यकता अनुसार सूचना उपलब्ध गराउने।

विद्यमान स्रोत तथा क्षमताको आँकलन (Existing Resource Mapping)

साझेदार संस्था	उपलब्ध स्रोत			कैफियत
	मानवीय स्रोत	आर्थिक स्रोत	भौतिक सामग्री	
जिल्ला प्रशासन कार्यालय				
नेपाली सेना			गाडी तथा आवश्यक जनशक्ति	
नेपाल प्रहरी			गाडी तथा आवश्यक जनशक्ति	
सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल निल बाराही गण, बलम्बु				

सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, बिपद् उद्धार उपत्याका गण, सिनामंगल				
सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, बाघ भैरव गुल्म, कान्तिपथ				
सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल उपत्या विपद् व्यवस्थापनबेश, स्यूचाटार,				
काठमाडौ महानगर पालिका	नगर प्रहरी १९४ जना स्वास्थ्य तर्फका कार्मचारी ६४ जना	६६ लाख	जम्मा सवारी साधन संख्या २८१ उद्धार सामाग्री सहिका कन्टेनर ७ वटा	१०० थान प्रयोग गर्न सकिने १५० जना नगर प्रहरी परिचालिन गर्न सक्ने स्वास्थ्य तर्फ सवै
बारुण यन्त्र का.म.पा	२८ जना, कार्यालय प्रमुख १, चालक ४, फायरमेन ५, ल्किनर ३, सशस्त्र प्रहरी ११, कार्यालय सहयोगी ३, र प्रशासन तथा स्टोर १	दमकल परिचालन गर्ने अधिकार आर्थिक श्रोत नभएको सबै कार्य कामपाबाट नै हुने	दमकल ५ थान,एरियल ल्याडर २, रोड रेस्क्यु जिप र ट्रक २/१ अन्य अग्नि नियन्त्रण तथा उद्धार सामग्रीहरु	४ थान दमकल चालु हालतमा नरहेको मर्मतको लागि लेखी पठाएकोमा हाल सम्म मर्मत नभएको २७ मध्ये २३ जना मात्र आगलागीमा परिचालन हुने तिमध्ये धेरै जसो अर्ध दक्ष भएको

आपत्कालित परिस्थितिको पूर्व तयारी सम्बन्धि गतिविधि

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय अवधि	कैफियत
१	व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी व्यवस्था				
१.१	पूर्व तयारी सम्बन्धमा जिल्लाका क्षेत्रगत निकायसँग समन्वय बैठक गरी छलफल गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		आवश्यकता अनुसार	
१.२	पूर्वतयारी तथा सहयोगसम्बन्धी गतिविधिका लागि सम्पर्क व्यक्तिको नाम तथा सम्पर्क ठेगाना तयार गर्ने, विपदमा प्रयोग हुने संचारका बैकल्पिक साधनहरु, उपकरणहरु पत्ता लगाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		साउन	
१.३	प्रत्येक क्षेत्रको भूमिका तथा जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		परिस्थित अनुसार	
१.४	पूर्वतयारी तथा मानवीय सहयोग सम्बन्धी गतिविधिका लागि कार्यदल गठन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		साउन	

२	जिल्लास्थित विभिन्न संघ संस्थाहरुको स्रोत साधन तथा जनशक्तिको पहिचान गर्न नक्शांकन गर्ने	कार्यदल		साउन	
३	नक्शांकनको आधारमा स्रोत र साधन नपुग हुने अवस्था भएमा माथिल्लो निकायमा माग गर्ने	जिल्ला विपद्व्यवस्थापन समिति		यथासक्य	
४	जिल्ला समन्वय समितिसँग समन्वय गरी जिल्ला समन्वय समितिको सूचना केन्द्रलाई विपद् व्यवस्थापन सूचना केन्द्रको रुपमा पनि प्रयोग गर्न व्यवस्था मिलाउने र आवश्यक पर्ने भौतिक सुविधाको व्यवस्था गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति र नेपाल रेडक्रस		भदौ सम्म	
५	सबै Cluster का आपतकालीन योजनालाई अनुमोदन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		फागुनको अन्तिम साता	
६	अनुमोदित आपतकालीन योजनालाई गृह मन्त्रालय र अन्य सरोकारवाला सम्पूर्ण निकायहरुलाई जानकारी दिने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		चैत्र महिना	
७	बहु क्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) संचालन :				
७.१	MIRA सन्चालनका लागि कार्यदल गठन गर्ने	जिविव्यस		भदौसम्म	
७.२	MIRA संचालनका लागि सबै क्षेत्रसँग समन्वय गरी टोलीको सदस्यहरु पहिचानका साथ नामावली तयार गर्ने	कार्यदल		भदौसम्म	
७.३	MIRA को लागि तालिम, गोष्ठी संचालन गरी दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/Cluster समूह, विभिन्न संघ संस्था		भदौसम्म	
८	बाढी, पहिरो तथा भूकम्पीय दृष्टिकोणले अति जोखिम ठाउँहरु पहिचान गरी सम्बन्धित क्षेत्रगत जानकारी / तथ्याङ्क संकलन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		भदौसम्म	
९	संकटाउन्मुख क्षेत्रको नक्शा तयारगर्ने	जिल्ला विपद्व्यवस्थापन समिति र कार्य दल		समन्वय बैठक वाट	
१०	विपद् प्रभावित क्षेत्रलाई उच्च, मध्यम र निम्न गरी वर्गीकरण गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		चैत्र महिना	
११	सूचना सम्बन्धी तथ्याङ्क विश्लेषण गर्नका लागि logistic सपोर्ट को व्यवस्थापन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र संघ/संस्था		परिस्थिति अनुसार	

१२	सबै सरोकारवालाहरुसँग समन्वयका साथ समुदायलाई लक्षित गरी विपद् व्यवस्थापनको लागि पूर्व तयारी सम्बन्धमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सन्चालन गर्ने	जिविव्यस, Cluster/संघ संस्था		फाल्गुन देखि असारसम्म	
१३	सबै क्षेत्र अन्तरगतका संघसंस्था वा सरोकारवालाहरुलाई आवश्यक मात्रामा आपतकालीन परिस्थितिमा प्रभावित हुन सक्ने व्यक्तिहरुको आधारमा सामग्रीको मौज्दात राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		भाद्र मसान्त सम्म	
१४	पूर्वतयारी योजनाको अनुगमन गर्नका लागि कार्य योजना बनाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		नियमित आवश्यकता अनुसार	
१५	जिल्ला स्तरमा आपतकालीन कोषको पुनरावलोकन गरी कोषको स्थापना र व्यवस्थापन गर्न पहल गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		नियमित	
१६	विपद् सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न पोष्टर, पम्प्लेट आदि तयार गरी वितरण गर्ने । साथै, स्थानीय एफ. एम. र पत्रपत्रिकाबाट विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतना जगाउने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्य दल, क्षेत्रगत प्रमुख, पत्रकारहरु		निरन्तर	
१७	उद्धार तथा राहत वितरणको लागि आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन	जिविव्यस, जिसस, नेरसो,सुरक्षा निकाय		आवश्यकता अनुसार	
१८	जोखिमयुक्त क्षेत्रहरुको स्थानीय स्तरमा व्यवस्थापन समिति गठन गरीपूर्व तयारी सम्बन्धी गतिविधि तथा जनचेतनामूखी कार्यक्रम संचालन गर्न जिल्ला समन्वय समिति र सरोकारवाला निकायहरुसँग समन्वय गरी व्यवस्थापन गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस			
१९	विपदको बारेमा सूचना संकलन गरी जनचेतना अभिबृद्धि गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस र जिल्ला प्रसाशन कार्यालय र सुरक्षा निकायहरु		नियमित	
२०	सविपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि योजना तर्जुमा	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल निल बाराही गण, बलम्बु		निरन्तर	
२१	छोटो तथा लामो अबधिका विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम तथा अनुशिक्षण तालिम संचालन गर्ने	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल निल बाराही गण, बलम्बु		निरन्तर	
२२	DDRC सँगको समन्वयमा समय समयमा सम्बन्धित पक्षहरु सम्मिलित अभ्यासहरु गर्ने	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल निल बाराही गण, बलम्बु		निरन्तर	
२३	जिल्ला तथा स्थानियस्तरमा सरोकारवालाहरुको क्षमता तथा स्रोत	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल निल बाराही		निरन्तर	

	नक्साङ्कन गर्ने	गण, बलम्ब			
२४	संकटासन्न क्षेत्र पहिचान गर्ने	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल निल बाराही गण,बलम्बु		निरन्तर	
२५	जिल्ला प्रकोप पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यको समिक्षा तथा मूल्याङ्कन बैठक	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल निल बाराही गण, बलम्बु		निरन्तर	
२६	तालिम प्राप्त जनशक्तिहरुको तथ्यांक अध्याबधिक गर्ने	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल निल बाराही गण, बलम्बु		निरन्तर	
२७	सविभिन्न प्रकारका प्रकोपहरुकोलागि आवश्यक पर्ने उद्धार सामग्रीहरुकोलागि सम्बन्धित निकायहरुमा लेखापढि गरी तयारी हालतमा राख्ने	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल निल बाराही गण, बलम्बु		निरन्तर	
२८	आगलागी सम्बन्धी जनचेतनामुलककार्यक्रम संचालनटेलिभिजन PSA प्रशारण गर्ने नेपाल टेलिभिजनबाटरेडियो जिङ्गल बजाउने बिभिन्न एफ. एम. बाट	बारुण यन्त्र कामपा	जनसहभागीतामा आधारीत	आवश्यकता अनुसार	नियमित गर्न नसकेको
२९	सूचना व्यवस्थापन तालिम	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति			DLSA/ DCA/FSCN
३०	मानवीय सहयोगको लागि आधारभूत मापदण्ड सम्वन्धि अभिमुखिकरण	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति			DLSA/ DCA/FSCN

समन्वय, सुचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

भूकम्प

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	खाडल पुरा गर्न अपनाईने विकल्प	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	१. सुचना सम्प्रेषण गरी जनसाधारणलाई सुसुचित गर्नेः तत्काल परिस्थितिको मुल्यांकन गरी सर्वसाधारणमा सही सुचना सम्प्रेषणगर्ने (भूकम्पको उद्गमविन्दु पहिचान, शक्ति,	१. आम संचारका माध्यमहरुको सम्पर्क फोन, ठेगाना र इमेल तयारी अवस्थामा राख्ने २. राष्ट्रीय आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC) संगसमन्वय र सम्पर्क स्थापित गर्ने,	१. टेलिफोन, विद्युतर विद्युतीय सेवाहरु अवरुद्ध हुन सक्ने २. जनशक्ति अभाव हुनसक्ने।	प्रहरी संचार सेटको प्रयोग गरिने, सेटिलाईट फोनउपलब्ध भएसम्म प्रयोगमा ल्याईने, नेपाल टेलिकम र दुर संचार सेवा	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बिद्युत प्राधिकरण, दुरसंचार सेवा प्रदायक कम्पनीहरु	पहिलो दिन

	अनुमानितक्षति, तत्कालहु नसक्नेअसर, सुरक्षितरहने उपाय, परिस्थितिलाई थपआतंकित हुनबाट रोक्ने आधिकारीक सुचनाहरु)	३. बैध श्रोतबाट प्राप्त सूचना रुजु गरेपश्चात मात्र सम्प्रेषण गर्ने, ४. सत्य तथ्य सुचनाको लागि खानी तथा भुगर्व विभाग , नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग संगको सम्पर्क र समन्वयमा कायम गर्ने ।		प्रदायकसंगको समन्वयमा संचारको बैकल्पिक उपायको खोजी गरिने । बिद्युत प्राधिकरणसंगको सहयोगमा उर्जाको विकल्प खोजिने ।		
	२. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको आपतकालीन बैठकः तत्कालसमितिको बैठक बसी परिस्थितिको आंकलनरसुचना विश्लेषण गरी तत्कालीन कार्ययोजनाबनाउने, जिम्मेवारी बाडफाड गरी कार्यदललाई सक्रिय पार्ने	१. सबै सदस्यहरुको सम्पर्क नाम, ठेगाना, फोन, ईमेलअध्यावधिक राख्ने, २. बैठक बस्नु पूर्व नै सम्भव भएसम्मका बैध सुचना संकलन गरी राख्ने,	१. आवश्यक सुचना अपर्याप्त हुन सक्छ, २. सदस्यहरुसंग सम्पर्क स्थापित गर्न कठिनाई हुन सक्छ ।		१.जिल्ला प्रशासन कार्यालय, २.जिल्ला समन्वय समिति र ३.सदस्य संस्थाहरु	

	३. खोज तथा उद्धार टोली अबिलम्ब परिचालन गर्न निर्देशन दिनेर समन्वयगर्ने	१. खोजी तथा उद्धार टोलीको पहिचान गर्ने, २. जतिवेला पनि परिचालन हुन सक्ने गरी टोलीलाई तयारी अवस्थामा राख्ने, ३. खोजी तथा उद्धारमा सघाउने स्वयंसेवकहरुको पहिचान गर्ने	१. टोलीको तयारीमा समय लाग्न सक्ने २. सडक संजाल र संचार सम्पर्कमा कठिनाई आउनसक्ने ३. आवस्यकखोजीतथा उद्धार सामाग्री र मानवश्रोतको अभाव हुन सक्ने	स्वयम् सेवकहरुको सम्पर्क सुत्र बनाई राख्ने, बैकल्पिक मार्ग प्रयोगमा ल्याउने (हवाई समेत)	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, रेडक्रस	
	४. घाईतेहरुलाई अस्पताल र सुरक्षित स्थलमा लैजाने	१. अस्पतालहरुको पहिचान गर्ने, तहाँ समन्वय गर्ने, २. उपलब्धएम्बुलेन्स र सवारी साधनहरुलाई परिचालन गर्ने	१. अस्पतालहरुको क्षमता अभाव, २. सडक अवरुद्ध		रेस्क्यु टीम, स्वयंसेवक, अस्पताल कर्मी, गै.स.स.	
	५. अग्नि नियन्त्रण तथा उद्धार कार्य गर्ने	दमकल लगायतका उद्धार औजार उपकरण तथा जनशक्तिलाई दुरुस्त हालतमा राख्ने तथा बिपदको बारेमा सजग गराउने			जुद्ध बारुण यन्त्र कार्यालय र सम्बन्धीत प्रतिकार्यको कमाण्डर	नियमीत कार्य भएकोले छुटै लागत नपर्ने
	६. अनुगमनः सुचना, समन्वय, प्रगति, जनचासो, गुनासो र उत्पन्न परिस्थितिको आधारमा अनुगमन, समन्वय र निर्देशनका कामहरु	१. बैध सुचना मात्र लिने, २. दवाव, प्रभाव र पूर्वाग्रह रहित तरिकाले काम गर्ने, ३. सुचनामा	सुचनाको अभाव, गलत सुचनाको प्राप्ति, दवाव, प्रभाव, पूर्वाग्रह जस्ता विषयले यस क्षेत्रलाई प्रभावित तुल्याई	अनुगमन संयन्त्र चुस्त बनाउने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	

	गर्ने	अध्यावधिक रहने र समन्वय थप बढाउने, ४. थप मद्दत् आवश्यक परेमा लिने	उचित निर्णय र अपेक्षित परिणाममा बाधा पर्ने सक्ने			
	युनिटमा रहेको QRT तथा रिजर्भ टोली तुरुन्त प्रभावित क्षेत्रमा परिचालन गर्ने।	आवश्यक उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका सामाग्रीहरु सहित पहिलो चरणमा QRT तथा रिजर्भ टोलीको ब्यवस्था र आवश्यकता अनुसार जनशक्तिको परिचालन	सडक अबरुद्ध , संचार साधन अबरुद्ध, फोकल ब्यक्तिहरु सम्पर्क विहिन हुनसक्ने। विपद उद्धारका सामाग्रीहरुको अभाव हुनसक्ने।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय		
	जिल्ला विपद ब्यबस्थापन समितिकोबैठकमा सहभागी Cluster बैठककोसमयतोक्ने, तालुक कार्यालयहरुलाईजानकारी गरी आ –आफ्नोक्षेत्रबाटक्षतिकोविवरणकोप्रारम्भिकआँकलनसंकलनगर्ने।					
	समन्वयबैठककोआयोजना • सूचनाको जानकारी र परिस्थितिको विश्लेषणगर्ने। • कार्ययोजनाको तयारी गर्ने कार्य दललाई सकृय पार्ने।					
	प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण, परिचालन, खोज तथा उद्धार, विपद ब्यवस्थापन टोलीको परिचालन,प्राथमिक उपचार गर्ने			नेपाल प्रहरी		
	प्रभावित क्षेत्रको क्षतिरपिडितहरुको अवस्थाको बारेमा द्रुत सर्वेक्षणबाट लेखाजोखागर्नेInformation collection and			नेपाल प्रहरी		

	Need Assessmentटोलीपरिचालनगर्ने।					
	स्थानिय बासिन्दासँग समन्वय गरि सुरक्षित स्थानहरुको पहिचान गर्ने			नेपाल प्रहरी		
	प्रारम्भिक जानकारीको आधारमा -अन्य क्षेत्रसँग पनि समन्वयगरि प्रारम्भिक मानविय सहयोग उपलब्ध गराउने र प्रभावितहरुलाई सुरक्षितस्थानमा सार्ने			नेपाल प्रहरी		
दोस्रो दिन	१. <u>सुचना, समन्वय खोज तथा उद्धार क्लष्टर बैठकः</u> भएगरेका कामहरुको समीक्षा र सुचना संकलन समीक्षा र कार्ययोजना निर्माण गर्ने	१. आ-आफ्ना विषयसंग सम्बन्धित सुचनामा अध्यावधिक रहने, २. कार्ययोजना बनाई बैध सुचना प्रवाह गर्ने र समन्वय बढाउदै लैजाने, ३. पूर्व कार्यको समीक्षाबाट आवश्यक कार्ययोजना बनाउने	समन्वयमा कमी हुन सक्ने		जिल्ला प्रशासन कार्यालय	
	२. जिल्ला प्रकोप उद्धार समितिको बैठक	आवश्यकतानुसार तय हुने			नेपालप्रहरी	
	Clusterबैठक, आपतकालिन आवासकोलागितोकिएको स्थानको अवलोकन, राहतसामग्री				नेपालप्रहरी	

	वितरण					
	आगलागी पूर्ण रुपमा नियन्त्रणमा आए नआएको एकिन गर्ने ।					
पहिलो हप्ता	१. सुचना, समन्वय, खोज र उद्धारको काम आवश्यकतानुसार गर्दै जाने	विषयवस्तुको आवधिक सुचना संकलन			क्लष्टरमा रहने सबै	
	अस्थायी आवासको ब्यवस्था तथा राहत समाग्री वितरण गर्ने ।					
पहिलो महिना	१. सुचना, समन्वयको काम आवश्यकतानुसार गर्दै जाने	विषयवस्तुको आवधिक सुचना संकलन			क्लष्टरमा रहने सबै	
	अस्थायी आवासको ब्यवस्था तथा राहत समाग्री वितरण गर्ने । अस्थयी शिविर तथा घटनास्थलमा सरसफाई कार्यक्रम संचालन गर्ने ।					
दोस्रो महिना	नेपाल सरकारले तोके बमोजिमको कार्य गर्ने ।					

बाढी/पहिरो

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	खाडल पुर्ने बिकल्प	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	१. बाढी पहिरो प्रभावित क्षेत्रको पहिचान र एकिन गर्ने	सम्बन्धित ईलाकाको स्थानीय तह, ईलाका प्रशासन कार्यालय, नेपाल प्रहरी इन्टिलिजेंटको संयन्त्र परिचालन र समन्वय गरी सुचना संकलन गर्ने	सुचनामा एकरुपता नरहन सक्ने	प्राप्त सूचनालाई पुनः परीक्षण गरी विश्वस्त भएपछी मात्र जिल्ला प्रशासन कार्यालयले प्रवक्ता तोकी आधिकारिक सुचना मात्र सम्प्रेषण गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नेपाल प्रहरी, स्थानीय तह	
	२. खोज र	नेपाल प्रहरी, सशस्त्र	खोजी एवं	स्थानीय	जिल्ला	

	उद्दारको लागि संयन्त्र परिचालन	प्रहरीलाई खोज र उद्धारको लागि तयारी अवस्थामा राख्ने, नेपाली सेना परिचालनको वातावरण बनाउन समन्वय गर्ने, नेपाल रेडक्रस संग समन्वय गरी संयन्त्र परिचालन गरिने	उद्धार टोली तयारीमा समय लाग्न सक्ने	स्वयम्सेवकहरु परिचालन गर्न सकिने, स्थितिलाई थप नाजुक हुन नदिन संयमता अपनाई सुरक्षात्मक उपाय अवलम्बन गर्ने	प्रशासन कार्यालय, नेपाली सेना नेपाल प्रहरी, सशस्त्र रहरी, रेडक्रस	
	३. स्थलगत निरीक्षण	आवश्यकताको आधारमा तत्काल निर्णय लिईने	सडक अवरुद्ध हुन सक्ने,	आवश्यक परे हवाईमार्गको विकल्प अपनाउने, भिडियो कन्फेरेन्स गर्न सकिने	जिल्लाप्रशासन कार्यालय, सडक विभाग, नागरिक उड्डयन कार्यालय	
	४. जिल्लाविपद व्यबथापनस मितिकोआप तकालीनबैठ कबसीनिर्णय लिने	सुचनार तथ्यांक सकलन, सुचनाको विश्लेषण, छोटो अवधिको कार्ययोजना निर्माण र कार्यन्वयन	१. अपुष्ट सुचना वा सुचनाको दोहोरोपन लेगलत निर्णय हुनसक्ने, २. श्रोत साधनको कमी हुनसक्ने	सुचनाको श्रोत र पुष्ट्याइमा विशेष चनाखो रहने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	
	५. बाढी/प हिरोप्रभा वितहरु लाई तत्काल अस्पताल वा सुरक्षित स्थलतर्फ लैजाने	एम्बुलेन्स र अन्य सवारी साधन तयारी अवस्थामा राख्ने	पहुँच/प्रभा वकोआधा रमासेवाप्र भावितहुन सक्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालयले प्रभावकारी अनुगमन गर्ने	उद्धार टोली , स्वयंसेवक	
दोस्रोदिन	१. खोज तथा उद्धार कार्यमा प्रभावकारी समन्वय	आवश्यकताको आधारमा खोजी एवं उद्धार कार्य जारी राख्ने र थप प्रभावकारी उपाय अबलम्बन गर्ने				

	जारी राख्ने					
पहिलो हप्ता	१. आवश्यक पर्ने विषयमा समन्वय को काम जारी राख्ने				जिल्ला प्रशासन कार्यालय	

आगलागी

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	खाडल पुर्ने बिकल्प	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	१. प्रभावित क्षेत्रको पहिचान, क्षतिको प्रारम्भिक अनुमान	वैध श्रोतबाट मात्र सुचना लिई आमसंचारका माध्यमाबाट जनसाधारणलाई सूसुचित गर्ने	सुचनामा अविश्वसनीयता हनसक्ने, दोहोरो पनआउँन सक्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट रुजु भएका सुचना/तथ्यांक मात्र प्रवक्ता तोकी सम्प्रेषण गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नेपाल प्रहरी	
	२. उद्धार र खोजीको अबिलम्ब काम शुरु गर्ने	खटिने टोलीको पहिचान, सम्पर्क स्थापित र तयारी अवस्थाको समय समयमा निरीक्षण अनुगमन गरिने ।	घटनास्थलमा टोली पुग्न समय लाग्न सक्ने, टोलीसंग प्रयाप्त औजार उपकरण र सीप अभाव रहनसक्ने	स्थानीय सुरक्षाकर्मी र स्वयम् सेवकको तत्काल परिचालन गर्ने । टोलीलाई बीचवीचमा रिफ्रेश तालीमको व्यवस्था गर्ने	जिल्ला प्रशासन कायालय,बारुणयन्त्र , रेडक्रस	
	३. अग्नि नियन्त्रण तथा उद्धार कार्य	दमकल तथा अग्नि नियन्त्रकहरुलाई चुस्त हालतमा राख्ने			जुद्ध बारुण यन्त्र कार्यालय र सम्बन्धीत प्रतिकार्यको कमाण्डर	नियमीत कार्य भएकोले छुटै लागत नपर्ने
	४. आवश्यक देखि जिबिव्यस को बैठक बसी निर्णय लिईने				जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
दोस्रोदिन	५. उद्धार, खोजी र समन्वयको काम नसकिदासम्म जारी राख्ने				जिल्ला प्रशासन कार्यालय	

महामारी

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	१. महामारीको यथार्थ जानकारी लिने र सर्वसाधारणमा आधिकारीक सुचना प्रवाह गर्ने	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयसंगसंचार समन्वय गर्ने		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नेपाल प्रहरी राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग, स्वास्थ्य कार्यालय/ सम्बन्धित गै.स.स.	५०००
	२. जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिको आपतकालीन बैठक बसी आवश्यक निर्णय लिने			जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	३. स्थलगत निरीक्षण			जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
दोस्रो दिन	निरन्तर सुचना अध्यावधिक, उपचार व्यवस्थाको स्थलगत निरीक्षण	स्वास्थ्य कार्यालय, अस्पतालरुसंग सम्पर्क र समन्वयमा रहने	पहुँच र आर्थिकहैसियत का आधारमा उपचार प्रभावित हुन सक्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, अस्पतालहरु	
पहिलो हप्ता	निरन्तर अनुगमन, समन्वय			जिल्ला प्रशासन कार्यालय	

सडक दुर्घटना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	खाडल पुर्ने	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	अवस्थाको यथार्थ विवरण बुझी सत्य तथ्य सार्वजनिक गर्ने	सुचनाको आधिकारीकता जांच	सामाजिक संजाल लगायतका माध्यमबाट अनधिकृत सुचना सम्प्रेषण हुन सक्ने	आधिकारिक सुचनाको विज्ञप्ति निकाल्ने, अनाधिकृत सुचनाको खण्डनगर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नेपाल प्रहरी/ट्राफिक प्रहरी	५०००
	ट्राफिक प्रहरीसंग समन्वय	Functional ट्राफिक प्रहरी ईकाईहरुको विवरण			जिल्ला प्रशासन कार्यालय	

		अध्यावधिक राख्ने				
	खोजी तथा उद्धार टोलीको खटन	टोलीलाई तयारी अवस्थामा राख्ने	यथेष्ट तयारी नहुनसक्ने	समय समयमा निरीक्षण र समन्वय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सम्बन्धित रेस्क्यु टीम रहने संस्था	
तेस्रो महिना	नेपाल सरकारले तोके बमोजिमको कार्य गर्ने ।				**जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति**	
सो भन्दा बढी	नेपाल सरकारले तोकेबमोजिमको कार्य गर्ने ।				**जिल्ला प्रशासन कार्यालय**	

५.२.२ विषयगत क्षेत्रको नाम :**खाद्य सुरक्षा, खाद्यान्न तथा कृषि**

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय **(Cluster Lead)**: जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, काठमाडौ

परिचय

प्रत्येक नागरिकलाई खाद्य सम्बन्धी हक हुनेछ , प्रत्येक नागरिकलाई खाद्य बस्तुको अभावमा जीवन जोखिममा पर्ने अवस्थाबाट सुरक्षित हुने हक हुनेछ भनी नेपालको संविधान २०७३ ले समेत सुनिश्चित गरेको छ । कुनै पनि कारणबाट काठमाडौ जिल्लाका जनतामा विपद् परेको समयमा उपलब्ध हुनुपर्ने मानवीय सहयोगको महत्वपूर्ण साधन खाद्यान्न हो । खाद्य क्षेत्रले विपद् (भूकम्प) प्रभावित तथा पीडित व्यक्तिलाई न्यूनतम मापदण्ड अनुसारको खाद्यान्न उपलब्ध गराउन सहयोग गर्नुपर्छ र खाद्यान्नमा विपद्मा परेका सबैको समान पहुँच कायम गराउनु यस क्षेत्रको दायित्व हुनेछ ।

उद्देश्य :

- विपद्बाट विस्थापित मानिसलाई जीवन यापनको लागि आवश्यक पर्ने खाद्यसामग्री उपलब्ध गराउनु
- खाद्यान्नमा सबैको समानुपातिक पहुँच कायम गराउनु,
- सुत्केरी, आमाको दूध खाने बच्चा, कुपोषणमा परेका बालबालिका, बूढाबुढी, गर्भवती, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भवती महिलाजस्ता संवेदनशील अवस्थामा रहेका समुदायलाई पोषणयुक्त खाद्यान्न उपलब्ध गराउनु

खाद्य, सुरक्षा, खाद्यान्य र कृषि समूहले विपद्को समयमा गर्ने मुख्य मुख्य कार्यहरु

- आवश्यकता अनुसार समन्वय वैठक बस्ने ।
- समन्वय बैठक र निर्णयका बारेमा जिल्ला समन्वय समिति र जिल्ला प्रशासन कार्यालयलाई जानकारी गराउने ।
- खाद्यान्यको परिस्थितिका बारेमा दैनिक रुपमा प्रतिवेदन तयार गरी जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा जानकारी दिने ।
- प्रमुख जिल्ला अधिकारी र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसंग नियमितरुपमा समन्वय गर्ने र आवश्यक कार्य गर्ने ।
- नेपाल खाद्य संस्थान, साल्ट ट्रेडिङ्ग लिमिटेड आदिसंग समन्वय गर्ने र भण्डारणमा रहेका खाद्य सामग्रीहरुको विवरण संकलन गरी राख्ने ।

विद्यमान स्रोत तथा क्षमताको आँकलन **(Existing Resource Mapping)**

क्र.सं.	साझेदार संस्था	उपलब्ध स्रोत			कैफियत
		मानवीय स्रोत	आर्थिक स्रोत	भौतिक सामाग्री	
१	कृ वि केन्द्र,	४		गाडी १, मोटरसाईकल २	
२	जि प से का	३		गाडी १,	
३	नेपाल खाद्य संस्थान			नेपाल खाद्य संस्थानसंग भण्डारमा भएका खाद्य सामग्रीहरु	जिकृवि कार्यालय मासिकरुपमा कुन कुन गोदाममा के कस्ता खाद्य सामग्रीहरु छन् सो को अद्यावधिक विवरण तयार गरी जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा जानकारी गराउने ।
४	साल्ट ट्रेडिङ्ग			साल्ट ट्रेडिङ्गसंग भण्डारमा भएका खाद्य सामग्रीहरु	
५	महिला तथा बालबालिका कार्यालय	२ जना		स्कारपियो गाडी १	

आपतकालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धि गतिविधि :खाद्य सुरक्षा तथा जीविकोपार्जन (food) क्षेत्र

क्र.सं	पूर्वतयारी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत रु.	समयावधि	कैफीयत
१	खाद्यान्न क्षेत्रका सदस्यसँग प्रारम्भिक जानकारी अन्तक्रृयात्मक गोष्ठी	जिरेसोको समन्वयमा क्षेत्र प्रमुख		श्रावण र बैशाख	
२	व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी बैठकको आयोजना गर्ने र गत वर्षको कार्ययोजनाको पुनरावलोकन गर्ने			भाद्र	
३	खाद्यान्न वितरण कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख		प्रथम चौमासिक	
४	बहुक्षेत्र द्रूत लेखाजोखाको लागि व्यक्ति तोक्ने र तालिममा सहभागी गराउने	क्षेत्र प्रमुख तथा जिरेसो		चालु आव	
५	तयारी खाद्यान्नको भण्डारण तथा आपत्कालीन आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने	जि.रे.सो., साल्ट ट्रेडिङ्ग, खाद्य संस्थान		नियमित	
६	तयारी खाद्यान्नको बजार उपलब्धता पहिचान गर्ने र विपद्का बेला खाद्यान्न पसल खोल्न तयार राख्ने	क्षेत्र प्रमुख		नियमित	
७	खाद्यान्नको गुणस्तर नियन्त्रण तथा सुनिश्चितताको लागि खाद्य प्रविधि तथा गुणस्तर नियन्त्रण विभाग गुणस्तर तथा नापतौल विभागसँग समन्वय गरी परीक्षण गर्ने ।	खाद्य प्रविधि तथा गुणस्तर नियन्त्रण विभाग		नियमित	

८	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसँग समन्वय गरी ६ महिनादेखि ५ वर्षमुनिका बालबालिका, बूढाबूढी, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई पोषणयुक्त खाद्यान्नको आवश्यक परिणाम मौज्दात राख्ने	जि.रे.सो. तथा क्षेत्र प्रमुख		नियमित	
	विपदको आपतकालीन समयमा पौष्टिक खानाको व्यवस्थापन बारे जानकारी	क्षेत्रप्रमुख, गुणस्तर विभाग		नियमित	
९	पौष्टिक खाद्यान्न सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धिका लागि प्रचारमूलक तथा ज्ञानबर्द्धक सामग्रीको बन्दोवस्त गर्ने	क्षेत्र प्रमुख, तोकिएको सदस्य		प्रथम चौमासिक सम्म	
१०	तयारी खाद्यान्नका सहयोगी संस्थाहरू तथा अन्य सम्बद्ध निकायहरूसँग समन्वय गर्ने	जिसस तथा क्षेत्र प्रमुख		प्रथम चोमासिक सम्म	
११	प्रतिवेदन तयारीका लागि सदस्य तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख		तेस्रो चौमासिक	
१२	कृषक घर परिवारलाई विपद् समयमा खेती नियमित गर्ने विषयमा अन्तरक्रिया गोष्ठि संचालन (जनचेतनामूलक)			प्रथम चौमासिक	
१३	समूह सहकारी मार्फत गुणस्तरीय तरकारी विरुवा उत्पादन गरी वितरण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख		दोस्रो चौमासिक	

खाद्य सूरक्षा तथा जिवीकोपार्जन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

भूकम्प

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	प्रतिकार्यका लागि सम्बोधन गर्न श्रोतको उपलब्धता	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत रु.
पहिलो दिन	आफ्नो क्षेत्रको सम्भावित जानकारी संकलन गर्ने	सबै सदस्यहरुलाई सुसूचित गर्ने				
	खाद्यान्नको स्रोत संकलन	विवरणको तयारी			साल्ट ट्रडिङ्ग, खाद्य संस्थान	
दोस्रो दिन	१. खाद्य क्षेत्रको आपत्कालीन बैठकको आयोजना गर्ने २.खाद्यान्नको स्रोत संकलन ३. विपद् सम्बन्धी	विवरणको तयारी जिम्मेवारी बाँडफाँड उद्योग, स्टोर चुस्त		जि.बि.व्य.स रेडक्रस जि.बि.व्य.स	रेडक्रस सोसाइटी जि.बि.व्य.स	

	जानकारी लिने र खाद्यान्नको आवश्यकता पहिचान गर्ने ४. वितरण (खाद्यान्न)	दुरुस्त राख्ने				
पहिलो हप्ता	प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन तथा निरीक्षण र प्रारम्भिक द्रूत लेखा जोखा गर्ने				जि.बि.व्य.स	
	विस्थापितलाई उद्धार गरी राखिएको क्षेत्रको निरीक्षण र खाद्यान्न एवं पशु आहारा को आवश्यकता पहिचान गर्ने ।	खाद्यान्न पसलहरु सुचारु राख्न म्न्च्क्र्मा अनुरोध गर्ने			जि.बि.व्य.स	
	मापदण्ड अनुरूप खाद्य सामग्री वितरणको व्यवस्था मिलाउने	खाद्यान्न एवं औषधी पसलहरु सुचारु राख्न पहल गर्ने		जि.बि.व्य.स ., नेरेसो		
पहिलो महिना	१.बालीनाली तथा पशुपंक्षी को नोक्सानीको विवरण संकलन गर्ने । २.आपत्कालीन समयको लागि तयारी खाना, कपडा, पशु आहार एवं औषधी वितरण गर्ने ।	जि.प.से.का. बाट पशू आहारा, औषधीको स्रोत पहिचान गर्ने, स्रोतहरुको जानकारी संकलन		जि.बि.व्य.स , नेरेसो		
	समन्वय क्षेत्रसँग सम्पर्क गरी बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार गर्ने					
दोस्रो महिना भूकम्पको हकमा	मानवीय सहयोगका लागि तयारी खाद्यबस्तु र खाद्य सामाग्रीको संचय गरी भण्डारण गर्ने ।	अस्थायी रुपमा थप खाद्य स्टोर तयार गर्ने ।		जि.बि.व्य.स रेडक्रस	खाद्य संस्थान रेडक्रस सोसाइटी	
	विस्थापित जनतामध्ये कृषक घरपरिवारलाई बीउ, मल, पशुपंक्षी पालनको व्यवस्थापन गर्ने	समूह सहकारी तयारी, कृषक समूह समन्वय समिति		जि.बि.व्य.स	क्षेत्र प्रमुख	

आगलागी

विपद्को घटना पश्चातको अवधि भुकम्प	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	प्रतिकार्यका लागि सम्बोधन गर्न श्रोतको उपलब्धता	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत रु.
पहिलो दिन	आफ्नो क्षेत्रको सम्भावित	सवै सदस्यहरुलाइ				१०,०००

	जानकारी संकलन गर्ने	सूसूचित गर्ने				
	खाद्यान्नको स्रोत संकलन	विवरणको तयारी				३० लाख
दास्रो दिन	१. खाद्य क्षेत्रको आपत्कालीन बैठकको आयोजना गर्ने २.खाद्यान्नको स्रोत संकलन ३. विपद् सम्बन्धी जानकारी सङ्कलन गर्ने र खाद्यान्नको आवश्यकता पहिचान गर्ने ४. वितरण (खाद्यान्न)	विवरणको तयारी जिम्मेवारी बाँडफाँड उद्योग, स्टोर चुस्त दुरुस्त राख्ने		जि.बि.व्य.स रेडक्रस	रेडक्रस सोसाइटी जि.बि.व्य.स	३० लाख १० हजार २० लाख
पहिलो हप्ता	प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन तथा निरीक्षण र प्रारम्भिकद्रूत लेखा जोखा गर्ने				जि.बि.व्य.स	५,०००
	विस्थापितलाई उद्धार गरी राखिएको क्षेत्रको निरीक्षण र खाद्यान्नएवं पशु आहारा को आवश्यकता पहिचान गर्ने ।	खाद्यान्न पसलहरु सुचारु राख्न DDRC मा अनुरोध गर्ने		जि.कृ.वि.का	जि.बि.व्य.स	५,०००
	मापदण्ड अनुरूप खाद्य सामग्री वितरणको व्यवस्था मिलाउने	खाद्यान्न एवं औषधी पसलहरु सुचारु राख्न पहल गर्ने			जि.कृ.वि.का जि.प.से.का	५,०००।
पहिलो महिना	१.बालीनाली तथा पशुपंक्षीको नोक्सानीको विवरण संकलन गर्ने २.आपत्कालीन समयको लागि तयारी खाना, कपडा, पशु आहार एवं औषधी वितरण गर्ने	जि.प.से.का. बाट पशू आहारा, औषधीको स्रोत पहिचान गर्ने स्रोतहरुको जानकारी संकलन		. नेरेसो	,	१ करोड ५० लाख
	समन्वय क्षेत्रसँग सम्पर्क गरी बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार गर्ने			.		२० हजार
दास्रो महिना भूकम्पको हकमा	मानवीय सहयोगका लागि तयारी खाद्यबस्तु र खाद्य सामाग्रीको संचय गरी भण्डारण गर्ने	अस्थायी रुपमा थप खाद्य स्टोर तयार गर्ने		जि.बि.व्य.स रेडक्रस	खाद्य संस्थान नेरेसो	३० लाख
	विस्थापितमध्ये कृषकलाई बीउ, मल, पशुपंक्षी पालनको व्यवस्थापन गर्ने	समूह सहकारी तयारी, कृषक समूह समन्वय समिति			क्षेत्र प्रमुख	१० लाख

बाढी पहिरो

विपद्को घटना पश्चातको अवधि भुकम्प	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी गर्न खाडलको पहिचान	प्रतिकार्यका लागि सम्बोधन गर्न श्रोतको उपलब्धता	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत रु.
पहिलो दिन	आफ्नो क्षेत्रको सम्भावित जानकारी संकलन गर्ने	सवै सदस्यहरुलाइ सूसूचित गर्ने				१०,०००
	खाद्यान्नको स्रोत संकलन	विवरणको तयारी				३० लाख
दोस्रो दिन	१. खाद्य क्षेत्रको आपत्कालीन बैठकको आयोजना गर्ने २.खाद्यान्नको स्रोत संकलन ३. विपद् सम्बन्धी जानकारी सङ्कलन गर्ने र खाद्यान्नको आवश्यकता पहिचान गर्ने ४. वितरण (खाद्यान्न)	• विवरणको तयारी • जिम्मेवारी बाँडफाँड • उद्योग, स्टोर चुस्त दुरुस्त राख्ने		रेडक्रस	रेडक्रस सोसाइटी	३० लाख १० हजार २० लाख
पहिलो हप्ता	प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन तथा निरीक्षण र प्रारम्भिक द्रूत लेखा जोखा गर्ने					
	विस्थापितलाई उुसउद्धार गरी राखिएको क्षेत्रको निरीक्षण र खाद्यान्न एवं पशु आहाराको आवश्यकता पहिचान गर्ने	खाद्यान्न पसलहरु सुचारु राख्न म्न्चऋमा अनुरोध गर्ने				
	मापदण्ड अनुरूप खाद्य सामग्री वितरणको व्यवस्था मिलाउने	खाद्यान्न एवं औषधी पसलहरु सुचारु राख्न पहल गर्ने				
पहिलो महिना	१.बालीनाली तथा पशुपंक्षीको नोक्सानीको विवरण संकलन गर्ने २.आपत्कालीन समयको लागि तयारी खाना ,कपडा, पशु आहार एवं औषधी वितरण गर्ने	जि.प.से.का. बाट पशू आहारा, औषधीको स्रोत पहिचान गर्ने स्रोतहरुको जानकारी संकलन				
	समन्वय क्षेत्रसँग सम्पर्क गरी बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार गर्ने					
दोस्रो महिना भूकम्पको हकमा	मानवीय सहयोगका लागि तयारी खाद्यबस्तु र खाद्य सामग्रीको संचय गरी भण्डारण गर्ने ।	अस्थायी रुपमा थप खाद्य स्टोर तयार गर्ने		रेडक्रस	खाद्य संस्थान रेडक्रस सोसाइटी	

	विस्थापित जनतामध्ये कृषक घरपरिवारलाई बीउ, मल, विषादि, कृषि औजार उपकरण पशुपंक्षी पालनको व्यवस्थापन गर्ने	समूह सहकारी तयारी, कृषक समूह समन्वय समिति				

५.२.३ विषयगत क्षेत्रको नाम : **आपतकालीन आश्रयस्थल तथा आवास**

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय **(Cluster Lead)** : जिल्ला समन्वय समिति, काठमाडौं

परिचय :

आपतकालीन आश्रयस्थल तथा आवास क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारीमा विपद् प्रभावितहरुलाई तत्काल आबश्यक गैर खाद्य सामग्रीहरु उपलब्ध गराउन आवश्यक पहल गर्ने साथै सुरक्षित तथा न्यूनतम मानवीय मापदण्डसहित सामाजिक, सांस्कृतिक रूपमा स्वीकार्य हुने वासस्थानमा विपद्बाट विस्थापित व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुंच सुनिश्चित गर्ने रहेको छ ।

उद्देश्य :

आवास : सुरक्षित तथा आरामदायी बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि भौतिक एवं प्राथमिक सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्ने । यथासम्भव यस प्रक्रियामा बढीभन्दा बढी आत्म-निर्भरता तथा आफैं व्यवस्थापन (self-management) लाई समावेश गरिनेछ ।

शिविर समन्वय तथा व्यवस्थापन : प्राकृतिक विपद्का कारणले घरवारविहीन बनेका मानिसहहरूका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूलाई मानव अधिकारको उपभोग गर्न सक्षम पार्नका निमित्त जीवनस्तर उठाई शिविरहरूमा जीवन स्तरमा सुधार ल्याउने ।

विशिष्ट उद्देश्यहरु :

- मौसम प्रतिकूल असरहरूबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि मानिसहरूसँग छाना भएका पर्याप्त ठाउँ हुनेछन ।
- जल-वायुबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि र तिनको मर्यादा, सुरक्षा तथा कल्याण सुनिश्चित गर्नका लागि प्रभावित व्यक्तिहरूसँग पर्याप्त पाल, टेन्ट, कम्बल एवं लुगा हुनेछन् ।
- घरायसी भाँडा-कुँडा तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्यका लागि साबुन एवं अत्यावश्यक औजारहरूमा परिवारहरूको पहुँच पुग्नेछ ।

आपतकालीन आश्रयस्थल समूहले विपद्को समयमा गर्ने मुख्य मुख्य कार्यहरु

- आवश्यकता अनुसार समन्वय वैठक बस्ने ।
- समन्वय बैठक र निर्णयका बारेमा प्रमुख जिल्ला अधिकारी र जिल्ला प्रशासन कार्यालयलाई जानकारी गराउने ।
- तत्काल आश्रयस्थल आवश्यक परेको समूह पहिचान गरी उक्त समूह तथा जनसंख्यालाई न्यायोचित रूपमा आश्रयस्थलमा राख्ने ।
- परिस्थितिका बारेमा दैनिक रुपमा प्रतिवेदन तयार गरी जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा जानकारी दिने र आवश्यकता अनुसार यस कार्यलाइ निरन्तरता दिने ।
- प्रमुख जिल्ला अधिकारी, स्थानीय तह र दैवी प्रकोप उद्धार समितिसंग समन्वय गरी आवश्यक कार्य गर्ने ।

- नगरपालिका र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिवाट प्राप्त जानकारीहरु प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई जानकारी गराउने ।
- नगरपालिकामा परेका समस्याहरुको सहजीकरण गर्ने र समाधान हुन नसक्ने समस्याहरु तत्काल माथिल्लो निकायमा जानकारी गराउने ।
- जिल्ला वन कार्यालयले आवश्यकता अनुसार वन विभाग, टिम्बर कर्पोरेसन आदिसंग समन्वय गर्ने ।
- आश्रयस्थल तथा शिविर व्यवस्थापनको समन्वय एवं अनुगमन गर्ने र सो सम्बन्धमा सम्बद्ध पक्षलाई जानकारी दिने ।
- जिल्ला प्रशासन कार्यालयवाट नगरपालिकाहरुको लागि दिईने सुझाव एवं मार्गदर्शनलाई सम्वन्धित नगरपालिकामा पुर्‍याउने व्यवस्था गर्ने ।
- नगरपालिका र संचार माध्यमहरुलाई आवश्यकता अनुसार सूचना उपलब्ध गराउने ।

विद्यमान स्रोत तथा क्षमताको आँकलन **(Existing Resource Mapping)**

क्र.सं.	साझेदार संस्था	उपलब्ध स्रोत			कैफियत
		मानवीय स्रोत	आर्थिक स्रोत	भौतिक सामग्री	
१	जिल्ला समन्वय समिति			गाडी ३ थान	
				ठूलो हल १ वटा	करिव ३०० जना अट्ने
२	डिभिजन वन कार्यालय			गाडी १ थान	टिम्बर कर्पोरेसन, बन विभाग आदी संगको समन्वय
३	सहरी विकास तथा भवन निर्माण डिभिजन			मौज्दातमा रहेका उपकरणहरु	जिविव्यसको निर्देशन अनुसार परिचालित हुने
४	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी काठमाण्डौं जिल्ला शाखा			नेरेसो संग भएका सामग्रीहरु	जिविव्यसको को निर्देशन अनुसार परिचालित हुने
५	महानगरपालिका र नगरपालिका			टिपर ११ वटा	हरेक न.पा.मा एक एक वटा टिपर
				स्काइभेटर २ वटा	स्काइभेटर आवश्यकता अनुसार प्रयोग गर्न सकिने
				३ लोडर	कामपासंग रहेको लोडर आवश्यकता अनुसार प्रयोग गर्न सकिने
				डोजर २ वटा	कामपाको डोजर ल्याण्डफिल साईटमा प्रयोग भएको
				पानी ट्याङ्कर ४ वटा	कामपासंग रहेको ट्याङ्कर प्रयोग गर्न सकिने

आपतकालीन कार्ययोजनालाई सम्बोधन गर्न पुर्वतयारी योजना

कार्यतालिका		**विपद् पर्नु अगाडि गरिने पुर्वतयारी कार्य**	**आवश्यकत्ता (कति)**	**कहाँ**	**हालको अवस्था**	**मुख्य जिम्मेवार निकाय**
महिना	**हप्ता**					
वैशाख		समन्वय बैठक (विपद् पूर्व, विपद् पश्चात) नियमित रुपमा,		जिसस	आवश्यकता अनुसार बैठक बस्ने गरेको ।	जिसस

जेठ		सम्पर्क कार्यालय र व्यक्तिहरुको नामावली अद्यावधिक		जिसस	विवरण अद्यावधिक गरेको	जिसस
असार		समीक्षा गरी आवश्यक सुझाव DDRC मा पेश गर्ने ।				जिसस
साउन		क्षेत्रगत बैठक			आवश्यकता अनुसार वसेको	
पुस/माघ		आवश्यक नक्साहरुको संकलन		जिसस	नगरपालिकाहरुको वडा छुट्टिने नक्सा रहेको	जिसस
फागुन/चैत्र		प्रतिकार्य योजनामा समावेश गर्नुपर्ने विवरणहरुको अद्यावधिक				

तोकिएको विपद् अवस्थामा आधारित आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

भूकम्प

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	न.पा.संग प्रत्यक्ष सम्पर्कमा वस्ने ।	बन्दोबस्तीका सामग्रीहरु र सम्पर्क व्यक्तिहरुको सूची वनाई राख्ने ।	टेलिफोन सेवा अवरुद्ध हुनसक्ने जनशक्ति परिचालन गर्न कठिनाई हुने	जिसस	
	क्षतिको विवरण लिने र आपतकालीन आश्रयस्थल आवश्यक पर्ने भएमा सर्व प्रथम स्थानीयस्तर मा नै व्यवस्था गर्न लगाउने ।			जिसस र न.पा.	
	स्थानीयस्तरमा व्यवस्था हुन नसकेमा सम्बन्धित निकायमा भएको बन्दोबस्तीका सामग्रीको परिचालन गर्ने			जिसस, नेरेसो	
दोस्रो दिन	आश्रयस्थलको लागि सामग्री नपुगेको स्थानहरुको पहिचान गर्ने	सम्पर्क व्यक्तिहरुलाई तयारी अवस्थामा राख्ने	सुरक्षित भण्डारण हुन नसक्ने	न.पा.	
तेस्रो दिन	प्रभावित क्षेत्रहरुको स्थलगत अवलोकन र मूल समस्या पहिचान गरी जिल्लास्तरवाट समाधान हुन सक्ने समस्या भएमा जिल्लास्तरवाट नै समाधान गर्ने र जिल्लास्तरवाट समस्या समाधान हुन नसकेमा माथिल्लो निकायमा जानकारी गराउने ।			जिसस, न.पा.	
चौथो दिन	अघिल्लो दिनमा भए गरेका कार्यहरुको समीक्षा वैठक			जि.प्र.का. र जिसस	
पाचौं दिन	आवश्यकता अनुसार माथिका कार्यहरुको निरन्तरता			जि.प्र.का. र जिसस	

बाढी/पहिरो

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	न.पा.संग प्रत्यक्ष सम्पर्कमा वस्ने ।	विभिन्न निकायहरुमा भएको बन्दोबस्तीका सामग्रीहरु र सम्पर्क व्यक्तिहरुको सूची वनाई राख्ने ।	टेलिफोन सेवा अवरुद्ध हुन सक्ने	जिसस	
	क्षतिको विवरण लिने र आपतकालीन आश्रयस्थल आवश्यक पर्ने भएमा सर्व प्रथम स्थानीयस्तर मा नै व्यवस्था गर्न लगाउने ।		जनशक्ति परिचालन गर्न कठिनाई हुने	जिसस र न.पा.	
	स्थानीयस्तरमा व्यवस्था हुन नसकेमा सम्बन्धित निकायमा भएको बन्दोबस्तीका सामग्रीको परिचालन गर्ने		सामग्रीहरु भण्डारण गरिएको स्थलवाट झिक्न समय लाग्न सक्ने	जिसस, नेरेसो	
दोस्रो दिन	आश्रयस्थलको लागि सामग्री नपुगेको स्थानहरुको पहिचान गर्ने			**न.पा.**	
तेस्रो दिन	प्रभावित क्षेत्रहरुको स्थलगत अवलोकन र मूल समस्या पहिचान			**जिसस, न.पा.**	

आगलागी

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	न.पा.संग प्रत्यक्ष सम्पर्कमा वस्ने ।	विभिन्न निकायहरुमा भएको बन्दोबस्तीका सामग्रीहरु र सम्पर्क व्यक्तिहरुको सूची वनाई राख्ने ।	टेलिफोन सेवा अवरुद्ध हुन सक्ने	जिसस	
	क्षतिको विवरण लिने र आपतकालीन आश्रयस्थल आवश्यक पर्ने भएमा सर्व प्रथम स्थानीयस्तर मा नै व्यवस्था गर्न लगाउने ।		जनशक्ति परिचालन गर्न कठिनाई हुने	जिसस र न.पा.	
	स्थानीयस्तरमा व्यवस्था हुन नसकेमा सम्बन्धित निकायमा भएको बन्दोबस्तीका सामग्रीको परिचालन गर्ने			जिसस, नेरेसो	
दोस्रो दिन	आश्रयस्थलको लागि सामग्री नपुगेको स्थानहरुको पहिचान गर्ने		सामग्रीहरु भण्डारण गरिएको स्थलवाट झिक्न समय लाग्न सक्ने	**न.पा.**	
तेस्रो दिन	प्रभावित क्षेत्रहरुको स्थलगत अवलोकन र मुल समस्या पहिचान			**जिसस, न.पा.**	

५.२.४ विषयगत क्षेत्रको नाम :आपत्कालीन संरक्षण तथा वाल संरक्षण

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय **(Cluster Lead)**: महिला तथा बालबालिका कार्यालय, काठमाडौं

परिचय : विपदबाट पीडित व्यक्ति तथा परिवार र समुदायमाथि अप्रिय व्यवहार हुन नपाओस् भनेर संरक्षणका कार्य सञ्चालन गर्ने हो । बालबालिका लगायत महिला तथा जेष्ठ नागरिकको अधिकारको प्रत्याभूति गरी जोखिममा पर्नै नदिनु, जोखिमको खतरामा रहेकालाई समयमै सहयोग गर्नु र हानी वा दुर्व्यवहारमा परेका बालबालिकाको घटना व्यवस्थापन र पुनर्स्थापना हो । यिनै कुरालाई मध्यनजर गरेर महिला तथा बालबालिका कार्यालय, काठमाडौंको संयोजकत्वमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्यक्रमद्वारा प्राकृतिक या मानवीय प्रकोपको अवस्थामा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई संरक्षण गरी मानवीय उद्धार, संरक्षण सेवामा तत्काल राहत पुर्‍याउने उद्देश्यले संरक्षण क्षेत्रले विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनाको निर्माण गरिएको हो ।

उद्देश्य : महिला, बाल-बालिका लगायत अपांगता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक तथा अन्य जोखिममा रहेका समूहहरूले आपतकालीन परिस्थितिको कारणबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा अवहेलनाबाट संरक्षण प्राप्त गर्दछन् ।

विशिष्ट उद्देश्य :

१. प्राकृतिक विपद् तथा अन्य आपतकालीन परिस्थितिहरूमा उपलब्ध गराइने सहयोग कार्यक्रमहरूमा जोखिममा रहेका समूहहरूका लागि मानव अधिकारसम्बन्धी कानुन, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानुन तथा राष्ट्रिय कानुनले प्रत्याभूत गरेका (guaranteed) मौलिक अधिकारहरूको संरक्षण गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

२. जोखिममा रहेका समूहहरूको संरक्षण सुनिश्चित गरी आपतकालीन सहयोगको न्यायोचित वितरणमा सहयोग उपलब्ध गराउने, आपत्कालीन परिस्थितिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा अवहेलनाका जोखिमहरूलाई सम्बोधन गरी प्रकोपबाट प्रभावित मानिसहरूको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि सेवासम्बन्धी प्रावधानहरूमा सहयोग उपलब्ध गराउने ।

४. बाल-मैत्री, महिला-मैत्री तथा जेष्ठ नागरिक मैत्री,अपाङ्ग मैत्री ठाउँ तथा मनो-सामाजिक परामर्शसम्बन्धी सहयोगको स्थापना गरी सुरक्षित वातावरणमा बाल-बालिका तथा महिला जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका संरक्षित छन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

५. बिछोड भएका बाल-बालिका, खास गरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनिका केटाकेटी तथा किशोरीहरूले आफ्नो पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी गोप्य जाँचका बारेमा सहयोग र त्यस्तो सहयोगपछि उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुविधासहित परिवारको खोजी गर्ने कार्यमा सहयोग प्राप्त गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

६. यौन दुर्व्यवहार तथा हिंसाका विरुद्ध तिनको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी (advocacy)गर्ने प्रणालीको स्थापना गरी बाल-बालिका, महिला, जेष्ठ नागरिक तथा अपांगता भएका व्यक्तिहरुको यौन दुर्व्यवहार तथा शोषणको रोकथाम गर्ने ।

७. जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्ता भएका व्यक्तिहरुको पहिचान गरी तिनिहरुको फरक आवश्यकताको सम्बोधन हुनेगरी कार्यक्रम लागू गर्ने

संरक्षणमा मानवीय सहयोगको न्यूनतम मापदण्ड :

- प्रभावित जनसमुदायको मानव अधिकारको कुनै पनि उल्लङ्घन, दुर्व्यवहार तथा शोषण, आत्मसम्मानमा आँच पुग्ने अथवा भेदभावको अनुगमन गर्ने, प्रतिवेदन पेस गर्ने संयन्त्रको स्थापना गर्ने र स्थापित संयन्त्रलाई प्रभावकारी वनाउने ।
- बिभिन्न समुदायका सदस्यहरुबाट, विशेषतः अति गरीब तथा पछाडि पारिएका समूहलाई मानवीय सहयोग तथा आधारभूत सेवा सुबिधामा समान पहुँच पुगे नपुगेको अनुगमन गर्ने ।
- साझेदार निकायहरूका बीचमा अभिलेख राख्ने तथा दर्ता गर्ने प्रणालीमा एकरूपता सुनिश्चित गर्ने ।
- बालमैत्री ठाउँलगायत बाल-बालिका तथा महिलाहरूका लागि सुरक्षित वातावरणको सिर्जना गर्ने ।
- जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्ता मैत्री वातावरणको सिर्जना गर्ने ।
- मनो-सामाजिक सेवा प्रदान गर्ने ।
- हेरचाह गर्ने व्यक्तिहरूबाट बाल-बालिकाहरू बिछोडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने ।

- विछोडिएका तथा परिवार साथ नभएका बाल-बालिकाहरू, खास गरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनिका बाल-बालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य जाँचको सहजीकरण गर्ने र खोजी तथा पुनर्मिलनमा संलग्न साझेदारहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- परिवारबाट बिछडिएका तथा साथ नभएका बाल-बालिकाहरू र अन्य जोखिममा परेका समूह जस्तैः परिवार नभएका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ता तथा दीर्घ रोगबाट पिडित समूहका मानिसहरुलाई बास तथा अन्य सेवाको व्यवस्थासहित हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने
- मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित मानिसहरूलाई नियमित रूपमा सूचनाको प्रवाह भइरहेको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने
- शिविर तथा पुनर्वासका क्षेत्रहरूमा पर्याप्त सुरक्षा, स्वास्थ्य, सरसफाई र मानव अधिकारका लागि पैरवी (advocacy) गर्ने ।

विद्यमान स्रोत तथा क्षमताको आँकलन **(Existing Resource Mapping)**

क.सं.	साझेदार संस्था	उपलब्ध स्रोत			कैफियत
		मानवीय स्रोत	आर्थिक स्रोत	भौतिक सामग्री	
१	का.म.पा.	२० जना		बोलेरो गाडी, मोटरसाईकल, स्कुटर DIGNITY KITS	जनचेतनामुलक क्रियाकलाप, समन्वय, संरक्षण सेवा, बालबालिकालाई शैक्षिक तथा आपतकालीन सहयोग
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काठमाडौं	२ जना			
३	जिल्ला समन्वय समिति काठमाडौं	जिसस, महानगरपालिका, नगरपालिका र वडाहरु समेत परिचालन			
४	प्रहरी परिसर, प्रभाग, वृत, महिला तथा बालबालिका सेवा केन्द्र काठमाडौं	२ जना			
५	स्वास्थ्य कार्यालय, काठमाडौं	२ जना		स्यानटरी किट, न्यानो झोला	सुत्केरी, गर्भवती महिलालाई वितरण गर्ने
६	जिल्ला शिक्षा कार्यालय काठमाडौ.	२३ जना		लैङ्गिक, वालमैत्री स्थानको उपलब्धता,	
७	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यलय	४० जना		लैङ्गिक मैत्री शौचालय निर्माण, खाने पानीको व्यवस्था	
८	जिल्ला बाल कल्याण समिति	२ जना	५००००	बालबालिकालाई आपत्कालिन सहयोग	समन्वय

९	सिविन	वाल हेल्प लाईन ४ जना सिविन ५ जना		वालवालिकाको निम्ति आपतकालीन सहयोग - आवश्यकता अनुसार करिव १०० जनालाई तत्काल राहत व्यवस्था	मनोविमर्श, कानूनी उपचार, जनचेतनामूलक क्रियाकलाप
१०	सिविस	५ जना			मनोविमर्श, कानूनी उपचार, जनचेतनामूलक क्रियाकलाप
११	एपरेन	३ जना		आपतकालीन सहयोग (सुत्केरी, गर्भवती महिलालाई राहत सहयोग	जनचेतनामूलक क्रियाकलाप
१२	डब्लु.एच.आर. एकल महिला समूह	२ जना		महिलाका लागि सेल्टर होम	जनचेतनामूलक क्रियाकलाप
१३	टिपिओ	२ जना			मनोविमर्श सेवा
१४	अक्सफाम नेपाल/डब्लुएचआर	३ जना,			मनोविमर्श, कानूनी उपचार, जनचेतनामूलक क्रियाकलाप
१५	एजिङ नेपाल	७ जना			सामाजिक संजालबाट सूचना प्रवाह
१६	विश्वास नेपाल	५ जना			जनचेतना, मनोविमर्श
१७	चेन्ज नेपाल, ठमेल काठमाण्डौं	२ जना		२ वटा मिलन केन्द्र, मनोविमर्श, केही आकस्मिक औषधी तथा सरसफाईका सामानहरु	आपत्कालीन अवस्थामा केही व्यक्तिलाई बास बस्न मिल्ने स्थान र तत्कालको लागि खाजा तथा खानाको सामग्री
१८	छोरी	३ जना (१ जना काउन्सुलर सहित)		सेल्टर सहयोग ५ जनासम्म	
१९	सिभिक्ट	२ जना			मनोविमर्श सेवा
२०	सिएमसी	२ जना			मनोविमर्श सेवा
२१	महिलाको लागि महिला मञ्च	६ जना			मनोविमर्श, कानूनी उपचार, जनचेतनामूलक क्रियाकलाप
२२	साथसाथ	२ जना			मनोविमर्श, कानूनी उपचार, जनचेतनामूलक क्रियाकलाप
२३	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, काठमाडौ जिल्लाशाखा	२००			मनोबैज्ञानकि प्राथमिक उपचार सेवाकर्ता
२४	नेपाल राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ	१० जना			

३४	DCA/FSCN	५ जना			मनोविमर्श, जनचेतनामूलक क्रियाकलाप, सामाजिक परिचालन तथा सहजीकरण

आपतकालीन कार्ययोजनालाई सम्बोधन गर्न पुर्वतयारी योजना

कार्यतालिका		विपद् पूर्व गरिने पूर्वतयारी कार्य	आवश्यकता (कति)	कहाँ	हालको अवस्था	मुख्य जिम्मेवार निकाय
महिना	हप्ता					
बैशाख	पहिलो	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका संघसंस्था विचमा समन्वय गरी योजनामाउल्लेख गरे बमोजिम तपसिल बमोजिम कार्य गर्ने। (क) समन्वय बैठक (विपद् पूर्व, विपद् पश्चात) नियमित रुपमा,		महिला तथा बालबालिका कार्यालय,	आवश्यकता अनुसार बैठक बस्ने गरेको	महिला तथा बालबालिका कार्यालय,
	दोस्रो	पूर्व तयारी तथा सहयोग सम्बन्धी गतिविधिका लागि सम्पर्क व्यक्तिको नाम तथा सम्पर्क ठेगाना सहित विभिन्न निकायहरुको भूमिका तथा जिम्मेवारी परिमार्जित गर्ने।		महिला तथा बालबालिका कार्यालय,	विवरण अद्यावधिक गरेको	महिला तथा बालबालिका कार्यालय,
	तेस्रो	समीक्षा गरी आवश्यक सुझाव DDRC मा पेश गर्ने।		,,		म.तथा बा. का. र संरक्षण क्षेत्रका सदस्य
	चौथो	(१) जानकारी संकलन सम्बन्धी औजार प्रयोग गर्ने बारेमा प्रशिक्षण उपलब्ध गराउने।		,, ,,	तालिम दिनुपर्ने	म.तथा बा. का. र संरक्षण क्षेत्रका सदस्य
जेष्ठ	पहिलो	आधार रेखा जानकारी/अन्य स्रोतबाट तथ्याङ्क संकलन (क) विपद्को उच्च जोखिममा रहेका नगरपालिकासँग सम्बन्धित क्षेत्रगत			डाटा अद्यावधिक तालिम दिनुपर्ने	म.तथा बा. का. र संरक्षण क्षेत्रका सदस्य
	दोस्रो	जानकारी/तथ्याङ्क (सार्वजनिक सुविधाहरु रहेका ठाँउहरु देखाउने नक्सा (जिल्ला /नगरपालिका नक्सा)			जि..स.स सँग समन्वय	म.तथा बा. का. र संरक्षण क्षेत्रका सदस्य

	तेस्रो र चौथौ निरन्तर	मनोविमर्श, लैगिंकतामा आधारित हिंसा, अभिलेखीकरण ,प्रतिवेदन आदिको लागि आवश्यक निर्देशिका, फाराम आदि तयार गर्ने । संरक्षण लेखाजोखाका लागि आवश्यक औजारहरुको तयारी			अपडेट गर्नु पर्ने	महिला तथा बालबालिका कार्यालय, युनिसेफ, युएनएफपिए, संरक्षण क्षेत्र
आषाढ	पहिलो र दोस्रो हप्ता	तत्काल राहत सामग्री पहिले नै भण्डारण गरी राख्ने (१) विभिन्न सस्थाहरु सँग उपलब्ध मौज्दातको तथ्याङ्क संकलन गर्ने (२) अपुग सामग्रीको पहिचान गर्ने	५००० बालबालिका गर्भवती, सुत्केरीलाई खाद्यान्न र लत्ताकपडा	संरक्षण क्षेत्र		महिला तथा बालबालिका कार्यालय तथा संरक्षण क्षेत्र
	तेस्रो	निरन्तर				
	चौथो	निरन्तर				म.वि.का.
साउन	पहिलो	क्षेत्रगत बैठक		मविका		मविका
भदौ	पहिलो	क्षेत्रगत बैठक		मविका		म.वि.का. र संरक्षण सदस्य
असोज	पहिलो	योजनाको समीक्षा		मविका		म.वि.का. र संरक्षण सदस्य
कार्तिक	पहिलो	क्षेत्रगत बैठक		महिला तथा बालबालिका कार्यालय		म.वि.का. र संरक्षण सदस्य
मंसिर	पहिलो	क्षेत्रगत बैठक		महिला तथा बालबालिका कार्यालय		म.वि.का. र संरक्षण सदस्य
पुस	पहिलो	क्षेत्रगत बैठक		महिला तथा बालबालिका कार्यालय		म.वि.का. र संरक्षण सदस्य
माघ	पहिलो	क्षेत्रगत बैठक		महिला तथा बालबालिका कार्यालय		म.वि.का. र संरक्षण सदस्य
फागुन	पहिलो	क्षेत्रगत बैठक		महिला तथा बालबालिका		महिला तथा बालबालिका कार्यालय
चैत्र	पहिलो	क्षेत्रगत बैठक, बार्षिक समीक्षा र नयाँ आ.व. को योजना अद्यावधिक गर्ने सम्बन्धी बैठक		महिला तथा बालबालिका कार्यालय		म.वि.का. र संरक्षण सदस्य

	दोस्रो	क्षमता विकास कार्यक्रम १. संरक्षण सम्बन्धी तालिमको लागि समन्वय गर्ने र तालिम दिने सरोकारवालाहरुलाई (विपद्को अवस्थामा सरोकारबालाहरुको भूमिका, अभिलेखीकरण, लैगिङ्कतामा आधारित हिंसा सम्बन्धी तालिम, प्रतिवेदन)				महिला तथा बालबालिका कार्यालय र संरक्षण सदस्यहरु

तोकिएको विपद् अवस्थामा आधारित आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	**पहिलो अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य**	**मुख्य जिम्मेवार निकाय**	**प्रतिकार्य गर्नका लागि आवश्यक स्रोत तथा साधन**	**हाल उपलब्ध स्रोत तथा साधन**	**आवश्यक स्रोत साधनको अभावको खाडल**
पहिलो दिन	विपद्बाट प्रभावितहरुको जानकारी संकलन तथा सम्बन्धीत क्षेत्रका सबै सदस्यहरु सँग समन्वय गरी आकस्मिक सेवा सहयोग उपलब्ध गराउने	म.बा.का तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु	रु.१००,०००	छैन	रु १००,०,००
दोस्रो दिन	MIRA सर्भेक्षण फारमका आधारमा संरक्षणको लेखाजोखा गर्ने ।	म.बा.का तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु	रु.१००००	छैन	रु १००००
पहिलो हप्ता	• MIRAबाट प्राप्त जानकारीको विश्लेषण गरी प्रारम्भिक मानवीय सहयोगको योजना सहित अवस्थाको प्रतिवेदन तयार पार्ने। • तत्काल उपलब्ध गराईएका मानवीय सेवाहरुमा महिला बालबालिका ,गर्भवती तथा सुत्केरी महिला अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, वृद्धवृद्धाहरुको पहुँच भए नभएको सुनिश्चितता गर्ने । • मानवीय सेवाको आवश्यकत्ता देखिएको प्रभावित समुदायमा सेवा उपलब्धताको लागि पैरवी गर्ने । • स्रोतहरुको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजनाको समीक्षा गर्ने ।	म.बा.का तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु म.बा.का तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु	रु १००००	छैन	रु १००००
	• निकायहरुबाट प्राप्त सहयोगका लागि गरिएको प्रतिवद्धताको कार्यान्वयन गर्ने । • मानवीय सहयोगको पर्याप्तताको समीक्षा, अनुगमन र सुधारका लागि पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउन	म.बा.का तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु	५००००	छैन	५००००

पहिलो र दोस्रो महिना	• जोखिममा रहेका समूहरुलाई पहिलो ३० दिनभित्र आपतकालीन मानवीय सहयोग । गर्भवती, सुत्केरी र ६ महिनासम्मका बच्चाका आमाहरु र हिंसा पीडित तथा प्रभावितहरुका लागि लत्ताकपडा आपत्कालीन सहयोग । • परिवारबाट विछोडिएका बालबालिकाहरुको खोजी तथा बाल पुर्नस्थापना र पुर्नएकिकरणको व्यवस्था मिलाउने । • लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा तथा बेचविखन तथा ओसारपसारका जोखिममा परेका महिला तथा बालबालिकाहरुलाई आवश्यक संरक्षण उद्धार तथा सहयोगको व्यवस्था मिलाउने । • पीडित महिला तथा बालबालिका हरुलाई मनोसामाजिक परामर्श उपलब्ध गराउने । • संरक्षणको आवश्यकता भएका वृद्धवृद्धा, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई पुर्नस्थापना, सुरक्षित स्थानमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने । • क्षेत्रगत समन्वय बैठक	म.बा.का तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु म.तथा बा.कार्यालय	५,००,००० २००००।	छैन छैन	रु. ५,००,००० २००००।
तेस्रो र चौथो महिना	आवश्यकताको लेखाजोखा गर्ने (३० -९० दिनसम्म) (क) अन्य क्षेत्रहरुसँग समन्वय गरी विस्तृत लेखाजोखा संचालन गर्ने (ख) विस्तृत लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको विश्लेषण र प्रतिवेदन तयारी	म.बा.का तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु	३००००।	छैन	३००००।

भूकम्प

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन दोस्रो दिन	जिल्ला जि.वि.व्य.स को बैठकमा सहभागी cluster बैठकको समय तोक्ने, केन्द्रिय कार्यालयलाई जानकारी, आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण र तत्काल आकस्मिक सहयोग	Focal Person तोकने र सदस्यहरुको सम्पर्क सूची तयारी गर्ने	सम्पर्क विच्छेद हुनसक्ने, आपतकालीन स्रोत जुट्न नसक्ने,	का म. पा.	१०००००
	समन्वय बैठकको आयोजना •सूचनाको जानकारी र परिस्थितिको विश्लेषण गर्ने । •कार्ययोजनाको तयारी गर्ने । •कार्यदललाई सकृय पार्ने ।				

	तथ्याङ्क विश्लेषण गरी लक्ष्य निर्धारण गर्ने				
	प्रारम्भिक जानकारीको आधारमा (अन्य क्षेत्रसँग पनि समन्वय गरी प्रारम्भिक मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने र प्रभावितहरुलाई सुरक्षित स्थानमा सार्ने				
दोस्रो दिन	Cluster बैठक आपतकालीन आवासको लागि तोकिएको स्थानको अवलोकन, राहत सामग्री वितरण र अनुगमन				
	शिविरमा अन्य विषयगत क्षेत्रबाट गैर खाद्य सामग्रीको वितरण (सुत्केरी, गर्भवती, बृद्धबृद्धा, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई पहुँचका लागि पहल गर्ने महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिकमैत्री शिविरमा व्यवस्थापनका लागि समन्वय गर्ने)				
	वितरण गरिएको सामग्रीको दैनिक जिन्सी रेकर्ड राख्ने, गुनासो व्यवस्थापन गर्ने				
	गैह्र खाद्य सामग्री वितरण प्रणाली एवं अस्थायी आवास शिविरको निरीक्षण र अनुगमन				
	परिस्थिति समीक्षा तथा मूल्यांकन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने				
पहिलो महिना	पहिलो हप्ता गरिएको कार्यलाई निरन्तरता				
दोस्रो महिना	शिविर निरीक्षण				
	निरीक्षण तथा अनुगमनबाट प्राप्त खाडल परिपूर्ति गर्न सम्बन्धित क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने				

बाढी/पहिरो

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन दोस्रो दिन	जिल्ला जि.वि.व्य.स को बैठकमा सहभागी cluster बैठकको समय तोक्ने, केन्द्रिय कार्यालयलाई जानकारी आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण र तत्काल आकस्मिक सहयोग	Focal Person तोक्ने सदस्यहरुको सम्पर्क सूची तयार गर्ने	सम्पर्क विच्छेद हुनसक्ने, आपतकालीन स्रोत जुट्न नसक्ने,		५००००।
	समन्वय बैठकको आयोजना • सूचनाको जानकारी र परिस्थितिको विश्लेषण गर्ने । • कार्ययोजनाको तयारी गर्ने । • कार्यदललाई सकृय पार्ने ।				
	तथ्याङ्क विश्लेषण गरी लक्ष्य निर्धारण गर्ने				
	प्रारम्भिक जानकारीको आधारमा अन्य क्षेत्रसँग पनि समन्वय गरी प्रारम्भिक मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने र प्रभावितहरुलाई सुरक्षित स्थानमा सार्ने				
दोस्रो दिन	Clusterबैठक आपतकालीन आवासको लागि तोकिएको स्थानको अवलोकन, राहत सामग्री वितरण र अनुगमन				
	शिविरमा अन्य विषयगत क्षेत्रबाट गैर खाद्य सामग्रीको वितरण (सुत्केरी, गर्भवती, बृद्धबृद्धा, बालबालिका, अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुका पहुँचका लागि पहल गर्ने, महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिकमैत्री शिविर ब्यवस्थापनका लागि समन्वय गर्ने)				
	वितरण गरिएको सामग्रीको दैनिक जिन्सी रेकर्ड राख्ने, गुनासो ब्यवस्थापन गर्ने				

	गैह्र खाद्य सामग्री वितरण प्रणाली एवं अस्थायी आवास शिविरको निरीक्षण र अनुगमन				
	परिस्थिति समीक्षा तथा मूल्यांकन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने				
पहिलो महिना	पहिलो हप्ता गरिएको कार्यलाई निरन्तरता दिने				
दास्रो महिना	शिविर निरीक्षण				
	निरीक्षण तथा अनुगमनबाट प्राप्त खाडल परिपूर्ति गर्न सम्बन्धित क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने				

आगलागी

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	**विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)**	**आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य**	**पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान**	**मुख्य जिम्मेवार निकाय**	**प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत**
पहिलो दिन दोस्रो दिन	जिल्ला जि.वि.व्य.स को बैठकमा सहभागी cluster बैठकको समय तोक्ने, केन्द्रिय कार्यालयलाई जानकारी दिई आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण र तत्काल आकस्मिक सहयोग गर्ने	Focal Person तोक्ने सदस्यहरुको सम्पर्क सूची तयार गर्ने	सम्पर्क विच्छेद हुन सक्ने, आपतकालीन स्रोत जुट्न नसक्ने,		२००००।
	समन्वय बैठकको आयोजना • सूचनाको जानकारी र परिस्थितिको विश्लेषण गर्ने । • कार्ययोजनाको तयारी गर्ने । • कार्यदललाई सकृय पार्ने ।				
	तथ्याङ्क विश्लेषण गरी लक्ष्य निर्धारण गर्ने				
	प्रारम्भिक जानकारीको आधारमा अन्य क्षेत्रसँग पनि समन्वय गरी प्रारम्भिक मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने र प्रभावितहरुलाई सुरक्षित स्थानमा सार्ने				
दोस्रो दिन	Cluster बैठक आपतकालीन आवासको लागि तोकिएको स्थानको अवलोकन, राहत सामग्री वितरण र अनुगमन				

	शिविरमा अन्य विषयगत क्षेत्रबाट गैर खाद्य सामग्रीको वितरणमा (सुत्केरी, गर्भवती, बृद्धबृद्धा, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई पहुँचका लागि पहल गर्ने, महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिकमैत्री शिविरमा व्यवस्थापनका लागि समन्वय गर्ने)				
	वितरण गरिएको सामग्रीको दैनिक जिन्सी रेकर्ड राख्ने, गुनासो व्यवस्थापन गर्ने				
	गैह्न खाद्य सामग्री वितरण प्रणाली एवं अस्थायी आवास शिविरको निरीक्षण र अनुगमन गर्ने				
	परिस्थिती समीक्षा तथा मूल्यांकन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने				
पहिलो महिना	पहिलो हप्ता गरिएको कार्यलाई निरन्तरता दिने				
दास्रो महिना	शिविर निरीक्षण				
	निरीक्षण तथा अनुगमनबाट प्राप्त खाडल परिपूर्ति गर्न सम्बन्धित क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने				

५.२.५ विषयगत क्षेत्रको नाम : आपतकालीन शिक्षा

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय **(Cluster Lead)** : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, काठमाडौं

परिचय

शिक्षा आर्जन गर्न पाउनु नागरिकको नैसर्गिक अधिकार हो । विपद् प्रभावित तथा विस्थापित विद्यार्थीहरुको लागि आपत्कालीन अवस्थामा नियमित अध्ययन तथा पठनपाठन गर्न पाउने अधिकारको प्रत्याभूति गर्दै आपत्कालीन समयको लागि शिक्षा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्छ ।विपद्बाट उत्पन्न हुने आपत्कालीन समयमा पनि शिक्षा प्राप्त गर्ने शिक्षार्थीको लागि विशेष प्रवन्ध गर्नु राज्यको दायित्व मानिएको छ । प्रभावकारी पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थासँग आवश्यक समन्वय गरी आवश्यक श्रोत साधनको परिचालनबाट विद्यालय परिवारलाई सुरक्षित राख्नु शिक्षा क्षेत्रको दायित्व हुन आएको छ ।,

उद्देश्य :

प्रकोपवाट प्रभावित लक्षित समूह विशेष गरी बाल विकास शिक्षा, आधारभूत शिक्षा र विद्यालय शिक्षा उमेर समूहका बालबालिकाहरुका लागि सम्वद्ध सरोकावालाहरुको समन्वय र सहकार्यमा आवश्यक साधान र स्रोत व्यवस्थापन गरी तत्काल र निरन्तर रुपमा सामान्य अवस्था नआउंदा सम्म पठन पाठन र सिकाईको वातारण सुनिश्चित गरी पठन पाठनको अवसर प्रदान गर्नु ।

विशिष्ट उद्देश्य :

१. विशेषगरी प्रकोपको सम्भावित क्षेत्र वा जोखिमक्षेत्रका लक्षित समुदायहरुका लागि सचेतनात्मक कार्यक्रमवाट विपद्जन्य घटनाको समयमा सुरक्षित रहन आवश्यक पर्ने न्यूनतम ज्ञान र सीप प्रदान गर्नु ।
२. प्रकोपको समयमा प्राकृतिक र मानवीय प्रकोपवाट प्रभावित लक्षित सूमहको लेखाजोखावाट वास्तविक सूचना संकलन गर्नु ।
३. घटना पश्चात सामान्य अवस्था कायम नहुँदासम्म प्रभावित लक्षित समूहहरुका लागि पठन पाठनको लागि सुरक्षित स्थान र न्यूनतम सिकाइ वातावरण तत्काल व्यवस्था गर्नु ।
४. विपद्को समयमा आवश्यक पर्ने साधन र स्रोतको पहिचान , खोजी र सहज वितरण वा आपूर्तिको लागि सम्बद्ध सरोकारवालाहरुको वीच प्रभावकारी समन्वय र सहकार्यको वातावरण सुनिश्चित गर्नु ।
५. विपद् पश्चातको समयमा प्रदान गरिएको सहयोग कार्यको नियमित अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्नु ।
६. शिक्षा कलष्टरसंग आवद्ध सरोकारवालाहरुले विपद्पूर्व अवस्थामा गर्नुपर्ने कार्य वा जिम्मेवारी र विपद् पश्चात प्रतिकार्य वा सहयोग कार्यको समयमा गर्नुपर्ने भूमिकाहरुको वारे स्पष्ट गर्नु र सो सम्वन्धमा सरोकारवालाहरुमा आवश्यक पर्ने क्षमता विकास गर्नु ।

आपत्कालिन शिक्षा समुहले विपद्को समयमा गर्ने मुख्य मुख्य कार्यहरु

१. मानवीय सहयोगका लागि पहिले नै उपयुक्त तथा पर्याप्त पूर्वतयारी तथा सहयोग योजनाको तर्जुमा गर्ने ।
२. विपद्मा परेका व्यक्ति, परिवार र समुदायलाई तत्काल उद्धार गरी मानवीय सेवा प्रदान गर्ने ।
३. विपद्बाट प्रभावित समुदायलाई सुरक्षित र सम्मानजनक जीवनयापनका लागि आधारभूत सहयोग उपलब्ध गराउने ।
४. उपलब्ध न्यूनतम साधन-स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै आवश्यक पर्ने थप साधन-स्रोतको खोजी गरी नेपाल सरकार र जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समितिबाट भएका निर्णयको कार्यान्वयन गर्न सरोकारवाला निकाय तथा संघसंस्थासँग समन्वय गरी विपद् प्रभावित समुदायलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
५. मानवीय असरहरूलाई कम गर्नका लागि बाढीबाट प्रभावित मानिसहरूका आवश्यकताहरू परिपूर्ति गर्नका निमित्त समयमा नै समान तथा समन्वयात्मक सहयोग उपलब्ध गराउने कुरा सुनिश्चित गरी जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति मार्फत नेपाल सरकारलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु हो तथा कुनै पनि मानवीय सहयोग मानवीय सिद्धान्त अर्थात् मानवता, निष्पक्षता तथा तटस्थता बमोजिम उपलब्ध गराउने ।

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : भुकम्प, बाढी/पहिरो, आगलागी तथा महामारी बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- भूकम्पका प्रभावले गर्दा विद्यालयहरुको भवन भत्कन सक्ने
- विद्यालय भवनहरू र शिक्षण/सिकाइका सामग्रीहरूको नष्ट
- शिक्षक/विद्यार्थीहरू घाइते हुनु/धनजनको क्षति
- विद्यालयहरूमा पहुँच नहुनु
- विद्यालयमा क्षति हुनाले शिक्षामा अवरोध
- आन्तरिक रूपमा विस्थापितहरूका लागि प्रभावित नभएका विद्यालयहरू आवासको रूपमा परिणत हुन्छन् । आतिथ्य प्रदान गर्ने विद्यालय (Host schools) को पढाइमा अवरोध
- केटाकेटी तथा शिक्षकहरूमा विपद्को मनोवैज्ञानिक असरले गुणस्तरीय सिकाइ एवं सिक्ने पक्रियामाथि प्रभाव पार्छ ।
- आन्तरिक रूपमा विस्थापितहरूका लागि प्रभावित नभएका विद्यालयहरू आवासको रूपमा परिणत हुन्छन् ।
- केटाकेटी तथा शिक्षकहरूमा विपद्को मनोवैज्ञानिक असरले गुणस्तरीय सिकाइ एवं सिक्ने पक्रियामा प्रभाव पार्छ ।

विद्यमान स्रोत तथा क्षमताको आँकलन (Existing Resource Mapping)

क.सं.	साझेदार संस्था	उपलब्ध स्रोत			कैफियत
		मानवीय स्रोत	आर्थिक स्रोत	भौतिक सामग्री	
१	शिक्षा समन्वय इकाई	शिक्षक दरवन्दी :३६२१ राहत तथा अनुदान शिक्षक:६६२ प्राविधिक विद्यालय शिक्षक ५२ बालविकास : ३२६ विद्यालय कर्मचारी ४५३ जम्मा शिक्षक कर्मचारी ५०९६		श्रोत केन्द्र : २३ र निरीक्षण क्षेत्र १४ सामुदायिक बिद्यालय : २७३ (आधारभूत : १११ र माध्यमिक तह : १६२) संस्थागत बिद्यालय : ११८५ (आधारभूत २८६ र माध्यमिक ८९९) बालबिकास केन्द्र : ३२६ सामुदायिक अध्ययन केन्द्र : ३५ आधारभूत प्रौढ विद्याललय : ३९ माध्यमिक प्रौढ विद्यालय : १८ अनौपचारिक प्राथमिक शिक्षा कार्यक्रम : ११ माध्यमिक तह खुल्ला विद्यालय : ४ धार्मिक प्रकृतिका विद्यालयः : २२ समाहित शिक्षा कक्षा : १ लेखाजोखा केन्द्र : १ विशेष शिक्षा विद्यालय : ६ प्राविधिक धारका शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन विद्यालय : ११ नमूना विद्यालय संख्या : ७	

आपतकालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि

क.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु)	समय अवधि	कैफियत
१	शिक्षा सयन्त्र निर्माण तथा गठन : जिल्ला, स्रोतकेन्द्र र विद्यालय अथवा इलाका , नगर र गा.वि.सस्तरमा (संभव भए सम्म) र संस्थागत फोकल पर्सनको व्यवस्था (संभव भए सम्म) गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई		श्रावण	
२	द्रुत सहयोगको लागि लेखाजोखा : जिल्ला वि.व्य.ससंग समन्वयमा बहुक्षेत्र भित्र शिक्षा क्षेत्रको प्रारम्भिक लेखाजोखा र शिक्षा क्षेत्रको अन्तिम लेखाजोखाको लागि अलग्गै शिक्षा कलष्टर अन्तर्गत उपसमूह गठन गरिने छ। जसले प्रभावित समूहको सूचना संकलनको लागि साधनको विकास र उपयोग गर्ने छ। प्रकोप प्रभावित क्षेत्रमा सामान्य स्थिति नआउदा सम्म वा पुर्नस्थापनाको समय सम्म उक्त समूहले निरन्तर लेखाजोखा गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई		भदौ	
३	प्रकोप प्रभावित समूहको तत्काल सहयोगको लागि योजना तर्जुमा उपसमूहले प्राप्त सूचनाको आधारमा पूर्व	शिक्षा विकास तथा समन्वय		आवश्यकताअनुसार	

	आकस्मिक योजनामा सामान्य हेरफेर वा संशोधन सहित कार्यान्वयनको लागि सिफारिश गर्ने ।	इकाई			
४	जनशक्ति साधन र स्रोतको मापन र संकलन समूह (मानवीय एवम् वित्तिय स्रोत समूह) ले द्रुत सहयोग योजनाले माग गरे अनुसारको जनशक्ति ,स्रोत र सामग्रीको खोज र सकंलन गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई		निरन्तर	
५	मानवीय र स्रोत समूहवाट उपलब्ध साधन र स्रोत सामग्रीको आपूर्ति र वितरण उपसमूहद्धारा प्रभावित समूहको आवश्यकताको आधारमा गर्ने छ ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई		निरन्तर	
६	मनोसामाजिक परामर्श तथा सिकाईका लागि आधारभूत पक्ष (खानेपानी, शौचालय, सिकाई स्पेस र स्टेशनरी) र प्राविधिक सहायता समूहद्धारा प्रभावित समूहको लागि पठन पाठनको वातावरणको लागि आवश्यक परामर्श सहित स्थानीय समुदाय र शिक्षकहरुको लागि सहजीकरण गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई		निरन्तर	
७	आपतकालीन समयमा नियमित पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक भन्दा पनि तत्काल आवश्यक पर्ने सिकाई अनुभवहरु वा पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराई कक्षा सञ्चालनको लागि शिक्षकहरुको लागि सहजीकरण गरिने छ । जसको लागि क्षेत्रीय र केन्द्रीय शिक्षा कलष्टर संग समन्वय र सम्पर्क गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई		निरन्तर	
८	प्रकोप प्रभावित क्षेत्रका शिक्षक , कर्मचारीहरुको लागि फरक परिस्थितिमा कक्षा सञ्चालन गर्ने ज्ञान,सीपमा आधारित तथा अभाव अवस्थामा तत्काल व्यवस्था गरिएका शिक्षक तथा कर्मचारीहरुको लागि कक्षा सञ्चालनको लागि आवश्यक न्यून शिक्षण सीप सम्वन्धमा तालिम दिई कक्षा सञ्चालनमा सहजीकरण गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई		निरन्तर	
९	प्रकोप प्रभावित क्षेत्रमा समान्य अवस्था वा वातावरण तयार भए पश्चात केन्द्रीय कलष्टरसंगको सम्पर्क र परामर्शमा क्रमशः पुर्नस्थापना र पुर्ननिर्माण पश्चात नियमित कक्षा सञ्चालनको लागि विद्यार्थी, शिक्षक , कर्मचारी र स्थानीय समुदायलाई आग्रह गरिने छ र आवश्यकता अनुसार अनुगमन र मुल्याकंन गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई		निरन्तर	
१०	शिक्षा कलष्टरद्धारा गरिने सम्पूर्ण आवश्यकिय कार्यहरुको लागि केन्द्र, क्षेत्र र जिल्लस्तर हुदै इलाका, स्रोतकेन्द्र र विद्यालयूतर सम्मको नेटवर्कलाई क्रियाशिल वनाई गठीत कलष्टरहरु वीच आपसी समन्वय र सञ्चारमा सहयोग गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई		निरन्तर	

आपतकालिन शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
्पहिलो दिन	जानकारी तथा सूचना प्रवाह	Focal Person तोकने सदस्यहरुको सम्पर्क सूची तयारी गर्ने	सम्पर्क विच्छेद हुन सक्ने	शिक्षक विद्यार्थी	
	समन्वय वैठक	वैठकको आयोजना	वास्तविक विवरण	Education. Cluster	
	उद्धार कार्य	घाइतेहरुको खोज तथा उद्दार	जनशक्ति र समन्वयको अभाव	N.R.C.S. D.H.O, सुरक्षा निकाय	
	प्राथमिक उपचार	स्वाथ्य टोली परिचालन र रेडक्रस काठमाडौ जिल्लाशाखा अन्तरगतका प्राथमिक उपचार टोली परिचालन	जनशक्ति र बजेट	N.R. C.S., D.H.0	
	तथ्याङ्क संकलन तथा फोहोर व्यवस्थापन	क्षतिको विवरण संकलन टोलीको परिचालन तथा सरसफाईका लागि स्वयमसेवक परिचालन	जनशक्ति र औजार	वि.व्य.स. पेशागत शिक्षकका प्रतिनिधि तथा समुदाय	
दोस्रो दिन	लगत संकलन	क्षतिको विवरण संकलन	जनशक्ति परिचालन	जि.शि.का.	
	अस्थायी व्यवस्थापनको सामग्री संकलन	राहत सामाग्रीको उपलब्धता	पर्याप्त उपलब्धता	वि.व्य.स.वि.प्र.	
	सुरक्षित स्थानको पहिचान	सुरक्षित स्थानहरुको सूचि तयार	समुदाय भन्दा टाठा दुरी	वि.व्य.स.	
	सुरक्षित स्थानको व्यवस्थापन तथा कक्षा संचालन को लागि खालिघर/ टहरो /टेन्ट खोजी तथा निर्माण गरी कक्षा संचालन	आपत्कालिन संरचनाको निर्माण	जनशक्ति र सामाग्रीको उपलव्धता	स्थानीय समिति	
	बसाइ सामग्री र शैक्षिक सामग्री को व्यवस्थापन एवं बाल मैत्री संचालन	कक्षा सञ्चालन	विद्यार्थीको अनुपस्थिति	प्यावसन र एन प्यावसन	

पहिलो हप्ता	अस्थायी घर, टहरा, निर्माण	अस्थायी संरचनाको निर्माण	बजेट र जनशक्तिको अपर्याप्तता	जि.शि.का. , ने.रे.सो.	
	खानेपानी, शौचालय र फोहोर व्यवस्थापन	खानेपानी तथा सरसफाईको प्रवन्ध	बजेट र जनशक्तिको अपर्याप्तता	खाने जि.शि.का. विद्यालय, पालस नेपाल , न.पा. कार्यालय	
	शिक्षण सहयोग सामग्रीको निर्माण र उपलब्धता	शिक्षण समाग्रीहरुको व्यवस्थापन	विशेषज्ञता	शिक्षक, शिक्षाविदहरु	
	जनशक्तिको व्यवस्था	विद्यालयमा आवश्यक जनशक्तिको परिपुर्ति	दक्ष जनशक्ति	जि.शि.का.	
पहिलो महिना	उत्प्रेरणा प्रदान	विद्यालयमा शैक्षिक वातावरण निर्माण	विद्यार्थीको अनुपस्थिति	शिक्षक	
	मनोसामिक परामर्श	मनासामिक परामर्श सेवा सञ्चालन	जनशक्ति र बजेट	शिक्षकहरु	
	अस्थायी रुपमा पठन पाठन	कक्षा सञ्चालन	विद्यार्थीको अनुपस्थिति	शिक्षक	
	अबशेष संकलन र व्यवस्थापन	विपदको अवशेषहरु व्यवस्थापन हुने	स्थान र बजेट	वि.व्य.स.	
दोस्रो महिना	लागत इस्टमेट	पुन निर्माण कार्यको प्रारुप तथा बजेटको अनुमान	प्राविधिक जनशक्ति	विद्यालय	
	निर्माण कमटि गठन	भौतिक संरचना निर्माणको जनशक्ति तयार	अनुभवको कमी	विद्यालय	
	आर्थिक व्यवस्थापन	बजेटको सकलन	पर्याप्त बजेट	वि.व्य.स.	
	निर्माणकार्य संचालन	पुननिर्माणको कार्य शुरु	जनशक्ति र बजेट	निर्माण कमिटि	

५.२.६. विषयगत क्षेत्रको नाम : खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय **(Cluster Lead)**: क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय (RMSO)

परिचय : प्रकोपबाट खानेपानी वितरण प्रणाली तथा स्रोतमा क्षति पुगेर शुद्ध खानेपानीको अभाव हुन्छ । शौचालय आदि नष्ट भएर खुला शौचको अवस्था उत्पन्न हुनुको साथै विपद् प्रभावित क्षेत्रमा अन्य प्रकारका स्वास्थ्य समस्या उत्पन्न हुने सम्भावना रहन्छ । विपद्बाट प्रभावित क्षेत्रमा शुद्ध खानेपानीको अभाव तथा सरसफाइसम्बन्धी मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु यस क्षेत्रको कार्य हो ।

उद्देश्य : विपद्को अवस्थामा स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइको अभाववाट रोगहरु फैलन नदिने

विशिष्ट उद्देश्यहरु:

- स्वच्छ खानेपानी, स्वास्थ्य र सरसफाइमा पहुँच उपलव्ध गराउने ।
- खानेपानी, स्वास्थ्य र सरसफाइसंग सम्वन्धित व्यवहारिक प्रचलनहरुका बारेमा जानकारी गराउने ।

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : भुकम्प, बाढी/पहिरो, आगलागी तथा महामारी बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- सार्वजनिक पूर्वाधारको क्षति (सडक, पुल, विद्युत् आपूर्ति, सञ्चार, खानेपानी, गा.बि.स. संघ सस्थाको भवन)
- आवासको अस्थायी क्षति तथा मुख्य रूपमा केटाकेटी, महिला, वृद्ध-वृद्धा र विभिन्न किसिमले असक्षम मानिस (अपाङ्ग) हरूको विस्थापनसहित व्यक्तिगत सामानहरूको क्षति ।
- विद्यालयका कक्षा कोठा, प्रहरी चौकी तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरूजस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूको क्षति ।
- सामुदायिक संस्थागत स्थानहरूमा अस्थायी आवासको उपयोग गर्दा सामुदायिक स्वास्थ्यसम्बन्धी व्यवहारमा देखिने चुनौतीहरू ।
- यातायातका साधन र पारिवारिक खाना पकाउनको लागि ईन्धनको अभाव
- उद्धार राहत सामाग्रिको अभाव
- यातायात प्रभावित
- पशुपंक्षिहरुको बिनास
- भुक्षयका समस्याहरु
- जन धनको क्षति
- खेतीपाती नोक्सानी
- खानेपानी तथा स्वास्थ्यमा प्रतिकुल प्रभाव
- पारिवारीक बिछोड
- खाद्यसामग्रीहरुको अभाव
- मानवीय स्वास्थ्यमा असर

मानवीय प्रतिकार्य सम्वन्धी विषयगत मापदण्डः
विपद्को अवस्थामा समाजमा स्वच्छ खानेपानी, स्वास्थ्य र सरसफाईमा उचित जानकारी तथा उपलव्धतामा सुनिश्चित हुने ।

निकायगत विद्यमान स्रोत तथा क्षमताको आँकलन (Agency wise resource mapping)

क्र. सं.	साझेदार संस्था	उपलब्ध स्रोत			भौतिक सामग्री भएको स्थान/कैफियत
		मानवीय स्रोत	आर्थिक स्रोत	भौतिक सामग्री	
१	एकिकृत शहरी विकाश केन्द्र (CIUD)	२० जना			
२	*वातावरण र जनस्वास्थ्य संस्था (एन्फो)*	४० जना		WASH Stock piling, पियुष,	
३	*नेपाल रेडकस सोसाइटी* काठमाण्डौं जिल्ला शाखा	१० जना (दक्ष स्वयंसेवकहरु विपतको बेला परिचालन हुनेछन)	५,००,०००/-	५० थान राहत सामग्री, १ एम्वुलेन्स, जीवनजल- १००० साबन- १०००	बागबजार

				Water treatment plant 4000L/H 4 set, ManPack water treatment plant 700L/H 3set, Bladder tank (5000L) with tap stand set 6 sets, Aqua tabs 250,000, Water storage bucket 1,500 , Jerrycan 10,000, Squatting plate 200, Toilet Pan (plastic) 146, Hand Washing soap 275,000, ORS pack 150,000, Hygiene kit 150, Hygiene promotion box (for conduct hygiene session) 6 box	ने.रे सो केन्द्र सोल्टीमोड (उल्लेखित सामानहरु नेपाल भरी आवश्यक्ता हेरी उपलब्ध गराईनेछ)
	क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय (RMSO)			खानेपानी शुद्धिकरण गर्ने साधनहरु, खानेपानी सञ्चालन गर्न आवश्यक पाइप, फिटिङ्स, ट्याङकी, तथा अस्थायी चर्पीहरु	खानेपानी तथा ढल निकास विभाग, पानीपोखरी तथा क्षे.अ. तथा सु. कार्यालय, सिनामङ्गल

आपतकालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि

क्र. स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु)	समय अवधि	कैफियत
१	तालिम प्राप्त मानव श्रोत				
२	WASH stock piling	NARC	१ करोड ५० लाख		

खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

भूकम्प

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	• जिल्ला वि.व्य.स.को बैठक • WASH cluster बैठक • आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने • स्वयंमसेवक परिचालन • प्रारम्भिक जानकारीका (IRA) आधारमा (अन्य क्षेत्रसँग पनि समन्वय गरि) प्रारम्भिक मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने र प्रभावितहरुलाई सुरक्षित स्थानमा सार्ने	Focal Person तोकने सदस्यहरुको सम्पर्क सूची तयारी गर्ने	सम्पर्क विच्छेद हुन सक्ने	क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय (RMSO), UNICEF	

दोस्रो दिन	• राहत सामग्री वितरण (Hygiene kit, पिउने पानी, प्लाष्टिक बाल्टी, जग, पानी शुद्धिकरण सामग्री) (स्फियरको मापदण्ड अनुसार)	पानी शुद्धिकरणका गर्ने सामग्री तथा प्लाष्टिक वाल्टी, जग, आदी भण्डारण भएको हुनेछ ।		क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय (RMSO), UNICEF, Oxfam	
पहिलो हप्ता	• बहुक्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) क्षेत्रगत विवरण तथा आवश्यकता पहिचान अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी मानवीय सेवा प्रदान गर्ने • पानी जन्य रोगहरु फैलन सक्ने सम्भावित क्षेत्र पहिचान गरी श्रोत आँकलन गर्ने । • शिविरमा सुरक्षित पानि, शौचालय निर्माण र सरसफाइ सामग्रीको वितरण गर्ने • क्षेत्रगत विवरण तथा आवशयकता पहिचान • अन्य क्षेत्र (शिक्षा, सुरक्षा निकाय, सम्वन्धित INGO, NGOsसंग समन्वय गरी मानीय सेवा प्रदान गर्ने, • वितरण गरिएको सामग्रीको दैनिक जिन्सी रेकर्ड राख्ने, गुनासो व्यवस्थापन गर्ने • प्रभावित क्षेत्रमा सरसफाई सम्वन्धी IECMaterialहरु प्रदान गर्ने, हातधुने शिक्षा सम्वन्धी अभिमुखीकरण, सरसफाई प्रर्वधन सम्वन्धी तालिमहरुको आयोजना गर्ने	पानी शुद्धिकरणका गर्ने सामग्री तथा प्लाष्टिक वाल्टी, जग, शौचालय निर्माण सामग्री IECMaterialहरु आदी भण्डारण भएको हुनेछ ।		क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय (RMSO), UNICEF, Oxfam	
पहिलो महिना	• खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धि बिग्रेका पूर्वाधारहरुको सर्भेक्षण, मर्मत, सम्भार र पुर्ननिर्माण सम्बन्धि लागत योजना तयार गर्ने • स्वयंमसेवक परिचालन	सरसफाई प्रर्वद्धनका लागि स्थानीय स्वयंम सेवकहरुलाई अभिमूखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ		क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय (RMSO)	
दोस्रो महिना	• निरीक्षण तथा अनुगमनबाट प्राप्त खाडल परिपूर्ति गर्न सम्बन्धित क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने			क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय (RMSO)	

बाढी/पहिरो

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	• जिल्ला दै.प्र.उ.स.को बैठकमा सहभागी • Cluster बैठकमा सहभागी • आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने • प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण • स्वयंमसेवक परिचालन	Focal Person तोकने सदस्यहरुको सम्पर्क सूची तयारी गर्ने		क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय(RMSO)	
दोस्रो दिन	• Rescue Team परिचालन (खोज तथा उद्धार राहत सामग्री वितरण (पिउने पानी, प्लाष्टिक बाल्टी, जग, पानी शुद्धिकरण सामग्री,) (स्फियरको मापदण्ड अनुसार)	पानी शुद्धिकरणका गर्ने सामग्री तथा प्लाष्टिक वाल्टी, जग, आदी भण्डारण भएको हुनेछ ।		क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय(RMSO)	
पहिलो हप्ता	• विस्थापित परिवारहरुको दर्ता • क्षेत्रगत विवरण तथा • आवशयकता पहिचान • आपतकालीन आवासमा रहेका विस्थापित • परिवारहरुलाई सुरक्षित पानि, शौचालय निर्माण र सरसफाइ सामग्रीको वितरण गर्ने			क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय(RMSO)	
दोस्रो हप्ता	• पहिलो हप्ता गरिएको कार्यलाई निरन्तरता • निरीक्षण तथा अनुगमनबाट प्राप्त खाडल परिपूर्ति गर्न सम्बन्धित क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	विवरण संकलन तथा विश्लेषण तालिम	विवरण संकलन विधिमा एकरुपता	क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय (RMSO)	

आगलागी

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला विव्यस.को बैठकमा सहभागी	Focal Person तोकने सदस्यहरुको		क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय(RMSO)	

	Cluster बैठकमा सहभागी, केन्द्रिय कार्यालयलाई जानकारी, आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने	सम्पर्क सूची तयारी गर्ने			
दोस्रो दिन	Cluster बैठक राहत सामग्री वितरण			क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय (RMSO)	
पहिलो हप्ता	अस्थायी आवासमा रहेका विस्थापित परिवारहरुलाई सुरक्षित पानि शौचालय र सरसफाइ सामग्रीको वितरण			क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय (RMSO)	

५.२.७ विषयगत क्षेत्रको नाम :आपतकालीन बन्दोबस्त

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय **(Cluster Lead)**: जिल्ला प्रशासन कार्यलय, काठमाडौं

परिचय

भूकम्प, आगलागी, वाढी पहिरो जस्ता प्रकोपका घटना घटेको अवस्थामा काठमाडौ जिल्लामा जनधनको व्यापक क्षति हुने सम्भावना रहेको छ । भूकम्पका कारण पर्ने प्रभावको सामना गर्न उद्धार, राहत व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक स्रोत, साधन र वस्तुको आपूर्ति गर्नुपर्ने हुन्छ । आन्तरिक विस्थापित मानिसलाई समयमा आवश्यक वस्तुको उपलब्धतालाई सुनिश्चित गर्न यस विषयगत क्षेत्रले काम गर्नेछ । यस विषयगत क्षेत्रले अन्य विषयगत क्षेत्रलाई आवश्यक पर्ने सेवा प्रदान गर्ने सबै विषयमा सामग्री र सेवाको आवश्यक बन्दोवस्त गर्नेछ ।

उद्देश्य : प्रकोपका कारण प्रभावित र विस्थापित भएका मानिसलाई आवश्यक मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनका लागि सबै विषयगत क्षेत्रलाई आवश्यक पर्ने वस्तु यथासक्य चाडो आपूर्ति गर्ने, भण्डारण गर्ने र सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रलाई आपूर्ति गर्ने व्यवस्था मिलाउनु यस क्षेत्रको उद्देश्य हुनेछ ।

५.२.८ मानविय प्रतिकार्य सम्बन्धी विषयगत मापदण्ड:

- औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५-४.५ वर्गमिटरको छाना भएको क्षेत्र उपलब्ध छ, औसतमा ५ सदस्यहरूको एकपरिवारका लागि कम्तीमा पनि ४x५ मिटरको डोरी सहितको प्लास्टिक सिट र सहायता सामग्री उपलब्ध छ।
- कम्बलमा मानिसहरूको पर्याप्त पहुँच छ।
- दुई वर्षम्मका केटाकेटीहरूका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा छ।
- महिला, केटी, पुरूष तथा केटाहरूको लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा छ। यसका अतिरिक्त, महिला तथा केटीहरूका लागि नियमित सरसफाइ सम्बन्धी सामग्रीको आपुर्ति भएको छ ।
- मानिसहरूसँग उपयुक्त घरायसी सामग्री एकसेट भाँडा छ ।
- शिविर बन्द गर्ने र वहिर्गमन रणनीति ।
- शिविर खडागर्नका लागि अग्रिम रूपमा जमिनको पहिचान गर्नुपर्दछ, जुन जमिन सुरक्षित तथा SPHERE को मापदण्ड अनुसार हुनुपर्छ।
- आश्रय विद्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूसँग अग्रिम रूपमा नै साझेदारीपत्र (MoU)मा दस्तखत भएको हुनुपर्छ।

- शिविरका लागि योजना तर्जुमा गर्दा नै सांस्कृतिक तथा सामाजिक मूल्यहरू एवं परिस्थितिलाई ध्यानमा राखिनुपर्छ।
- शिविर खडागर्न कालागि विगतमा प्रयोग गरिएका ठाउँहरूको रेकर्ड।
- नागरिक समाज, सरकार तथा सान्दर्भिक समूहसँगको परामर्शमा शिविरको स्थापना।
- छानाकोलागीकाठहुनुपर्नेओछयाउनको लागीम्याटहुनुपर्छ।

निकायगत विद्यमान स्रोत तथा क्षमताको आँकलन (Agency wise resource mapping)

क.सं.	साझेदार संस्था	उपलब्ध स्रोत			भौतिक सामग्री भएको स्थान/कैफियत
		मानवीय स्रोत	आर्थिक स्रोत	भौतिक सामग्री	
१	***नेपाल रेडक्रस सोसाइटी***	३ जना	५,००,०००/- (शाखा तथा उपशाखाहरुमा रहेको विपत कोष)	VHF radio – 6 set; ५० थान राहत सामग्री, १ एम्वुलेन्स, सानो भण्डारण कक्ष	बागबजार
				५००० परिवारलाईNFRI KIT	सिनामङ्गल, कितिपुर, सोल्टीमोड (उल्लेखित सामानहरु नेपाल भरी आवश्यक्ता हेरी उपलब्ध गराईनेछ)
२	अक्सफाम	१० जना		अस्थायी आवासका लागि ५०० परिवारलाई पुग्ने सामग्री	

आपतकालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि

क.स	**पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि**	**जिम्मेवार निकाय**	**लागत (रु)**	**समय अवधि**	**कैफियत**
	तालिम तथा राहत सामग्री भण्डारण	रेडक्रस			

आपतकालीन बन्दोबस्त क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

भूकम्पीय बिपद् प्रतिकार्य तालिका

समायावधि	प्रतिकार्यका लागी गतिबिधिहरु	जिम्मेवारी
० देखी १ दिन	भुकम्पीय बिपद्को जानकारी दिने	भुकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतिय सञ्चार माध्यमहरु
	बिपद्बाट भएको प्रभावको प्रारम्भिक सुचना लिने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र
	प्रभावित क्षेत्रमा खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ➢ खोज तथा उद्धारका लागी तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागी सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने ➢ खोज तथा उद्धार कार्यमा हेबि ईक्यूपमेन्टस परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल, सडक डिभिजन कार्यालय,स्थानीय तह, निर्माण व्यवबसयी ,
	जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समितिको आकस्मिक बैठक बस्ने ➢ बिपद् सुचना अधिकारी सुनिश्चित गर्ने ➢ जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रलाई कार्यबिधि अनुसार सक्रिय बनाउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
	स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➢ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागी स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सम्वन्धित संघस्थाहरु
	प्राथमिक उपचारक र एम्बुलेन्स सेवा परिचालन गर्ने गराउने	स्वास्थ्य कार्यालय/नेरेसो, स्थानिय तह, एम्बुलेन्स सञ्चालक समिति
	घाईतेहरुलाई तत्काल उपचारको व्यवस्था मिलाउने	राप्ती स्वास्थ्य बिज्ञान प्रतिष्ठान, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय,राप्ती अञ्चल अस्पताल, निजि अस्पतालहरु
	स्थल मार्गबाट उद्धार गर्न नसकिने प्रभावितहरुलाई हेलिकप्टर परिचालनका लागी प्रदेश र केन्द्रमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति
	थप खोज उद्धार टोलीको लागी गृह मन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समिति
	बिषयगत क्षेत्रगत निकायहरुलाई सक्रिय बनाउने, समन्वय गर्ने ➢ बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति बिषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु
	स्थानिय तहको समन्वयमा बिस्थापितहरु रहेको स्थान बारे जानकारी लिने	स्थानीय तह, जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र
	प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखाका लागी टोली परिचालन	स्थानीय तहका प्रमुख, जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति
	प्रभावित क्षेत्रसम्मको पहुँचको बारेमा जानकारी लिने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र
	प्रभावित समुदायहरुलाई बिपद प्रतिकार्यका लागी भए गरेका प्रयासहरु तथा सावर्जनिक आह्वान विषयक सूचनाहरु प्रवाह गर्ने ।	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र पत्रकार महासंघ/सञ्चार माध्यमहरु

	बिस्थापितहरुलाई तयारी खाना, पानीको व्यवस्था गरी बितरण गर्ने	स्थानीय तह, उधोग बाणिज्य संघ
	बिस्थापितहरुलाई त्रिपाल उपलब्ध गराई आश्रय स्थलको व्यवस्था मिलाउने	स्थानीय तह/नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आयोजना
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र
दोश्रो दिन	बिपद् प्रतिकार्य र पराकम्पनबाट आउनसक्ने जोखिम सम्वन्धि सुचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भुकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतिय सञ्चार माध्यमहरु
	प्रभावित क्षेत्रमा खोज तथा उद्धार कार्य गर्न थप टोली परिचालनलाई निरन्तर्ता गर्ने ➢ खोज तथा उद्धारका लागी तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागी सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भुकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ
	स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➢ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागी स्वयंसेवक थप टोली परिचालन गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	DDRT/NDRT/RDRTटिमहरु र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	राहत बितरण कार्यलाई समन्वय गरी एकद्धार प्रणाली मार्फत बितरणको प्रबन्ध मिलाउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थान समिति
	बिस्तपितहरुलाई तयारी खाना, खानेपानीको थप व्यवस्था गर्ने	स्थानिय तह/जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति/उधोग बाणिज्य संघ
	बिस्थापितहरुलाई गैह्खाद्यसामाग्री र तयारी खाना पानी थप बितरण गर्ने	उधोग बाणिज्य संघ, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,
	प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा तथ्यांक समायोजन गरी अनुमोदन गर्ने र लेखाजोखा समन्वय टोली (ब्ऋत्०परिचालनका लागी राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC) सँग अनुरोध गर्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र
	प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा प्रतिबेदन तयार गर्ने र जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र
	बिस्थापित भएकाहरुलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आगोजना/नेरेसो

	प्रभावितहरुको खोज तथा उद्धारगरी तिनीहरुलाई तत्काल आवश्यक पर्ने खाद्यान र न्यूनतम मानवोचित साम्राग्री र स्वीकृत मापदण्ड वमोजिम राहत उपलब्ध गराउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
	घाईते तथा बिरामीहरुको उपचारको निःशुल्क उपचारको व्यवस्था मिलाउने	राप्ती स्वास्थ्य बिज्ञान प्रतिष्ठान, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय,राप्ती अञ्चल अस्पताल, निजि अस्पतालहरु
	सामुदायीक र जिल्ला द्रुत प्रतिकार्य टोली (CRRT/RRT)समुहको बैठक बसी टोलि परिचालन गर्ने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समिति
	शिबिरहरुमा बिद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र
तेश्रो दिन	बिपद् प्रतिकार्य र पराकम्पनबाट आउनसक्ने जोखिम सम्वन्धि सुचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भुकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतिय सञ्चार माध्यमहरु
	बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन निरन्तर्ता गर्ने ➢ खोज तथा उद्धारका लागी तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागी सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,
	बढि प्रभावित क्षेत्रहरुमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➢ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागी स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ➢ पारिवारिक सम्पर्क नभएका ब्यक्तिहरुको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	DDRT/NDRT/RDRTटिमहरु र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भुकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ
	बिस्थापित भएकाहरुलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आगोजना/नेरेसो
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समिति

	राहत बितरण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाई निरन्तर्ता दिने	जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समिति,स्थानीय तह
	जिल्ला बिपद प्रतिकार्य टोली९म्च्ळ० लाई परिचालन गर्ने	नेरेसो
	अति संकटासन्न अबस्थामा रहेका समुहहरुलाई बिशेष निगरानी तथा आधारभुत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय स्थानीय तह स्थानीय स्वास्थ्य संस्था
	प्रभावित क्षेत्रमा हुन सक्ने महिला हिसांका गतिविधिका सम्वन्धमा विशेष निगरानी राख्ने तथा वालवालिका, जेष्ठनागरीक, अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुलाई विशेष सरंक्षणको प्रवन्ध मिलाउने	स्थानिय तहका महिला बालवालीका तथा सामाजिक बिकास शाखा, जेष्ठ नागरीक तथा अपांगता भएका ब्यक्तिहरुका लागी कार्य गर्ने निकायहरु
	खाद्य तथा गैह्र खाद्य सामाग्रीहरु,सुक्ष्म पोषण तथा बाल भिटा लगायत पोषणयुक्त खाना बितरण गर्ने	स्थानिय तह, नेरेसो, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय,अन्य सहयोगी निकायहरु
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु
	जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
	भग्नाबशेषलाई पन्छाउने कार्य गर्ने	सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण ब्यवसायी संघ
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति
	शिबिरहरुमा बिद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र
चौथो दिन	बिपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्वन्धि सुचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भुकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतिय सञ्चार माध्यमहरु
	बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन निरन्तर्ता गर्ने ➢ खोज तथा उद्धारका लागी तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागी सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भुकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण ब्यवसायी संघ
	बढि प्रभावित क्षेत्रहरुमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➢ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागी स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ➢ पारिवारिक सम्पर्क नभएका ब्यक्तिहरुको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

	DDRT/NDRT/RDRTटिमहरु र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	राहत बितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थान समिति, स्थानीय तह
	खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छताका गतिबिधिहरु संचालन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डि. कार्यालय, स्थानीय तह
	बिपदबाट अबरुद्ध सडक सञ्जाल मर्मत गरि तत्कालका लागी संचालनमा ल्याउने	सडक निर्माण डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह
	बिस्थापित भएकाहरुलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आगोजना/नेरेसो
	प्रभावित समुदायलाई नेपाल सरकारको स्विकृत मापदण्ड बमोजिम नगद तथा अन्य आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह
	मरेका पशुका शवहरु संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने	स्थानीय तह
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति
	शिबिरहरुमा बिद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र
पाँचौं दिन	बिपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्वन्धि सुचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भुकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतिय सञ्चार माध्यमहरु
	बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्ने टोली परिचालन गर्ने ➢ खोज तथा उद्धारका लागी तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागी सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,
	बढि प्रभावित क्षेत्रहरुमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➢ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागी स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ➢ पारिवारिक सम्पर्क नभएका ब्यक्तिहरुको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	DDRT/NDRT/RDRTटिमहरु र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भुकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ
	बिस्थापित भएकाहरुलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आगोजना/नेरेसो
	प्रभावितहरुको पहूँचसम्म राहत सहायता नपुगेको स्थानहरुमा थप राहत बितरणको व्यवस्था गर्ने	स्थानीय तह जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति,
	अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, आन्तरिक रुपमा विस्थापितको शिविर, विद्यालयजस्ता आधारभुत क्षेत्रमा विद्यतुीय सेवा र सञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने	नेपाल बिधुत प्राधिकरण कार्यालय, नेपाल टेलिकमको कार्यालय
	थप आबश्यक पर्ने राहतका लागी समन्वय गरी माग गर्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
	शिबिरहरुमा बिद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र
छैटौं दिन	बिपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्वन्धि सुचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भुकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतिय सञ्चार माध्यमहरु
	बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ➢ खोज तथा उद्धारका लागी तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागी सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भुकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ
	बढि प्रभावित क्षेत्रहरुमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➢ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागी स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ➢ पारिवारिक सम्पर्क नभएका ब्यक्तिहरुको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	DDRT/NDRT/RDRTटिमहरु र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	बिस्थापित भएकाहरुलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आगोजना/नेरेसो

	स्विकृत मापदण्ड बमोजिम राहत उपलब्ध गराउने थप आबश्यक पर्ने राहतका लागी समन्वय गरी माग गर्ने र बितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र
सातौं दिन	बिपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्वन्धि सुचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भुकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतिय सञ्चार माध्यमहरु
	बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ➢ खोज तथा उद्धारका लागी तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागी सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,
	बढि प्रभावित क्षेत्रहरुमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➢ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागी स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ➢ पारिवारिक सम्पर्क नभएका व्यक्तिहरुको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	DDRT/NDRT/RDRTटिमहरु र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भुकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ
	बिस्थापित भएकाहरुलाई थप त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आगोजना/नेरेसो
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु
	स्विकृत मापदण्ड बमोजिम राहत उपलब्ध गराउने र थप आबश्यक पर्ने राहतका लागी समन्वय गरी बितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति
	प्रभाावित क्षेत्रमा खासगरी सङ्कटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सरुक्षित वातावरणको प्रत्याभुति दिने विशेषगरी लङ्ैगिक हिसां नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला बालवालीका तथा सामाजिक बिकास शाखा

	बिस्थापितहरुलाई गैह्खाद्य र खाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह खाद्य सुरक्षा नेतृत्व गर्ने निकाय, बिश्वखाद्य कार्यक्रम
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनगुमन र प्रतवदेन तयार गर्ने	जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समिति
	आबश्यकताको आधारमा बिपद **लेखाजोखा मार्गदर्शन २०७२** अनुसार थप लेखाजोखाका औजारहरुलाई सक्रिय बनाउने (MIRA/CSDA)	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति बिषय क्षत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु र सहयोगी निकायहरु
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति
	प्रभावित परिवारको दर्ता गर्ने, प्रभावितको लागि परिचयपत्र उपलब्ध गराउने ।	स्थानीय तह/जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समिति/जिल आपत्कालन कार्यसंचालन केन्द्र
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र
दोश्रो हप्ता	बिपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्वन्धि सुचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भुकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतिय सञ्चार माध्यमहरु
	बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ➢ खोज तथा उद्धारका लागी तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागी सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,
	बढि प्रभावित क्षेत्रहरुमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➢ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागी स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ➢ पारिवारिक सम्पर्क नभएका ब्यक्तिहरुको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	DDRT/NDRT/RDRTटिमहरु र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भुकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण ब्यवसायी संघ
	बिस्थापित भएकाहरुलाई थप त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आगोजना/नेरेसो

	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
	थप आबश्यक पर्ने राहतका लागी समन्वय गरी स्विकृत मापदण्ड बमोजिम बितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह
	प्रभााबित क्षेत्रमा खासगरी सङ्कटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सरुक्षित वातावरणको प्रत्याभुति दिने विशषेगरी लङ्ैगिक हिसां नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला बालवालीका तथा सामाजिक बिकास शाखा
	थप गैह्खाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह
	थप अस्थायी शिबिर व्यवस्थापन गर्ने	आवाश बिषयगत क्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, अन्य सहयोगी निकायहरु
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनगुमन र प्रतवदेन तयार गर्ने	जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समिति
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति
	मरेका पशु चौपायाको व्यवस्थापन गर्ने	पशु अनुसन्धान केन्द्र
	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) को तथ्यांक संकलन तथा अभिलेखिकरण गर्ने र बिषय क्षेत्रगत बिस्तृत लेखाजोखा (CSDA)लाई सक्रिय बनाउन गृहमन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति बिषय क्षत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु र सहयोगी निकायहरु, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र
	बिस्थापित तथा प्रभावितहरुका लागी खाद्यान्न बितरण गर्ने राहतका थप कार्यलाई निरर्न्ता दिने	स्थानीय तह/खाद्यान्न नेतृत्व गर्ने बिषय क्षेत्रगत निकाय र सहयोगी निकाय, जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समिति
	स्विकृत मापदण्ड अनुसार प्रभावितहरुलाई नगद तथा अन्य अत्याबश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र

बाढी बिपद् प्रतिकार्य तालिका

दोश्रो दिन				
	मौषम सम्वन्धि सुचना नियमित प्रशारण गर्ने	DEOC/DHM/Medias	√	√
	राहत बितरण कार्यलाई समन्वय गरी एकद्धार प्रणाली मार्फत बितरणको प्रबन्ध गर्ने	DDMC		√
	बिस्तपितहरुलाई तयारी खाना, खानेपानीको थप ब्यवस्था गर्ने	Local Level /DDMC/FNCCI	√	√
	बिस्थापितहरुलाई गैह्खाद्य सामाग्री थप बितरण गर्ने	NRCS	√	
	प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा तथ्यांक समायोजन गरी अनुमोदन गर्ने र लेखाजोखा समन्वय टोली (ACT) परिचालनका लागी NEOC सँग अनुरोध गर्ने	DDMC/DEOC	√	√
	बिस्थापित भएकाहरुलाई अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	Local level/DUDBC/NRCS	√	√
	प्रभावितहरुको खोज तथा उद्धारगरी तिनीहरुलाईतत्काल आवश्यक पर्ने खाद्यान र न्यूनतम मानवोचित सामग्री र स्वीकृत मापदण्ड वमोजिम राहत उपलब्ध गराउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	√	√
	घाईते तथा बिरामीहरुको उपचारको निःशुल्क उपचारको ब्यवस्था मिलाउने	DPHO		√
	CRRT/RRTसमुहको बैठक बसी टोलि परिचालन गर्ने	DPHO		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		√
	जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	√	√
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे NEOC/PEOC मा जाहेरी गर्ने	DEOC	√	√
तेश्रो दिन				
	मौषम सम्वन्धि सुचना नियमित प्रशारण गर्ने	DEOC/DHM /Medias	√	√
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोगउपलब्ध	जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समिति		√

दोश्रो दिन				
	मौषम सम्वन्धि सुचना नियमित प्रशारण गर्ने	DEOC/DHM/Medias	√	√
	राहत बितरण कार्यलाई समन्वय गरी एकद्धार प्रणाली मार्फत बितरणको प्रबन्ध गर्ने	DDMC		√
	बिस्तपितहरुलाई तयारी खाना, खानेपानीको थप व्यवस्था गर्ने	Local Level /DDMC/FNCCI	√	√
	बिस्थापितहरुलाई गैह्खाद्य सामाग्री थप बितरण गर्ने	NRCS	√	
	प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा तथ्यांक समायोजन गरी अनुमोदन गर्ने र लेखाजोखा समन्वय टोली (ACT) परिचालनका लागी NEOC सँग अनुरोध गर्ने	DDMC/DEOC	√	√
	बिस्थापित भएकाहरुलाई अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	Local level/DUDBC/NRCS	√	√
	प्रभावितहरुको खोज तथा उद्धारगरी तिनीहरुलाईतत्काल आवश्यक पर्ने खाद्यान र न्यूनतम मानवोचित साम्राग्री र स्वीकृत मापदण्ड वमोजिम राहत उपलब्ध गराउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	√	√
	घाईते तथा बिरामीहरुको उपचारको निःशुल्क उपचारको व्यवस्था मिलाउने	DPHO		√
	CRRT/RRTसमुहको बैठक बसी टोलि परिचालन गर्ने	DPHO		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		√
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	√	√
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे NEOC/PEOC मा जाहेरी गर्ने	DEOC	√	√
तेश्रो दिन				
	मौषम सम्वन्धि सुचना नियमित प्रशारण गर्ने	DEOC/DHM /Medias	√	√
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोगउपलब्ध	जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समिति		√

	गराउने			
	राहत बितरण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाई निरन्तर्ता दिने	जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह	√	√
	जिल्ला बिपद प्रतिकार्य टोली (DDRT)लाई परिचालन गर्ने	नेरेसो	√	√
	अति संकटासन्न अबस्थामा रहेका समुहहरुलाई बिशेष निगरानी तथा आधारभुत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा		√
	प्रभावित क्षेत्रमा हुन सक्ने महिला हिसांका गतिविधिका सम्वन्धमा विशेष निगरानी राख्ने तथा वालवालिका, जेष्ठनागरीक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई विशेष सरंक्षणको प्रवन्ध मिलाउने	स्थानिय तहका महिला तथा बालवालीका शाखा, जिल्ला बाल कल्याण समिति जेष्ठ नागरिक तथा अपांगता भएका व्यक्तिहरुका लागी कार्य गर्ने निकायहरु		√
	खाद्य तथा गैह्र खाद्य सामाग्रीहरु,सुक्ष्म पोषण तथा बाल भिटा लगायत पोषणयुक्त खाना बितरण गर्ने	स्थानिय तह, नेरेसो, जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय,अन्य सहयोगी निकायहरु		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		√
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे NEOC/PEOC मा जाहेरी गर्ने	DDMC/DEOC		√
चौथो दिन				
	मौषम सम्वन्धि सुचना नियमित प्रशारण गर्ने	DEOC/DHM /Medias	√	√
	राहत बितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने	DDMC/Local level		√
	खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छताका गतिबिधिहरु संचालन गर्ने	खापा तथा सरसफाई डि. कार्यालय स्थानिय तह		√
	बिपदबाट अबरुद्ध सडक सञ्जाल मर्मत गरि तत्कालका लागी संचालनमा ल्याउने	सडक डिभिजन कार्यालय		√

		स्थानिय तह		
	प्रभावित समुदायलाई नेपाल सरकारको स्विकृत मापदण्ड बमोजिम नगद तथा अन्यआवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानिय तह	√	√
	मरेका पशुका शवहरु संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने	स्थानिय तह		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		√
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे NEOC/PEOC मा जाहेरी गर्ने	DEOC	√	√
पाँचौं दिन				
	मौषम सम्वन्धि सुचना नियमित प्रशारण गर्ने	DEOC/DHM /Medias	√	√
	प्रभावितहरुको पहूँचसम्म राहत सहायता नपुगेको स्थानहरुमा थप राहत बितरणको व्यवस्था गर्ने	Local Level/DDMC		√
	अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, आन्तरिक रुपमा विस्थापितको शिविर, विद्यालयजस्ता आधारभुत क्षेत्रमा विद्युतीय सेवा उपलब्ध गराउने	बिधुत प्राधिकरण कार्यालय,		√
	थप आबश्यक पर्ने राहतका लागी समन्वय गरी माग गर्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे NEOC/PEOC मा जाहेरी गर्ने	DEOC	√	√
				√
छैटौं दिन				
	मौषम सम्वन्धि सुचना नियमित प्रशारण गर्ने	DEOC/DHM /Medias		√
				√

	थप आबश्यक पर्ने राहतका लागी समन्वय गरी माग गर्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे NEOC/PEOC मा जाहेरी गर्ने	DEOC	√	√
सातौं दिन				
	मौषम सम्वन्धि सुचना नियमित प्रशारण गर्ने	DEOC/DHM /Medias		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		√
	थप आबश्यक पर्ने राहतका लागी समन्वय गरी बितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति		√
	प्रभाावित क्षेत्रमा खासगरी सङ्कटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सरुक्षित वातावरणको प्रत्याभुति दिने विशेषगरी लङ्ैगिक हिसां नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला तथा बालवालीका शाखा		√
	गैह्खाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	NRCS/Local Level	√	√
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनगुमन र प्रतवदेन तयार गर्ने	जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समिति		√
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे NEOC/PEOC मा जाहेरी गर्ने	DEOC	√	√
	आबश्यकताको आधारमा बिपद **लेखाजोखा मार्गदर्शन २०७२** अनुसार थप लेखाजोखाका औजारहरुलाई सक्रिय बनाउने	DDMC/Luster Lead and Co-Lead		√
	प्रभावित परिवारको दर्ता गर्ने, प्रभावितको लागि परिचयपत्र उपलब्ध गराउने र तथ्याङ्कको उचित प्रवन्ध र व्यवस्था गने	Local Level/DDMC/ DEOC	√	√

आगलागी

विपद्कोघटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामागरिने आपतकालीन कार्य (विपद्कोप्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीनअवस्था सम्बोधनगर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडल को पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानितलागत
पहिलो दिन	जिल्ला दै.प्र.उ.स.कोबैठकमा सहभागी cluster बैठकमा सहभागी, केन्द्रिय कार्यालयलाई जानकारी, आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन/संकलन गर्ने	Focal Person तोकने सदस्यहरुको सम्पर्क सूची तयारी गर्ने		नेरेसो	
	प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण			नेरेसो	
	DDRT परिचालन (खोज तथा उद्धार, NFRI व्यवस्थापन प्राथमिक उपचार, अस्थायी आवास)			नेरेसो	
दोस्रो दिन	Cluster बैठक आपत्कालीन आवासको लागि तोकिएको स्थानको अवलोकन, राहत सामग्री वितरण			नेरेसो	
पहिलो हप्ता	आपत्कालिन आवास निर्माण तथा थप सामग्री व्यवस्थापन			नेरेसो	
	विस्थापित परिवारहरुको दर्ता			नेरेसो	
	क्षेत्रगत विवरण तथा आवशयकता पहिचान			नेरेसो	
	आपतकालीन आवासमा रहेका विस्थापित परिवारहरुलाई NFRI वितरण			नेरेसो	

महामारी

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला दै.प्र.उ.स.को बैठकमा सहभागी, cluster बैठकमा सहभागी, केन्द्रिय कार्यालयलाई जानकारी, आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने	Focal Person तोक्ने सदस्यहरुको सम्पर्क सूची तयारी गर्ने		नेरेसो	
	प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण			नेरेसो	
	DDRT परिचालन (खोज तथा उद्धार, NFRI व्यवस्थापन प्राथमिक उपचार, अस्थायी आवास)			नेरेसो	

दोस्रो दिन	Cluster बैठक आपत्कालिन आवासको लागि तोकिएको स्थानको अवलोकन, राहत सामग्री वितरण			नेरेसो	
पहिलो हप्ता	आपत्कालिन आवास निर्माण तथा थप सामग्री व्यवस्थापन			नेरेसो	
	विस्थापित परिवारहरुको दर्ता			नेरेसो	
	क्षेत्रगत विवरण तथा आवश्यकता पहिचान			नेरेसो	
	आपतकालीन आवासमा रहेका विस्थापित परिवारहरुलाई NFRIवितरण			नेरेसो	

५.२.९ विषयगत क्षेत्रको नाम : स्वाथ्य, पोषण तथा आपतकालीन उपचार

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय **(Cluster Lead)** : स्वास्थ्य कार्यालय

परिचयः विपद्को समयमा प्रभावित तथा विस्थापित मानिसमा स्वास्थ्य पोषण तथा आपतकालीन उपचार सम्बन्धी धेरै प्रकारका समस्या उत्पन्न हुने सम्भावना रहन्छ । यस कार्ययोजनाले विपद् प्रभावित समुदायको स्वास्थ्य रक्षाका लागि आवश्यक काम गर्छ ।

उद्देश्य : स्वास्थ्य क्षेत्रको समष्टिगत उद्देश्यको रुपमा जस्तोसुकै आपतकालीन अवस्था परेता पनि मानव जीवन सुरक्षा तथा कल्याण (Human survival and well-being) खास गरी एकदमै जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य र प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी आवश्यकताहरू पूरा भएका छन् भनी सुनिश्चित गर्ने रहेको छ । जुन निम्न वमोजिम रहेका छन् ।

- झाडापखाला, हैजा, औलो तथा अन्य पानीजन्य एवं कीटजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गर्नका निमित्त जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय तथा जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने
- अरू द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) सँग एकीकृत गरी स्वास्थ्य अवस्था तथा सेवाहरूको द्रुत सर्वेक्षण क्षमतालाई सुदृढ पार्ने
- रोग फैलन गएका खण्डमा सहयोग तथा लेखाजोखाका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्न र अर्को निकायमा पठाउने संयन्त्र (Referral Mechanism) को विकास गर्न जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय/जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग पुऱ्याउने
- पर्याप्त आपत्कालीन आपूर्ति र मानव स्रोत लगायतका विषयमा शीघ्र क्षमता अभिवृद्धिका लागि जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय/जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।
- प्रभावित यस काठमाण्डौं जिल्लाका बालबालिका, महिला तथा अन्य जोखिममा परेको मानिसहरुलाई खाद्यान्न अभाव र रोग तथा संक्रमणले गर्दा हुनसक्ने कुपोषण र मृत्यु हुनवाट बचाउने ।

स्वास्थ्यः

झाडापखाला, हैजा, औलो तथा अन्य पानीजन्य एवं कीटजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गर्नका निमित्त जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।

- अरू द्रुत लेखाजोखा (Rapid assessment) सँग एकीकृत गरी स्वास्थ्य तथा पोषण (अवस्था तथा सेवाहरू) को द्रुत सर्वेक्षण क्षमतालाई सुदृढ पार्ने ।

- रोग फैलन गएका खण्डमा प्रतिकार्य तथा लेखाजोखाका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्न र अर्को निकायमा पठाउने संयन्त्र (Referral mechanism)को विकास गर्न जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग पुऱ्याउने ।
- पर्याप्त आपतकालीन आपूर्ति र मानव स्रोतलगायतका विषयमा शीघ्र क्षमता अभिवृद्धिका लागि जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।
- सामाजिक स्वस्थ्य सुरक्षा (स्वास्थ्य विमा) कार्यक्रम प्रबर्द्धन गर्न ।

पोषण

- प्रभाकारी पोषण बिषयगत क्षेत्रको समन्वय स्थापना तथा प्रर्बद्धन गर्ने साथै अन्य बिषयगत क्षेत्रहरुसँग पनि आवश्यक समन्वय गर्ने ।
- प्रकोपवाट वाट प्रभावित महिला तथा बालबालिकाहरुमा स्तनपानको लागि सहयोग, संरक्षण र प्रबर्द्धन तथा शिशु तथा बाल्यकालिन पोषणको अभ्यासलाई प्रबर्द्धन गर्ने ।
- प्रभावकारी सेवाद्धारा कडा शिघ्र कुपोषणको व्यवस्थापन र संरक्षण गर्ने ।
- विभिन्न कार्यक्रमहरु जस्तैः पोषण सम्मिश्रित खाना, सूक्ष्मपोषण तत्वहरु (भिटामिन ए, आईरन फोलिक एसिड, बहुसूक्ष्मपोषण तत्वहरुको) वितरण आदि मार्फत बालबालिकाहरु, गर्भवती, सुत्केरी महिलाहरुले सुक्ष्मपोषण तत्व पाएकाबारे सुनिश्चि गर्ने ।

मानवीय प्रतिकार्य सम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड :

- प्रारम्भिक लेखाजोखा सञ्चालन गरिएकै समयमा स्वास्थ्यसम्बन्धी निगरानी (Health surveillance)शुरु हुन्छ ।
- समुदायको तहमा रोग तथा चोट-पटकको उपचार विद्यमान प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको प्रणालीको माध्यमबाट, स्वास्थ्य संस्था तथा समुदायहरूमा उपचार तथा रोकथाम गर्ने र गम्भीर बिरामीहरूलाई सिफारिश गरी अन्य केन्द्रहरू (Referral centres)मा पठाई आपतकालीन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सिफारिश गरी पठाइने अन्य केन्द्रहरू(Referral centres)मा केन्द्रहरुमा पुग्नका निमित्त बिरामीहरुका लागि उपयुक्त यातायातको प्रवन्ध गरिनेछ ।

निकायगत विद्यमान स्रोत तथा क्षमताको आँकलन (Agency wise resource mapping)

क.सं.	साझेदार संस्था	उपलब्ध स्रोत			भौतिक सामग्री भएको स्थान/ कैफियत
		मानवीय स्रोत	आर्थिक स्रोत	भौतिक सामग्री	
१	सरकारी कार्यालयहरु	५१४		८ प्राथमीक स्वास्थ्य केन्द्र ५८ हे. पो. २७ शहरी स्वास्थ्य किल्निक ९ सरकारी अस्पताल	
२	UNICEF	स्वास्थ्य क्षेत्रमा दस जना भन्दा बढी प्राविधिक	अमेरिकी डलर ६३४४३१ (राष्ट्रिय स्तरका लागि)	**स्वास्थ्य** • Bednet- 2,6905 pcs • ORS, Zinc tablet- 30 carton • Newborn Incentive kit- 4,844 pcs • Tarpaulin- 2,507 pcs	

				• Blanket- 2,700 pcs • Recreational kits- 264 pcs **पोषण** • Ready-to-use Therapeutic food (RUTF)- 600 carton • Micronutrient powder- 1500 carton • Height boards- 200 pcs • Mid-Upper arm circumference (MUAC) tapes- 15,000 pcs • Seca scales- 150 pcs • F75- 60 carton • F100- 60 carton *नोटः यी सामग्रीहरु राष्ट्रिय स्तरकालागी भएता पनि काठमाण्डौमा आवश्यक्ता परे प्रयोग गर्न सकिनेछ ।*	
३	WHO	स्वास्थ्य क्षेत्र समन्वय रोग निगरानी र सर्वेक्षण	-स्वास्थ्य मन्त्रालय (MoH) मार्फत आर्थिक सहायताप्रदान गर्न सकिन्छ(if needed) - आपतकालीन घोषणा गरिएको खण्डमाUSD ३५००००, २४ घण्टा भित्र mobilize गर्न सकिन्छ	4 हब अस्पताल कन्टेनर / गोदाम which includes items as follows. 1. Tents (8 in number) 2. IDDK/InterAgency Diarrheal Disease Kit. (for 100 severe cholera cases, plus 400 moderate cholera cases and 100 adults plus 100 children affected by shigella dysentery 3. Surgical Kits 4. Interagency Emergency Health kit/IEHK (capacity to serve 10,000 people for 3 months) 5. Dressing Kits,which is estimated to cover the needs for medical disposable equipment for approximately 100 surgical inpatients for 10 days, particularly in post-operative phase. 6. WHO trauma Backpack (15 sets) 7. Generator (5Kva) Yamaha	१वीर अस्पताल २निजामती कर्मचारी अस्पताल ३श्री वीरेन्द्र अस्पताल ४त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षण अस्पताल
४	नेपाल रेडकस सोसाइटी काठमाण्डौ जिल्लाशाखा	५० जना आवश्यकता अनुसार बढी		१ एम्वुलेन्स, १००० साबुन १००० जिबनजल	बागबजार
५	Minergy			१. मिनी वाटा डिभाइस (३ वटा क्लोरिन झोल उत्पादन को लागि) २. क्लोरिन झोल (सरसफाई तथा २४ घण्टा भित्र पानी शुद्धिकरण गर्नको लागि दैनिक ५ लि)	गुसिंगाल ललितपूर

आपतकालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि

क.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु)	समय अवधि	कैफियत
१.	सुकुम्बासी बस्ती (मनोहरा, पाथीभरा, शान्तिनगर, भिमुक्तेश्वर, जागृतिनगर, धौखेल) मा १० घरको लागि एक जना स्वंय सेवक छनौट	मिनर्जी इनिसियटिभ्स्		मे २०१७ देखि अक्टोबर २०१७	युनिसेफको आर्थिक सहयोग
२.	छनौट गरीएका स्वयंसेवकहरुलाई सुरक्षित पानी, हैजा, सरसफाई तथा अन्य पानीजन्य रोगहरु सम्बन्धी तालिम सञ्चालन	मिनर्जी इनिसियटिभ्स्		मे २०१७ देखि अक्टोबर २०१७	युनिसेफको आर्थिक सहयोग
३	जनचेतनामुलक कार्यक्रम - पानीजन्य रोग तथा सरसफाई	मिनर्जी इनिसियटिभ्स्		मे २०१७ देखि अक्टोबर २०१७	युनिसेफको आर्थिक सहयोग
४	सार्वजनिक शौचालय संगै वायोग्याँस निर्माण (६ मध्ये १ सुकुम्बासी बस्ती)	”		”	युनिसेफको आर्थिक सहयोग
	६वटा समुदायमा उपयुक्त हुने कम मुल्यको किफायति शौचालय प्रर्दशनी तथा छलफल	”			
५	पानी परिक्षण तथा परिणाम वितरण - सिटिजन लेड तथा स्रोतको पानी)	”		”	युनिसेफको आर्थिक सहयोग
६	एफ. आर.सी. (FRC)परीक्षण	”		”	युनिसेफको आर्थिक सहयोग
७	वास किट वितरण	”		”	युनिसेफको आर्थिक सहयोग
८	पानी शुद्धिकरणको लागि ६ वटा समुदायमा पानीको गुणस्तर, समुदायको माग अनुसार उपयुक्त सिस्टम जडान।				युनिसेफको आर्थिक सहयोग

स्वाथ्य तथा पोषण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

भूकम्प

विपद्को घटना पश्चात को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमाआधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधनगर्न खाडलको पहिचान		लगत
पहिलो दिन	१.प्राथमिक उपचार, २.आफीसको कर्मचारीको आकलन ३.परिचालन व्यवस्था		सम्पर्क विच्छेद हुनसक्ने, बाटो अबरोध हुनसक्ने,		
दोस्रो दिन	१.कर्मचारीलाई सूचनाको जानकारी २.कार्यलयमा बैठक, ३.समन्वय बैठकको आयोजना ४.परिचालन (प्राथमिक उपचार)				

पहिलो हप्ता	१.परिस्थितिको विश्लेषण गर्ने, २.प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण, ३.आवश्यकतापहिचान, ४.कार्य योजनाको तयारी गर्ने, ४.कार्यदललाई सकृय पार्ने, ५.आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने, ६.जिल्ला दै.प्र.उ.स.को बैठकमा सहभागी, ७.Cluster बैठकमा सहभागी, ८.स्वयंसेवक परिचालन, ९.अति आवश्यक सामग्रीको पहिचान तथा व्यवस्थापन, १०.मानीय सेवाप्रदान गर्ने सामग्रीको जिन्सी रेकर्ड राख्ने, ११.वितरण गरिएको सामग्रीको दैनिक जिन्सी रेकर्ड राख्ने, १२.गुनासो documentation गर्ने, १३.शिक्षा, सुरक्षा निकाय, INGO, NGOs, Individuals संग समन्वय गरी,	१। Focal Personतोक्ने, २। सदस्य हरुको सम्पर्क सूची तयारी गर्ने,			
पहिलो महिना	१. स्थानीयस्तरमा तालिम प्राप्त स्वयंसेवीहरुले सेवा टोली २. स्थानीय तहलाई समन्वय गर्ने ३.अस्पतालमा स्थान्तरण गर्न सहयोग गर्ने ४.मनोसामाजिक सपोर्ट ५.परामर्श सम्पन्नगर्ने ६.Psycho-social आवश्यकताको पहिचान, ७.तालिम प्राप्त कर्मचारी र ८.स्वयंसेवकका परिचालन, ९.चेतनामुलक जानकारी दिने अवस्था अनुसार				
दोस्रो महिना	१.मनोसामाजिक सपोर्ट २.परामर्श सम्पन्नगर्ने ३.Psycho-social आवश्यकताको पहिचान, ४.तालिम प्राप्त कर्मचारी र ५.स्वयंसेवकका परिचालन,				

बाढी/पहिरो

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	१.प्राथमिक उपचार, २.आफीसको कर्मचारीको आकलन ३.परिचालन व्यवस्था		१.सम्पर्क विच्छेद हुनसक्ने, २.बाटो अवरोध हुन सक्ने, ३.घाइते हुन सक्ने		
दोस्रो दिन	१.कर्मचारीलाई सूचनाको जानकारी २.कार्यलयमा बैठक, ३.समन्वय बैठकको आयोजना ४.परिचालन (प्राथमिक उपचार)				
पहिलो हप्ता	१.परिस्थितिको विश्लेषण गर्ने, २.प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण, ३.आवश्यकतापहिचान, ४.कार्य योजनाको तयारी गर्ने, ५.कार्यदललाई सकृय पार्ने, ६.आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने, ७.जिल्ला दै.प्र.उ.स.को बैठकमा सहभागी, ८.Clusterबैठकमा सहभागी, ९.स्वयंसेवक परिचालन, १.अति आवश्यक सामग्रीको पहिचान तथा व्यवस्थापन, २.मानीय सेवाप्रदान गर्ने सामग्रीको जिन्सी रेकर्ड राख्ने, ३.वितरण गरिएको सामग्रीको दैनिक जिन्सी रेकर्ड राख्ने, ४.गुनासो documentation गर्ने, ५.शिक्षा, सुरक्षा निकाय, INGO, NGOs, Individualsसंग समन्वय गर्री,	१.Focal Person तोकने, २.सदस्यहरुको सम्पर्क सूची तयारी गर्ने,			

पहिलो महिना	१.स्थानीयस्तरमा तालिम प्राप्त स्वयंसेवीहरुले सेवाटोली २स्थानीय निकाय लाई समन्वय गरी अवस्थाको आधारमा ३.अस्पतालमा स्थान्तरण गर्न सहयोग गर्ने ४.मनोसामाजिक सपोर्ट ५.परामर्श सम्पन्नगर्ने ६.Psycho-social आवश्यकताको पहिचान, ७.तालिम प्राप्त कर्मचारी र ८.स्वयंसेवकका परिचालन, ९.चेतना मुलक जानकारी दिने अवश्था अनुसार				
दोस्रो महिना	१.मनोसामाजिक सपोर्ट २.परामर्श सम्पन्न गर्ने ३.Psycho-social आवश्यकताको पहिचान, ४.तालिम प्राप्त कर्मचारी र ५.स्वयंसेवकका परिचालन,				

आगलागी

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमाआधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यकालागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	१.प्राथमिक उपचार, २.आफीसको कर्मचारीको आकलन ३.परिचालन व्यवस्था		१.सम्पर्क विच्छेद हुनसक्ने, २.बाटो अबरोध हुन सक्ने, ३.घाइते हुन सक्ने		
दोस्रो दिन	१.कर्मचारीलाई सूचनाको जानकारी २.कार्यलयमा बैठक, ३.समन्वय बैठकको आयोजना ४.परिचालन (प्राथमिक उपचार)				
पहिलो हप्ता	१.परिस्थितिको विश्लेषण गर्ने, २.प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण, ३.आवश्यकता पहिचान, ४.कार्य योजनाको तयारी गर्ने, ५.कार्यदललाई सकृय पार्ने,	१Focal Person तोकने, २.सदस्यहरुको सम्पर्क सूची			

	६.आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने, ७.जिल्ला वि..व्य.स.को बैठकमा सहभागी, १Cluster बैठकमा सहभागी, २.स्वयंसेवक परिचालन, ३.अति आवश्यक सामग्रीको पहिचान तथा व्यवस्थापन, ४.मानीय सेवाप्रदान गर्ने सामग्रीको जिन्सी रेकर्ड राख्ने, ५.वितरण गरिएको सामग्रीको दैनिक जिन्सी रेकर्ड राख्ने, ६.गुनासो documentation गर्ने, ७.शिक्षा, सुरक्षा निकाय, INGO, NGOs, Individualsसंग समन्वय गर्री,	तयारी गर्ने,			
पहिलो महिना	१.स्थानीय स्तरमा तालिम प्राप्त स्वयंसेवीहरुले सेवाटोली २.स्थानीय निकाय लाई समन्वय गरी अवस्थको आधारमा ३.अस्पतालमा स्थान्तरण गर्न सहयोग गर्ने ४.मनोसामाजिक सपोर्ट ५.परामर्श सम्पन्न गर्ने ६.Psycho-social आवश्यकताको पहिचान, ७.तालिम प्राप्त कर्मचारी र ८.स्वयंसेवकका परिचालन, ९.चेतनामुलक जानकारी दिने				
दोस्रो महिना	१.मनोसामाजिक सपोर्ट २.परामर्श सम्पन्न गर्ने ३.Psycho-social आवश्यकताको पहिचान, ४.तालिम प्राप्त कर्मचारी र ५.स्वयंसेवकका परिचालन,				

महामारी

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	१.प्राथमिक उपचार, २.आफीसको कर्मचारीको आकलन ३.परिचालन व्यवस्था		१। सम्पर्क विच्छेद हुनसक्ने, २। बाटो अबरोध हुनसक्ने, ३। घाइते हुनसक्ने		
दोस्रो दिन	१.कर्मचारीलाई सूचनाको जानकारी २.कार्यलयमा बैठक, ३.समन्वय बैठकको आयोजना ४.परिचालन (प्राथमिक उपचार)				
पहिलो हप्ता	१.परिस्थितिको विश्लेषण गर्ने, २.प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण, ३.आवश्यकता पहिचान, ४.कार्य योजनाको तयारी गर्ने, ५.कार्यदललाई सकृय पार्ने, ६.आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने, ७.जिल्ला वि.व्य.स.को बैठकमा सहभागी, ८.Cluster बैठकमा सहभागी, ९.स्वयंसेवक परिचालन, १०.अति आवश्यक सामग्रीको पहिचान तथा व्यवस्थापन, ११.मानीय सेवाप्रदान गर्ने सामग्रीको जिन्सी रेकर्ड राख्ने, १२.वितरण गरिएको सामग्रीको दैनिक जिन्सी रेकर्ड राख्ने, १३.गुनासो documentation गर्ने, १४.शिक्षा, सुरक्षा निकाय, INGO, NGOs, Individuals संग समन्वय गर्री,	१। Focal Personतोक्ने , २। सदस्यहरुको सम्पर्क सूची तयारी गर्ने,			

पहिलो महिना	१.स्थानीय स्तरमा तालिम प्राप्त स्वयंसेवीहरुले सेवाटोली २.स्थानीय निकाय लाई समन्वय गरी अवस्थको आधारमा ३.अस्पतालमा स्थान्तरण गर्न सहयोग गर्ने ४.मनोसामाजिक सपोर्ट ५.परामर्श सम्पन्न गर्ने				
दोस्रो महिना	१.मनोसामाजिक सपोर्ट २.परामर्श सम्पन्नगर्ने ३.Psycho-social आवश्यकताको पहिचान, ४.तालिम प्राप्त कर्मचारी र ५.स्वयंसेवकका परिचालन,				

पोषणक्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

भूकम्प

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिका आधारमा)	आपतकालीन अवस्था संबोधन गर्न गरिने पूर्व तयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य संबोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्वेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	• विपद्को जानकारी संकलनको लागि जिल्ला स्तरिय Health and Nutrition Cluster को वैठक संचालन । • प्रकोपको लेखाजोखा तथा बिष्लेशण । • स्वास्थ्य सेवा प्रदान, सूचना प्रवाह र समन्वय	• तालिम प्राप्त जनशक्तिको सर्म्पक सुची तयार • आपत्कालीन कार्ययोजना तयार • District RRT को गठन/पुनर्गठन तथा वैठक संचालन	• इन्धन, बजेट • संचार • इातायात	स्वास्थ्य कार्यलय,	
दोस्रो दिन	• जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि मुख्य प्रकोपको जानकारी प्राप्त भएपछि Rapid Response Team(RRT) को वैठक गर्ने •भौतिक तथा मानवीय क्षतिको तथ्यगत	• संस्थाहरुलाई आ-आफ्नो क्षेत्रमा तयारी अवस्थामा रहन् आव्हान गर्ने • आपत्तकालिन अवस्थामा चाहिने औषधीको स्टक राख्ने • आवश्यकता अनसार जनशक्तिको क्षमता अभिबृद्धि गर्ने	• बजेट • दक्ष जनशक्ति • भौतिक श्रोत	स्वास्थ्य कार्यलय, UNICEF, NRCS	

	विवरण, अघिल्लो दिनमा गरिएका कार्यको समीक्षा । •प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण •स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित विभिन्न अन्तर समूहसँग विपद् व्यवस्थापनमा छलफल •मानवीय तथा भौतिक स्रोत साधनको नक्सांकन गर्ने र आवश्यक व्यवस्था गर्ने •स्वयम् सेवकहरुको पहिचान गरी परिचालन गर्ने र प्राथमिक उपचारलाई प्राथमिकिकरण गर्ने				
पहिलो हप्ता	•बहुक्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) •क्षेत्रगत विवरण तथा आवश्यकता पहिचान •अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी मानवीय सेवा प्रदान गर्ने •पानी जन्य रोगहरु फैलन सक्ने सम्भावित क्षेत्र पहिचान गरी श्रोत आँकलन गर्ने । •आवश्यक औषधि तथा अन्य व्यवस्थापकिय सामग्री •महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेविका तथा स्थानीय स्वास्थ्यकर्मीको कार्य निर्धारण र अभिमुखीकरण गर्ने •Breast feeding corner स्थापनाका लागि उचित स्थानको अवलोकन र स्थापना •आपतकालीन आवासमा रहेका विस्थापित ० देखि २३ महिना सम्मका बालबालिकाका अभिभावकहरुलाई	• मानसिक परामर्शका तथा मनोरञ्जनका क्रियाकलापहरु सँचालन गर्ने • पोष्टर, पमप्लेट, लिफलेट तथ ा सञ्चार माध्यमको प्रयोग गरी स्वास्थ्य र पोषण सम्बन्धी आवश्यक जानकारी	• उचित र समयमै परामर्श नपाएको खण्डमा मानसिक विचलन आउन सक्ने ।	स्वास्थ्य कार्यलय,, UNICEF, NRCS	

	IYCFको परामर्श साथै ६ देखि ५९ महिना सम्मका बालबालिकाकालाई बालभिटा वितरण • मिलि प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गर्ने • द्रुत लेखाजोखाको सूचनालाई विश्लेषण • प्रतिवेदन तयार				
पहिलो महिना	• पहिलो हप्ता गरिएको कार्यलाइ निरन्तरता • सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन • जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने • स्थानीय स्तरमा तालिम प्राप्त स्वयंम सेविकाहरुले सेवा टोली र स्थानीय निकायलाइ समन्वय गरी अवस्थाको आधारमा अस्पतालमा स्थानानतरण गर्न सहयोग गर्ने • तालिम प्राप्त कर्मचारी र स्वयंम सेवकको परिचालन गरी मनोसामाजिक सहयोग र परार्मश सम्पन्न गर्ने	• सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन टोली गठन गरी काम कर्तव्य र अधिकारको बारेमा अभिमुखिकरण • स्वयम सेविकाहरुको अद्यावधिक गरी सम्पर्क सुची निर्माण गर्ने • मनोसामाजिक परामर्श दाताको सुची तयार • आवश्यक क्ष्भ्क्ष् सामग्री तयार गरी प्रिन्ट गर्ने	• बजेट	स्वास्थ्य कार्यलय, UNICEF, NRCS	
दोस्रो महिना वा सो भन्दा माथि	• पहिलो महिना गरिएका कामहरुको आवश्यकता अनुसार निरन्तरता • जनजीवन सामान्यीकरण गर्नका जोड	• स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाहरुको भौतिक अवस्थाको बारेमा लेखाजोखा राख्ने • जिल्लाका अस्पतालहरुलाइ पुर्व तयारीका लागि क्षमता अभिवृद्धि	• जिल्लाका दक्ष जनशक्तिको सरुवा बढुवा	स्वास्थ्य कार्यलय, UNICEF	

आगलागी

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	**विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिका आधारमा)**	**आपतकालीन अवस्था संबोधन गर्न गरिने पूर्व तयारी कार्य**	**पूर्वतयारी कार्य संबोधन गर्न खाडलको पहिचान**	**मूख्य जिम्वेवार निकाय**	**अनुमानित लागत**
पहिलो दिन	• विपद्को जानकारी संकलनको लागि जिल्ला स्तरिय Health and Nutrition Cluster को वैठक संचालन । • प्रकोपको लेखाजोखा तथा बिष्लेशण । • स्वास्थ्य सेवा प्रदान, सूचना प्रवाह र समन्वय	• तालिम प्राप्त जनशक्तिको सर्म्पक सुची तयार • आपत्कालीन कार्ययोजना तयार • District RRT को गठन/पुनर्गठन तथा वैठक संचालन	• इन्धन, बजेट • संचार • इातायात	जिल्ला जन-स्वास्थ्य कार्यलय,	
दोस्रो दिन	• जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि मुख्य प्रकोपको जानकारी प्राप्त भएपछि Rapid Response Team -RRT)को वैठक गर्ने • भौतिक तथा मानवीय क्षतिको तथ्यगत विवरण, अघिल्लो दिनमा गरिएका कार्यको समीक्षा । • प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण • स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित विभिन्न अन्तर समूहसँग विपद् व्यवस्थापनमा छलफल • मानवीय तथा भौतिक स्रोत साधनको नक्सांकन गर्ने र आवश्यक व्यवस्था गर्ने • स्वयम् सेवकहरुको पहिचान गरी परिचालन गर्ने र प्राथमिक उपचारलाई प्राथमिकिकरण गर्ने	• संस्थाहरुलाई आ-आफ्नो क्षेत्रमा तयारी अवस्थामा रह्न आव्हान गर्ने • आपत्तकालिन अवस्थामा चाहिने औषधीको स्टक राख्ने • आवश्यकता अनसार जनशक्तिको क्षमता अभिबृद्धि गर्ने	• बजेट • दक्ष जनशक्ति • भौतिक श्रोत	स्वास्थ्य कार्यलय, UNICEF, NRCS	
पहिलो हप्ता	• बहुक्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) • क्षेत्रगत विवरण तथा आवश्यकता पहिचान • अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी मानवीय सेवा प्रदान गर्ने • पानी जन्य रोगहरु फैलन सक्ने सम्भावित क्षेत्र पहिचान गरी श्रोत आँकलन	• मानसिक परामर्शका तथा मनोरञ्जनका क्रियाकलापहरु सँचालन गर्ने • पोष्टर, पमप्लेट्, लिफलेट तथ ।	• उचित र समयमै परामर्श नपाएको खण्डमा मानसिक विचलन आउन सक्ने ।	स्वास्थ्य कार्यलय, UNICEF, NRCS	

	गर्ने । • आवश्यक औषधि तथा अन्य व्यवस्थापकिय सामग्री • महिला स्वास्थ्य स्वयम्‌सेविका तथा स्थानीय स्वास्थ्यकर्मीको कार्य निर्धारण र अभिमुखीकरण गर्ने • Breast feeding corner स्थापनाका लागि उचित स्थानको अवलोकन र स्थापना • आपतकालीन आवासमा रहेका विस्थापित ० देखि २३ महिना सम्मका बालबालिकाका अभिभावकहरुलाई IYCF को परामर्श साथै ६ देखि ५९ महिना सम्मका बालबालिकाकालाई बाल भिटा वितरण • मिलि प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा संचालन गर्ने • द्रुत लेखाजोखाको सूचनालाई विश्लेषण गने • प्रतिवेदन तयार • गर्ने, वितरण गर्ने	सञ्चार माध्यमको प्रयोग गरी स्वास्थ्य र पोषण सम्बन्धी आवश्यक जानकारी			
पहिलो महिना	• पहिलो हप्ता गरिएको कार्यलाइ निरन्तरता • सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन • जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने • स्थानीय स्तरमा तालिम प्राप्त स्वयंम सेविकाहरुले सेवा टोली र स्थानीय निकायलाइ समन्वय गरी अवस्थाको आधारमा अस्पतालमा स्थानानतरण गर्न सहयोग गर्ने • तालिम प्राप्त कर्मचारी र स्वयंम सेवकको परिचालन गरी मनोसामाजिक सहयोग र परार्मश सम्पन्न गर्ने	●सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन टोली गठन गरी काम कर्तव्य र अधिकारको बारेमा अभिमुखिकरण ●स्वयम सेविकाहरुको अद्यावधिक गरी सम्पर्क सुची निर्माण गर्ने ●मनोसामाजिक परामर्श दाताको सुची तयार ●आवश्यक IEC सामग्री तयार गरी प्रिन्ट गर्ने	• बजेट	स्वास्थ्य कार्यलय,, UNICEF, NRCS	

दोस्रो महिना वा सो भन्दा माथि	• पहिलो महिना गरिएका कामहरुको आवश्यकता अनुसार निरन्तरता • जनजीवन सामान्यीकरण गर्नका जोड	• स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाहरुको भौतिक अवस्थाको बारेमा लेखाजोखा राख्ने • जिल्लाका अस्पतालहरुलाइ पुर्व तयारीका लागि क्षमता अभिवृद्धि	• जिल्लाका दक्ष जनशक्तिको सरुवा बढुवा	स्वास्थ्य कार्यलय,, UNICEF	

बाढी/पहिरो

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	**विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिका आधारमा)**	**आपतकालीन अवस्था संबोधन गर्न गरिने पूर्व तयारी कार्य**	**पूर्वतयारी कार्य संबोधन गर्न खाडलको पहिचान**	**मुख्य जिम्वेवार निकाय**	**प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत**
पहिलो दिन	• विपद्को जानकारी संकलनको लागि जिल्ला स्तरिय Health and Nutrition Cluster को वैठक संचालन । • प्रकोपको लेखाजोखा तथा बिष्लेशण । • स्वास्थ्य सेवा प्रदान, सूचना प्रवाह र समन्वय	• तालिम प्राप्त जनशक्तिको सर्म्पक सुची तयार • आपत्कालीन कार्ययोजना तयार • District RRT को गठन/पुनर्गठन तथा वैठक संचालन	• इन्धन, बजेट • संचार • इातायात	स्वास्थ्य कार्यलय,	
दोस्रो दिन	• जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि मुख्य प्रकोपको जानकारी प्राप्त भएपछि Rapid Response Team - RRT)को वैठक गर्ने • भौतिक तथा मानवीय क्षतिको तथ्यगत विवरण, अघिल्लो दिनमा गरिएका कार्यको समीक्षा । • प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण • स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित विभिन्न अन्तर समूहसँग विपद् व्यवस्थापनमा छलफल । • मानवीय तथा भौतिक स्रोत साधनको नक्सांकन गर्ने र आवश्यक व्यवस्था	• संस्थाहरुलाई आ-आफ्नो क्षेत्रमा तयारी अवस्थामा रहन् आव्हान गर्ने • आपत्तकालिन अवस्थामा चाहिने औषधीको स्टक राख्ने • आवश्यकता अनसार जनशक्तिको क्षमता अभिबृद्धि गर्ने	• बजेट • दक्ष जनशक्ति • भौतिक श्रोत	स्वास्थ्य कार्यलय, UNICEF, NRCS	

	गर्ने • स्वयम् सेवकहरुको पहिचान गरी परिचालन गर्ने र प्राथमिक उपचारलाई प्राथमिकिकरण गर्ने				
पहिलो हप्ता	• बहुक्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) • क्षेत्रगत विवरण तथा आवश्यकता पहिचान • अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी मानवीय सेवा प्रदान गर्ने • पानी जन्य रोगहरु फैलन सक्ने सम्भावित क्षेत्र पहिचान गरी श्रोत आँकलन गर्ने । • आवश्यक औषधि तथा अन्य व्यवस्थापकिय सामग्री • महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेविका तथा स्थानीय स्वास्थ्यकर्मीको कार्य निर्धारण र अभिमुखीकरण गर्ने • Breast feeding corner स्थापनाका लागि उचित स्थानको अवलोकन र स्थापना • आपतकालीन आवासमा रहेका विस्थापित ० देखि २३ महिना सम्मका बालबालिकाका अभिभावकहरुलाई IYCFको परामर्श साथै ६ देखि ५९ महिना सम्मका बालबालिकाकालाई बाल भिटा वितरण • मिलि प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा संचालन गर्ने • द्रुत लेखाजोखाको सूचनालाई विश्लेषण गने • प्रतिवेदन तयार • गर्ने, वितरण गर्ने	• मानसिक परामर्शका तथा मनोरञ्जनका क्रियाकलापहरु सँचालन गर्ने • पोष्टर, पमप्लेट, लिफलेट तथ ा सञ्चार माध्यमको प्रयोग गरी स्वास्थ्य र पोषण सम्बन्धी आवश्यक जानकारी	• उचित र समयमै परामर्श नपाएको खण्डमा मानसिक विचलन आउन सक्ने ।	जिल्ला जनस्वास्य कार्यलय, UNICEF, NRCS	

पहिलो महिना	• पहिलो हप्ता गरिएको कार्यलाइ निरन्तरता • सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन • जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने • स्थानीय स्तरमा तालिम प्राप्त स्वयंम सेविकाहरुले सेवा टोली र स्थानीय निकायलाइ समन्वय गरी अवस्थाको आधारमा अस्पतालमा स्थानानतरण गर्न सहयोग गर्ने • तालिम प्राप्त कर्मचारी र स्वयंम सेवकको परिचालन गरी मनोसामाजिक सहयोग र परार्मश सम्पन्न गर्ने	• सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन टोली गठन गरी काम कर्तव्य र अधिकारको बारेमा अभिमुखिकरण • स्वयम सेविकाहरुको अद्यावधिक गरी सम्पर्क सुची निर्माण गर्ने • मनोसामाजिक परामर्श दाताको सुची तयार • आवश्यक क्ष्न्न्ः सामग्री तयार गरी प्रिन्ट गर्ने	• बजेट	स्वास्थ्य कार्यलय, UNICEF, NRCS	
दोस्रो महिना वा सो भन्दा माथि	• पहिलो महिना गरिएका कामहरुको आवश्यकता अनुसार निरन्तरता • जनजीवन सामान्यीकरण गर्नका जोड	• स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाहरुको भौतिक अवस्थाको बारेमा लेखाजोखा राख्ने • जिल्लाका अस्पतालहरुलाइ पुर्व तयारीका लागि क्षमता अभिवृद्धि	• जिल्लाका दक्ष जनशक्तिको सरुवा बढुवा	स्वास्थ्य कार्यलय,, UNICEF	

महामारी

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिका आधारमा)	आपतकालीन अवस्था संबोधन गर्न गरिने पूर्व तयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य संबोधन गर्न खाडलको पहिचान	मूख्य जिम्वेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	• सूचना संकलन • प्रकोप तथा विपद्को जानकारी संकलनको लागि District RRT and Health Sector Partners/EDP’sको बैठक संचालन । • प्रकोपको लेखाजोखा तथा बिष्लेशण । • स्वास्थ्य सेवा प्रदान, सूचना प्रवाह र समन्वय • Triage (रातो, पहेलो, हरियो) को वर्गीकरण गरी उपचार तथा व्यवस्थापन गर्ने ।	• आपत्कालीन कार्ययोजना तयार with program mapping of health sector partners. • District RRT / CRRTको गठन तथा बैठक संचालन । • तालिम प्राप्त जनशक्तिको व्यवस्था ।	यातायात तथा संचारको भरपर्दो व्यवस्था गर्नुपर्ने ।	स्वास्थ्य कार्यलय, क्षेत्रगत सदस्यहरु ।	
दोस्रो दिन	• बैठक तथा समन्वय • जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि मुख्य प्रकोपको जानकारी	• सहयोगी संस्थासँग(Health sector EDP’s)सहयोग	• दक्ष जनशक्तिको कमी	स्वास्थ्य कार्यलय,, क्षेत्रगत सदस्यहरु ।	

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिका आधारमा)	आपतकालीन अवस्था संबोधन गर्न गरिने पूर्व तयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य संबोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्वेवार निकाय	अनुमानित लागत
	प्राप्त भएपछि Rapid Response Team -RRT)को वैठक गर्ने • महामारीबाट भएको मानवीय क्षतिको तथ्यगत विवरण, अघिल्लो दिनमा गरिएका कार्यको समीक्षा । • स्वास्थ्यसँग सम्वन्धित विभिन्न अन्तर समूहसँग (Health Sector EDP's)विपद् व्यवस्थापनमा छलफल । • मानवीय स्रोत साधनको नक्सांकन गर्ने र आवश्यक व्यवस्था गर्ने • स्वयम् सेवकहरुको पहिचान गरी परिचालन गर्ने । • क्षेत्रगत विवरण तथाआवशयकता पहिचान • Breastfeeding corner स्थापनाका लागि • विस्थापित स्थानको अवलोकन र स्थापना • आपतकालीन आवासमा रहेका विस्थापित ० देखि २३ महिना सम्मका बालबालिकाका अभिभावकहरुलाई IYCF को परामर्श साथै ६ देखि ५९ महिना सम्मका बालबालिकाकालाई बाल भिटा वितरण	गर्न तयारी अवस्थामा बस्न आव्हान गर्ने । • तालिम संचालन र औषधीको बफर स्टक राख्ने । • एम्बुलेन्स सेवाको सुनिश्चितता • जटिलता अनुसारको उपचारका लागि पूर्वतयारी गर्ने ।	• भौतिक स्रोत साधन तथा औषधी		
पहिलो हप्ता	• महामारी फैलाउन सक्ने सम्भावित स्रोत पहिचान गरी छुट्याउने । • सम्भावित जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न उचित स्थानको पहिचान गरी विस्थापनको व्यवस्था गर्ने । • अपुग भएको औषधी र अन्य सामग्रीको व्यवस्था गर्ने • आवश्यकता अनुसार बाह्य अनुसन्धान टोली खटाउने • महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेविका तथा स्थानीय स्वास्थ्यकर्मीको कार्य निर्धारण र अभिमुखीकरण गर्ने	• महामारीबाट प्रभावितलाई मानसिक परामर्श तथा मनोरञ्जनका गतिविधिमा संलग्न गराउने । • आमसञ्चार माध्यमलाई भरपुर प्रयोग गरी स्वास्थ्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी प्रशारण गर्ने ।	• उचित र समयमै परामर्श नपाएको खण्डमा मानसिक विचलन आउन सक्ने ।	स्वास्थ्य कार्यलय, क्षेत्रगत सदस्यहरु ।	
पहिलो महिना	• स्वास्थ्यसम्बन्धी प्रतिकार्य क्रियाकलापको सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन गर्ने । • स्वास्थ्य शिक्षा सम्बन्धी घुम्ती टोली मार्फत जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।	• सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन टोली गठन गरी परिचालन गर्ने	• मागगरे जति सूक्ष्म पोषक तत्व जिल्लामा नआउने । • प्रेषण प्रणाली व्यवस्थित	स्वास्थ्य कार्यलय,, UNICEF, WHO	

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिका आधारमा)	आपतकालीन अवस्था संबोधन गर्न गरिने पूर्व तयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य संबोधन गर्न खाडलको पहिचान	मूख्य जिम्वेवार निकाय	अनुमानित लागत
			नहुनु ।		
दोस्रो महिना वा सो भन्दा माथि	• खोप, ओपिडि लगायत अन्य स्वास्थ्यसम्बन्धी कार्यक्रमहरुलाई सुचारु एवम् निरन्तरता दिने । • घाइते तथा प्रभावित मानिसहरुको जनजीवन सामान्यीकरण गर्नका लागि विविध कार्यक्रमको आयोजना गर्ने । • भावी दिनमा हुन सक्ने महामारीबाट हुने क्षति न्यूनीकरण गर्न विकल्पहरु खोज्ने ।	• जीर्ण स्वास्थ्य संस्थाहरुको तथ्याङ्क संकलन गरी सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने ।	• खोप, ओपिडि लगायत अन्य स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरुमा सम्पूर्ण लक्षित समूहले सेवा नपाउने ।	स्वास्थ्य कार्यलय,, UNICEF, WHO	

परिच्छेद ६: कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति

६.१ कार्यान्वयन योजना

यस योजनाको क्रियाशीलता दुई चरणमा गर्न सकिन्छः (१) विपद् हुनु अगावै गरिने पूर्व तयारी कार्य र (२) विपद्को समयमा गरिने आपत्कालीन प्रतिकार्य । सबै मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरुले विपद् व्यवस्थापन समितिको मातहतमा र विषयगत अगुवाहरुको नेतृत्वमा नियमित रुपमा पूर्वतयारीको कार्य गर्नु पर्दछ ।

प्रस्तुत कार्य योजना प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनको लागि समग्र रुपमा निम्न रणनीतिहरु अवलम्वन गरिनु पर्छ ।

- जिल्लास्तरका सबै सरोकारवालाहरुसँग कार्य योजना कार्यान्वयनको लागि समन्वय गरी सहकार्य र साझेदारी गर्ने ।
- कार्य योजनाहरुलाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले आत्मसात् गर्ने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिवाट अनुमोदन गराउने ।
- जिल्लामा उपलब्ध स्रोत र साधनहरुको पहिचान र तथ्याङ्क नियमित रुपमा अद्यावधिक गर्ने, तथा समुचित परिचालन गर्ने ।
- अनुगमन र मूल्यांकन कार्य जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत् गर्ने ।
- प्रकोपको समयमा जिल्लामा जिल्ला प्रशासन कार्यालयले (अल्पकालिन) सूचनाकेन्द्रको भूमिका निर्वाह गर्न सक्छ भने जिल्ला समन्वय समिति अन्तर्गत सूचना केन्द्रमा प्रकोप व्यवस्थापन पद्धतिलाई समेत थप गरी तथ्याङ्कलाई अद्यावधिक गर्ने र दीर्घकालीन सूचनाकेन्द्रको रुपमा कार्य गर्न सकिने व्यवस्था गर्ने ।
- राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र (NEOC) संगको प्रत्यक्ष समन्वयमा जिल्लामा गरिने विपद्प्रतिकार्य योजना सञ्चालन गर्ने साथै जिल्लामा जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र / स्थानिय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द (DEOC/LEOC) को स्थापना गरी समन्वयात्मक ढंगले जिल्लाको विपद् प्रतिकार्य योजना सञ्चालन गर्ने ।
- स्रोत तथा क्षमता अभिबृद्धिको लागि जिल्ला समन्वय समितिले अन्य निकायसंग समन्वय तथा सम्बन्ध विस्तार तथा साझेदारी गरी पूर्वतयारीका कार्यहरु सञ्चालन गर्ने ।
- स्थानीय तथा परम्परागत विधि, ज्ञान तथा जानकारीहरुको अध्ययन गरी त्यस्ता ज्ञान तथासीपहरुको प्रकोप व्यवस्थापनमा स्थानीयतहमा उपयोग गर्ने ।

६.२ कार्य योजनाको नियमित समीक्षा तथा अद्यावधिक कार्य

माथी उल्लेखित सुझावहरुको आधारमा यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समीक्षा र अद्यावधिक नियमित रुपमा गरिने छ । पुनरावलोकनका लागि सम्वन्धित निकाय तथासबै विषयगत क्षेत्र तथा अगुवा संस्थाको नेतृत्वमा सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको योजनामा तर्जुमा गरीएको समयावधिमा पुनरावलोकन र अद्यावधिक गरिनेछ ।

अनुसूची १

विपद् सम्बन्धी पारिभाषिक शव्दावली र तिनको अर्थ

प्रकोप (Hazard):

त्यस्ता डरलाग्दा परिघटना, वस्तु, मानवीय क्रियाकलाप वा परिस्थिति जसका कारणले ज्यानको नोक्सानी, घाइते हुने सम्भावना वा अन्य स्वास्थ्य सम्बन्धी असरहरु, धनमालको क्षति, आजीविका तथा सेवाहरुको नोक्सानी, सामाजिक तथा आर्थिक गतिरोध वा वातावरणीय ह्रास समेत निम्त्याउँछ ।

टिप्पणीः विपद् जोखिम न्यूनीकरणको क्षेत्रमा काम गर्दा “प्रकोप” भन्नाले “प्राकृतिक प्रकोप” तथा तद्जन्य वातावरणीय प्रकोप एवं प्रविधिगत प्रकोप जोखिम समेत बुझ्नु पर्दछ । यसखालका प्रकोपहरु विभिन्न भौगर्भिक, मौसम तथा जल-विज्ञान सम्बद्ध, सामुद्रिक, जैविकि एवं प्रविधिगत श्रोतबाट निसृत हुन्छन् र कहिलेकाहिँ संयुक्तरुपमा समेत सक्रिय हुन्छन् । प्राविधिक विश्लेषणको क्रममा प्रकोपलाई ऐतिहासिक तथ्याङ्क र वैज्ञानिक समीक्षा मार्फत इलाका विशेषमा कुन अन्तरालमा कस्तो तीव्रतायुक्त, कति शक्तिशाली, कुन प्रकोपको पुनरावृति हुने संभावना कति छ भनी संख्यात्मक रुपमा किटान गर्ने चलन छ ।

विपद्(Disaster)

प्रभावित समाज वा समुदायले आफनै क्षमता र स्रोत साधनको प्रयोग गरी सामना गर्न नसक्ने त्यस्तो गम्भीर प्रकोपजन्य घटना तथा तद्जन्य मानवीय, भौतिक, आर्थिक र वातावरणीय क्षति जसले गर्दा सामान्य सामाजिक प्रकृया अवरुद्ध हुन पुगेको हुन्छ ।

टिप्पणीः विपद् भनेको निम्न तीन अवस्थाहरुको सम्मिलित परिणाम भनिन्छः

१ प्रकोप सम्मुखता

२ विद्यमान संकटासन्नता

३ जोखिमका संभाव्य नकारात्मक परिणामहरुलाई न्यूनीकरण वा सामना गर्नका लागि आवश्यक क्षमता वा विधिहरुको अपर्याप्तता

विपद्का परिणामहरुमा मानव जीवनको नोक्सानी, घाइते अवस्था, रोगहरु र मान्छेको शारीरिक, मानसिक तथा सामाजिक अवस्थामा नकारात्मक प्रभाव, धनमालको क्षति, पूँजीगत क्षति, सेवाहरुको नोक्सानी, सामाजिक तथा आर्थिक गतिरोध एवं वातावरणीय ह्रास पर्दछन् ।

विपद् जोखिम (Disaster Risk)

जीवन, स्वास्थ्य अवस्था, जीविकोपार्जन, धनसम्पत्ति तथा सेवाप्राप्तिमा विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित नोक्सानी जुन खास समुदाय अथवा समाजको कुनै भावी कालखण्डमा घटित हुन सक्छ ।

टिप्पणीः विपद् जोखिमको परिभाषाले विपद्को अवधारणालाई निरन्तर जारी रहेका जोखिम अवस्थाहरुको परिणामको रुपमा झल्काउँछ । विपद् जोखिमभित्र धेरै खालका सम्भावित नोक्सानी पर्दछन् जसलाई प्रायः परिमाणमा व्याख्या गर्न गाह्रो पर्ने हुन्छ । तथापि विद्यमान प्रकोपहरुको ज्ञान र जनसंख्या तथा सामाजिक-आर्थिक विकासको ढाँचाका मद्दतले मोटामोटीरुमा विपद् जोखिमको लेखाजोखा तथा नक्शांकन गर्न सकिन्छ ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण(Disaster Risk Reduction)

सरकारी निकाय, सम्बन्धित क्षेत्र, संघसंस्था वा उद्योग-प्रतिष्ठानद्वारा तयार पारिने त्यस्तो दस्तावेज जसमा पहिचान गरिएको विपद् जोखिमहरुको न्यूनीकरणका लागि निर्दिष्ट लक्ष्यहरु र उद्देश्यहरुको साथसाथै ती उद्देश्य प्राप्तिका लागि पहिचान गरिएका कार्यगत प्रयासहरु समावेश हुन्छन् ।

टिप्पणी: विपद् जोखिम न्यूनीकरण योजना मुलुकमा तर्जुमा भएका विकास योजना, स्रोत बाँडफाँड तथा योजनावद्ध कार्यक्रमहरुभित्र समाहित र संयोजित भएको हुनुपर्दछ । राष्ट्रिय स्तरको विपद् जोखिम न्यूनीकरण योजना हरेक तहको जिम्मेवार निकायप्रति निर्दिष्ट हुन जरुरी हुन्छ । विद्यमान सामाजिक तथा भौगोलिक परिवेशलाई आत्मसात गरेको हुनुपर्दछ । समयावधि, कार्यान्वयन र स्रोतको जिम्मेवारीलाई योजनामा राम्रोसँग व्याख्या गरी तोकिएको हुनुपर्छ । संभव भएसम्म जलवायु परिवर्तनका अनुकूलन योजनाहरुसँग पनि समन्वय गरिनुपर्दछ ।

आपतकालीन व्यवस्थापन (Emergency Management)

आपत्कालीन अवस्थाका सम्पूर्ण पक्षलाई सम्बोधन गर्नका लागि खासगरी पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा प्रारम्भिक पुनर्लाभका लागि साधन स्रोत तथा व्यवस्थापनका सम्पूर्ण कार्यहरु ।

टिप्पणी: विपद्जन्य आपत्काल वा संकट भन्नाले त्यस्तो त्रासपूर्ण अवस्थालाई जनाउछ जसमा जनधनको रक्षाको लागि तत्काल कदम चालिनु पर्छ । सुव्यवस्थित आपतकालीन कदमबाट प्राकृतिक प्रकोपको घटनालाई विपद्को घटनामा परिणत हुनबाट रोक्दछ । आपतकालीन व्यवस्थापन अन्तर्गत त्यस्तो पूर्व नियोजित कार्य योजना र संस्थागत तारतम्य पर्दछन् जसबाट विद्यमान संस्थागत दक्षताको परिचालन एवं सरकारी, गैर सरकारी, स्वयंसेवी तथा निजी क्षेत्रका संस्थाहरुको दक्षता र प्रयासहरुलाई आपतकालीन अवस्थालाई कुशलतापूर्वक बेहोर्नका लागि संयोजन र समन्वयका लागि आवश्यक निर्देशन दिन सकिन्छ ।

पूर्वतयारी(Preparedness)

आसन्न वा जारी प्रकोपको घटना वा अवस्थाका असरहरुबारे प्रभावकारी ढंगले पूर्वअभ्यस्त हुनु र पूर्वानुमान प्रतिकार्य एवं पुनर्लाभ कार्य गर्नका लागि सरकारी तथा गैरसरकारी निकाय, समुदाय र व्यक्तिको तहमा समेत विकस गरिएको ज्ञान, दक्षता र क्षमता ।

टिप्पणी: पूर्वतयारीका कार्यहरु विपद् जोखिम व्यवस्थापनको सन्दर्भमा सञ्चालन गरिन्छ । यसले सबै खालका आपत्कालीन अवस्थालाई प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न आवश्यक क्षमताहरु निर्माण गर्नुका साथै प्रतिकार्यदेखि दीगो पुनर्लाभसम्मको चरणहरुको संक्रमण प्रकृयालाई अवरोध रहित सहज एवं क्रमिक बनाउने प्रत्येक श्रृंखलाबद्ध कुरामा ध्यान दिन्छ । पूर्वतयारी कार्य विपद् जोखिमको सही विश्लेषण र पूर्व सूचना प्रणालीको सुदृढ समन्वयमा आधारित हुन्छ र यसले भैपरी अवस्थाको प्रबन्ध गर्ने उपकरणहरुको भण्डारण, आपूर्ति, समन्वय, तथा सार्वजनिक सूचना सम्बन्धी उचित चाँजोपाँजो मिलाउने र सम्बद्ध विषयमा तालिम तथा स्थलगत अभ्यास संचालन गर्ने लगायतका विषयलाई समेत सममाहित गर्दछ । पूर्वतयारीले समेट्ने यी सम्पूर्ण कार्यहरुलाई नियम, कानून तथा प्रचलित प्रावधानहरुले सघाउनु पर्दछ । अर्को शब्द तयारी अवस्था (Readiness) ले चाहिँ आवश्यक परेको बेलामा तत्काल र सही ढंगले प्रतिकार्य गर्न सक्ने क्षमतालाई व्याख्या गर्दछ ।

संभाव्य विपद् जोखिम व्यवस्थापन (Prospective Disaster Risk Management)

हाल देखा नपरेको तर भविष्यमा आईपर्न सक्ने संकेत देखिएका नयाँ तथा बढ्दो विपद् जोखिमलाई सम्बोधन गर्ने तथा तदजन्य संभाव्य असरलाई छल्नका लागि संचालन गरिने व्यवस्थापकीय क्रियाकलापहरु ।

टिप्पणी: यो अवधारणाले हाल पहिल्याइएका र व्यवस्थापन एवं न्यूनीकरण गर्न सकिने जोखिमहरु भन्दा पनि त्यस्ता विपद् जोखिमहरुलाई ईंगित गर्दछ, जुन जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी नीतिका अभाव वा तिनका कार्यान्वयनको अभावका कारणले उत्पन्न वा बढन सक्छन् । खासगरी विद्यमान जोखिम जसलाई वर्तमान समयमा व्यवस्थित र न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ, त्यसमा

भन्दा पनि जोखिम न्यूनीकरण नीति तथा कार्यक्रम अवलम्बन नगर्दा भावी दिनमा विकसित हुनसक्ने जोखिमलाई सम्बोधन गर्ने कुरामा केन्द्रित हुन्छ ।

प्रतिकार्य (Response)

विपद्को घटनाको बेला वा त्यस पश्चात्को तत्कालै जीवन रक्षा गर्ने उद्धार जस्तो आपतकालीन सेवा र नागरिक सहयोग, स्वास्थ्य सम्बन्धी असरहरु न्यून गर्ने, आम नागरिकको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने तथा प्रभावित व्यक्तिहरुको आधारभूत जीवकोपार्जनका खाँचोहरु परिपूर्ति गर्ने प्रयोजनका लागि गरिने प्रावधानहरु ।

टिप्पणी: विपद् प्रतिकार्य मुख्यतः तत्काल एवं अल्पकालीन आवश्यक्ताहरुमा केन्द्रित रहन्छ र कहिलेकाहिँ यसलाई “विपद् राहत” को संज्ञा पनि दिइन्छ । प्रतिकार्य चरण र त्यसको उत्तरवर्ती पुनर्लाभ चरणबीचमा ठ्याक्कै विभाजनको रेखा कोर्न गाह्रो छ । केही प्रतिकार्य गतिविधिहरु जस्तो कि अस्थायी आवासको व्यवस्था तथा खानेपानी आपूर्ति आदि पूनर्लाभको चरणमा समेत विस्तारित हुन सक्छन् ।

जोखिम (Risk)

कुनै पनि प्रकोप घटनाको संभाब्यता र त्यसका नकारात्मक परिमाणहरुको समग्र अवस्था ।

टिप्पणी: “जोखिम” शब्दबाट सामान्यतया दुईवटा अलग अलग भावहरु बुझिन्छ । जनजिब्रोको बोलीमा जोखिमले घटना हुनसक्ने संयोग वा संभावना भन्ने अर्थलाई जोड दिइन्छ (जस्तै दुर्घटनाको जोखिम) । जोखिम भन्ने शब्दले प्रकोपको परिणाममा वढी जोड दिदै जोखिमको अर्थ निश्चित कुनै प्रकोपको कारणले निश्चित ठाँउमा निश्चित समयावधि भित्र हुनसक्ने सम्भावित जनधन वा धनमालको क्षति भन्ने बुझिन्छ । विचारणीय पक्ष के छ भने विभिन्न जोखिमहरुको अवस्था र त्यसका अन्तर्निहित कारणहरुका बारेमा आम जनसमुदायको एउटै धारणा नरहन सक्छ ।

संकटासन्नता (Vulnerability)

कुनै समुदाय, प्रणाली वा स्रोत संसाधनका त्यस्ता गुण र विशेषताहरु एवं परिवेश जसले तिनीहरुलाई प्रकोपका घातक प्रभावहरु प्रति विशेष संवेदनशील बनाउछन् ।

टिप्पणी: संकटासन्नताका विभिन्न पक्षहरु छन् जस्तै भौतिक, सामाजिक, आर्थिक वातावरणीय कारकहरुबाट उब्जिन्छन् । उदाहरणको रुपमा भवनहरुको कमजोर डिजाइन र निर्माण, पूँजीको अपर्याप्तता, सार्वजनिक सूचना र चेतनाको अभाव तथा सुझबुझपूर्ण वातावरणीय व्यवस्थापनप्रति उपेक्षा आदि पर्दछन् । संकटासन्नताको स्तर समुदायको विभिन्न अंगमा र विभिन्न समयमा उल्लेख्य रुपमा परिवर्तित हुन्छ । यस परिभाषामा संकटासन्नतालाई समुदाय, प्रणाली वा पूँजीको विभिन्न विशेषताहरुको रुपमा पहिचान गरिएको छ जुन सम्मुखतासँग असम्वद्ध छ । जवकि सामान्य प्रयोगमा संकटासन्नतालाई बढी व्यापक ढंगले समुदाय, प्रणाली वा पूँजीको सम्मुखतालाई समेत समेटेर हेरिन्छ ।

अनुसूची २

विभिन्न नगरपालिकाहरुको प्रकोप जोखिमको स्तरिकरण

महानगर तथा नगरपालिका	सम्भावित प्रकोपको प्रकार (१ निम्न- ५ उच्च)				
	वाढी	पहिरो	आगलागी	महामारी	भूकम्प
का.म.पा.	१	३	४	२	५
गोकर्णेश्वर	२	४	३		५
वुढानिलकण्ठ	२	३	४	१	५
टोखा	२	२	३	२	५
चन्द्रागिरी	२	३	४	१	५
कागेश्वरी मनहरा	१	२	४	३	५
कीर्तिपुर	१	३	४	२	५
शंखरापुर			४		५
तारकेश्वर		४	५		५
नागर्जुन		३	४		५
दक्षिणकाली			४		५

स्रोतः जिसस र नगरपालिकाहरुसंगको छलफलमा आधारित

अनुसूची ३

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरु र सम्पर्क नं.

कार्यालय/पद	नाम	सम्पर्क
जिल्ला प्रशासन कार्यालय/प्रमुख जिल्ला अधिकारी	श्री राम प्रसाद आचार्य	९८५१२०७७७७
जिल्ला समन्वय समिति/स्थानीय विकास अधिकारी	श्री पिताम्बर अधिकारी	९८५१२७७२२२
महानगरीय प्रहरी परिसर/ प्रहरी बरिष्ठ उपरीक्षक	श्री बषन्त कुमार लामा	९८५१२०५५५५
नेपाली सेना/प्रमुख सेनानी	श्री लक्ष्मण खत्री	९८४७१०६६६२
सशस्त्र प्रहरी बल, निलबारही गण, बलम्बु /स.प्र.उ.	श्री नेत्र बहादुर खत्री	९८५११८२१४३
सशस्त्र प्रहरी बल, सिनामङ्गल/स.प्र.उ.	श्री राघव सिंह	९८५१२७२०३५
उप अनुसन्धान निर्देशक	उत्तम खनाल	९८५१००३०९

अनुसूची ४

बारुणयन्त्रको सम्पर्क विवरण (सम्पर्क नं. १०१)

कार्यालय	प्रमुख	मोवाईल	कार्यालय टलिफोन
बारुणयन्त्र-काठमाडौं	श्री बद्रीमान नगरकोटी (प्रमुख)	९८५१०३७०८७	४२२७२१५
बारुणयन्त्र-ललितपूर	श्री कदमलाल महर्जन(प्रमुख)	९८४१३७२८४०	५५२१११ ५५२७६४२
बाारुणयन्त्र-भक्तपुर	श्री लक्ष्मण गुरागाँई (प्रमुख)	९८५११५०९१३	६६१००४९

अनुसूची ५

प्रदेश नं. ३ (काठमाडौं)

क्र.सं.	माननीय सांसदको नाम	सम्पर्क फोन/मोबाइल नं.	कैफियत
१	श्री प्रकाशमान सिंह	९८५१०२३७६४	
२	श्री माधव कुमार नेपाल	९८५१०९००६५	
३	श्री कृष्ण राई	९८५१०७५२२४	
४	श्री गगनकुमार थापा	९८५१०६७२१४	
५	श्री ईश्वर पोखरेल		
६	श्री भीमसेनदास प्रधान	९८५१०४५०६६	
७	श्री रामवीर मानन्धर	९८५११५९५९२	
८	श्री जीवनराम श्रेष्ठ	९८५१००३७६०	
९	श्री कृष्णगोपाल श्रेष्ठ	९८५१०४१५५०	
१०	श्री राजेन्द्रकुमार के.सी.	९८५१०८५७०९	
	समानुपातिकतर्फ		
११	श्री विना श्रेष्ठ	९८४१५३९०९०	
१२	श्री मुकुन्द न्यौपाने	९८५१०६९७७३	
१३	श्री विन्दा पाण्डे	९८५११२५५९९	
१४	श्री सुजिता शाक्य	९८५१०८७२५५	
१५	श्री रामकुमारी झांक्री	९८५१००८०६४	
१६	श्री मायादेवी न्यौपाने	९८४१९३७८६२	
१७	श्री सरिता न्यौपाने	९८५११८५२८५	
१८	श्री दिव्यमणि राजभण्डारी	९८५१०२१८९८	
१९	श्री शशी श्रेष्ठ	९८४१३७४५५०	
२०	श्री अन्जना विसंखे	९८५५०२३०७९	
२१	श्री राजेन्द्रप्रसाद श्रेष्ठ	९८५१०५४५७९	
२२	श्री रेनुका गुरुङ्ग	४४३७११६६	

राष्ट्रिय सभाका सांसदज्यूहरुको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	माननीय सांसदको नाम	सम्पर्क फोन/मोबाइल नं.	कैफियत
१	श्री उदया शर्मा पौडेल	९८४१६८००३६	
२	श्री दिल कुमारी रावल थापा (पार्वती)	९८५५०६०५१७	
३	श्री धनकुमारी खतिवडा	९८५११४१६३८	
४	श्री सिंग वहादुर विश्वकर्मा	९८४९३७४२०७	
५	श्री रामचन्द्र राई	९८५५०७२७३३	
६	श्री वलराम प्रसाद वास्कोटा	९८५१०१८२४८	
७	श्री राधेश्याम अधिकारी	९८५१०३८८२९	
८	श्री राम वहादुर थापा मगर		

प्रदेश सभाका सांसदज्यूहरुको सम्पर्क विवरण (समानुपातिक)

क्र.सं.	माननीय सांसदको नाम	सम्पर्क फोन/मोबाइल नं.	कैफियत
१	श्री वेलीमाया घले	९८४१३१०८२९	
२	श्री सीता लामा	९८४१४२८७५३	
३	श्री उर्मिला कर्माचार्य	९८४१४०९२२५	
४	श्री मिना ज्ञवाली (नेपाल)	९८४१२३६०६६	
५	श्री राजेन्द्र गुरुङ्ग	९८५१०८४५४२	
६	श्री न्हुक्षे नारायण श्रेष्ठ	९८५१०३८८१९	
७	श्री राधा घले	९८५१००१५६५	
८	श्री जीवन डंगोल	९८४१४८९५८८	
९	श्री भिमसेन खत्री	९८४१४७३१००	
१०	श्री सीता अधिकारी	९८४१५१०२४५	
११	श्री विराजभक्त श्रेष्ठ	९८४१३०८७५४	

अनुसूची ६

जिल्लास्थित कार्यालयहरुको टेलिफोन विवरण

सि. नं.	कार्यालयको नाम	ठेगाना	कार्यालय प्रमुख	फोन नं.	फ्याक्स	मोबाइल
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	बबरमहल	श्री राम प्रसाद आचार्य	४२६२४७८	४२६२८२८	९८५१२०७७७७
२	महानगरीय प्रहरी परिसर	टेकु	श्री बसन्त कुमार लामा	४२६६३०५ ४२६१७९०	४२६६३०५	९८५१२०५५५५
३	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	बबरमहल	श्री रामकृष्ण अर्याल	५१७२२४४	५१७२२४४	९८४१३०६१२५
४	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय	बबरमहल	श्री पिताम्बर अधिकारी	४२५३५१९ ४२५४६९७	४२५३९९६	९८५११९६४५६ ९८५१२७७२२२
५	कृषि ज्ञान केन्द्र	ललितपुर,	सिजना नेउपाने पौडेल			९८४५२०१२०६
६	डिभिजन बन कार्यालय	हात्तिसार	श्री राम बाबु पौडेल	४४४४९४८	४४४४९४८	९८५११९३४८६
७	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	काठमाण्डौं	श्री नन्दलाल पौडेल	४२८२९८५	४२८४५९९	९८५१२०१२८५
८	स्वास्थ्य कार्यालय	टेकु	श्री कृष्ण ब.चन्द	४२१२६१९	४२	९८४१४४३८६१
९	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय	बबरमहल	श्री सुर्यराज दाहाल	४२२०९८०	४२२०९८०	९८५११६९३०५
१०	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	बबरमहल	श्री उत्तम राज खनाल	४२६२८८९		९८५१००३०९०,९८५१०७८६६

११	चण्डिदल गण, सिंहदरबार	प्र.से.	श्रीलक्ष्मण खत्री मे. श्री हेमराज खड्का	४२००२२३ ४२००१४४	४२००११७	९८४७१०६६६२ ९८१४८७२५६६
१२	निलवाराही गण	बलम्बु	श्री नेत्र बहादुर खत्री	४३१२९७२		९८५११८२१४३
१३	स.प्र.बल.विपद उद्धार गण	सिनामङ्गल	श्री राघव सिंह थापा	४४७१३३७		९८५१२७२०३५
१४	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय	त्रिपुरेश्वर	श्री राम चन्द्र अधिकारी	४२६१४५०		९८५११७०६६०
१५	हेभि इक्विपमेन्ट डिभिजन कार्यालय	बानेश्वर	श्री टेकराज बोहोरा	४४७३०९२ ४४७०४९७	४४७३०९२	९७५१०३८६५३
१६	गोश्वारा हुलाक कार्यालय	सुन्धारा	श्री वेद प्रसाद भण्डारी	४२२३५१२	४२२५१४५	९८४९४०१४७७
१७	जलस्रोत तथा सिचाई डिभिजन	बसुन्धारा	श्री इजि जि.सी	४३५४७२२		९८४१४९०५७९
१८	का.जि.उपत्यका.वि.प्रा.आ.को कार्यालय	अनामनगर	श्री दिपक श्रेष्ठ	४११७५५६	४७७१४४७	९८५१०५५२७५
१९	नेपाल विद्युत प्राधिकरण मध्य शाखा रत्नपार्क बि.के	रत्नपार्क	श्री थिर कुमार खत्री श्री शान्ति लक्ष्मी शाक्य	४१५३१६१ ४१५२०१०	४१५३२०५	९८५१०७०२९९ ९८५१०५४३६०
२०	प्लान्ट क्वारिन्टिन चेकपोष्ट	त्रि.वि.स्थल, गौचर	श्री सुर्य ब. बोगटी	४११२३८१		९८५५०४९४७०
२१	गुठी संस्थान		श्री नारायण चौधरी	४२६१३९२	४२५७३०६	९८५१०३११८५
२२	शिवपुरी नागार्जुन रा. निकुञ्ज		श्री कमल जंग कुंवर	४३७४८३० ४३७०३५५		९८४१८८५९७५
२३	उपत्यका सडक विस्तार आयोजना	बानेश्वर	श्री अर्जुन प्र. अर्याल	४१०५०७६ ४१०५१०७	४१०५०७५	९८५१०९४००६
२४	नेपाल दुर सञ्चार केन्द्रीय कार्यालय		श्री वृद्धि प्रसाद आचार्य	४२१०१२२		
२५	खानेपानी संस्थान केन्द्रीय कार्यालय		श्री महेश भटराई श्री लक्ष्मण बस्नेत	४२५९८४५		९८५१०११९५६
२६	जिल्ला खेलकुद विकास समिति,काठमाण्डौं	काठमाण्डौं	श्री धन अर्जुन राई	४४१९३४३		९८४१९४०६८७
२७	काठमाण्डौ महानगरपालिका कार्यालय	सुन्धारा	श्री यादव कोईराला	४२३२८९३ ४२३१४८१	४२६८५०९	९८५१२५००३३
२८	इलाका प्रशासन कार्यालय	फर्पिङ	श्री युवराज मैनाली	४७१०२२८		९८५१२२०२२८

२९	ईलाका प्रशासन कार्यालय	सांखु	श्री मोहन जि.सी.	४४५०९०५ ४४५०४३७		
३०	जिल्ला युवा समिति	त्रिपुरेश्वर	श्री मुक्तिसिंह ठकुरी	४२५४७७६ ४२६२४६५		
३१	काठमाण्डौ तराई मधेश फास्ट ट्रयाक	मध्यबानेश्वर	श्री सत्येन्द्र शाक्य			९७५१००१८६८
३२	बल्खु दक्षिणकाली सडक योजना		श्री नरेन्द्र कोइराला	४४८८७५०		९८५१०९६७३९
३३	बिर अस्पताल (निर्देशक) (नर्सिङ निर्देशक)	काठमाण्डौं	डा. भुपेन्द्र कुमार बस्नेत श्री रोमा निरौला			९८५१०५९४००९८ ४५०४६४९४
३४	शिक्षण अस्पताल (निर्देशक) (नर्सिङ निर्देशक)	काठमाण्डौं	डा. दिपक महरा श्री कोपिला पालिखे			९८५१०४२६०१ ९८४१२२१४१३
३५	श्री नेपाल आयल निगम	बबरमहल	श्री केदार बहादुर अधिकारी	४२६३४३१ ४२६२७८०		९८५११०१००६
३५	टिम्बर कर्पोरेशन, नेपाल		श्री महेन्द्र घिमीरे			९८४२०४२४३९
३६	दुरसंचार क्षेत्रीय कार्यालय		श्री राजेन्द्र नकर्मी		४२४३४४४	९७५१०२१५३५
३७	खाद्य संस्थान		श्री पवन कुमार कार्कि	४२४८८९१		९८५११६३८९६
३८	उधोग बाणीज्य संघ काठमाडौं		श्री देबेन्द्र भक्त श्रेष्ठ	४२३०९४७		९८०१०२६१२५
३९	ग्यास ब्यबसायी संघ			४१६८२६४		९८४१२१२२१०
४०	उद्योग बाणिज्य महासंघ		केदारनाथ जोशी उदय बोहरा	४२६२२१८		९८०११९२५६८ ९८४१४१४८२५ ९८५१०७६७५८
४१	नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समिति	ज्ञानेश्वर	लक्ष्मण बहादुर बस्नेत	४४४०९३६ ४४३९६६४		
४२	महानगरीय ट्राफिक एफ.एम	रामशाहपथ	अरबिन्द्र सिंह	४२३३५५८	४२२७३२१	९८५१२८१४१६
४३	उपभोक्ता मञ्च नेपाल		शत्रुघन प्रसाद देव			९८४९६०६५००
४४	उपभोक्ता मञ्च नेपाल		कुमारी खरेल			९८४१८२१३८३
४५	वाणिज्य विभाग					९८४१४१३६०९
४६	खुद्रा ब्यापार		पवित्र बज्राचार्य	४२७१०१७		९८५१०३२७७१
४७	साल्ट ट्रेडीङ		उर्मिला श्रेष्ठ	४२७१४१८ ४२७०३१५		९८५१०२२५६४

				४२७१०१४		
४ ८	Lp ग्यास व्यवसायी संघ		लक्ष्मी प्रसाद महर्जन			९८०१००१२३०
४९	LP ग्यास उद्योग संघ		शिव प्रसाद घिमिरे	४१०४५७९	४१००००७	९८५१०९१२७१
५०	FNCCI		विप्लव मान सिंह	४२४४७५८ ४२६२२१८ ४२६६८८९	४२६१०२२	९८५१०३२२७०
५१	नेपाल पेट्रोलियम डिलर्स नेशनल एसोसिएसन		लिलेन्द्र प्रसाद प्रधान	५१००३८३	५१००७३९	९८५११५२३४५
५२	यातायात व्यवस्था बिभाग		चन्द्रमान श्रेष्ठ	४४७४७६८		९८५१००६८३२
५३	दुग्ध बिकास संस्थान		गंगा तिम्सिना	४४२८६६५		९८५१०९३९७५
५४	बारुण यन्त्र, कामपा	बसन्तपुर	बद्रिमान नगरकोटी			९८५१०३७०८७
५५	खानेपानी आयोजना कार्यान्वयन निर्देशनालय		आ.नि निरेश प्र खत्री			९८५११२६२४५
५६	नेपाल टेलिकम	सुन्धारा	अनिल कुमार श्रेष्ठ			९८५१०६०४३३
५७	पशुपतिक्षेत्रबिकास कोष	देवपतन	डा। गोबिन्दटण्डन	४४७१८२८	४४७२९६२	९८५१०३०६७२
५८	काठमाण्डौं चक्रपथ सुधार आयोजना	एकान्तकुन, ललितपुर	ज्ञानेन्द्रकुमारझा	५००१८०१		९८५११३६२५०
५९	DAV Shushil Kedia Vishwa Varati School	जावलाखेल	भुवनेश्वरीराय रामचन्द्रखनाल			९८५१०७५८९७
६०	ट्राफिकप्रहरीमहाशाखा	रामशाहपथ	बषन्त पन्त	४२२००६०	४२२७३२१	९८५१२८३०३६

अनुसूची ७

काठमाडौं जिल्ला अन्तर्गतका महानगर/नगरपालिकाहरुको प्रमुख/उपप्रमुख एवं प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतहरुको विवरण

सि.नं.	महा/नगरपालिकाको नाम	विवरण	नाम	सम्पर्क नं.
१	काठमाडौं महानगरपालिका	प्रमुख	श्री विद्यासुन्दर शाक्य	९८५१२७९९००
		उपप्रमुख	श्री हरिप्रभा खड्गी	९८५१२७९८९९
		प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	श्री यादव प्रसाद कोईराला	९८५१२५००३३
२	कीर्तिपुर	प्रमुख	श्री रमेश महर्जन	९८५१०२५१२५,
		उपप्रमुख	श्री सरस्वती खड्का	९८४३२२२७१६
		प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	श्री ध्रुवराज आचार्य	९८५१२५००३४
३	शंखरापुर	प्रमुख	श्री सुवर्ण श्रेष्ठ	९८५१०३१६१८
		उपप्रमुख	श्री शुक्रलक्ष्मी श्रेष्ठ	९८४३७८७८६३

		प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	श्री प्रमोद सिंखडा	९८५१२६४१११
४	कागेश्वरी मनहरा	प्रमुख	श्री कृष्णहरि थापा	९८५१०२७१२१
		उपप्रमुख	श्री विन्दु सिंखडा	९८४३०१५७९९
		प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	श्री विजयराज सुवेदी	९८५१२५००१४
५	गोकर्णेश्वर	प्रमुख	श्री सन्तोष चालिसे	९८४१२११९३३
		उपप्रमुख	श्री शान्ति नेपाल	९८४९२३६४१४
		प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	श्री अग्नि अधिकारी	९८५१०७८२८८
६	वूढानीलकण्ठ	प्रमुख	श्री उद्दव खरेल	९८५१०९८७३० ९८५१२६९१११
		उपप्रमुख	श्री रमा राई	९८४१३५५४०२
		प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	श्री कुमार कोईराला	९८४१४६८५११
७	टोखा	प्रमुख	श्री प्रकाश अधिकारी	९८४१८९७१४५
		उपप्रमुख	श्री ज्ञानमाया डंगोल	९८४१४४३४८२
		प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	श्री राजेन्द्र कार्की	९८५१२६७१११
८	तारकेश्वर	प्रमुख	श्री रामेश्वर वोहरा	९८५१०७७२३४ ९८५१२५८२३४
		उपप्रमुख	श्री भानु (भवानी) डोटेल	९८४१७२१९१९
		प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	श्री हिरामणी सुवेदी	९८५११९०७५१ ९८५१२६३१११
९	नागार्जुन	प्रमुख	श्री मोहन वस्नेत	९८५१०४४३५७
		उपप्रमुख	श्री सुशिला अधिकारी	९८४१२७०५६४
		प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	श्री कृष्ण प्रसाद सापकोटा	९८५१२६८१११
१०	चन्द्रागिरी	प्रमुख	श्री घनश्याम गिरी	९८५१०५०८१६
		उपप्रमुख	श्री लिसा नकर्मी	९८४३५८२५७६
		प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	श्री युवराज पौडेल	९८५१२६५१११
११	दक्षिणकाली	प्रमुख	श्री मोहन वस्नेत	९८४१६१५२६२
		उपप्रमुख	श्री वसन्ती डगोल तामा	९८४१०७९८९३
		प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	श्री टीकाराम ज्ञवाली	९८५१२६२१११

अनुसूची ८

स्वास्थ्य कार्यालय काठमाडौको प्रमुख तथा संस्थाहरुका ईन्चार्जहरुको सम्पर्क नम्बरहरु

सि.न	कर्मचारीको नाम, थर	पद तथा पदनाम समेत	कार्यरत कार्यालय	सम्पर्क नम्बर
१.	कृष्ण बहादुर चन्द	ब.ज.स्वा. प्र	स्वास्थ्य कार्यालय, काठमाडौं	९८४१४४३८६१
२.	डा. जस्मिन श्रेष्ठ	मे.अ	परिवार कल्याण केन्द्र, क्षेत्रपाटी	९८४१७२७११७
३.	डा. गोरी प्रधान श्रेष्ठ	मे.अ	संस्थागत परिवार नियोजन क्लिनिक, वीर अस्पताल	९८५१०४६२४६
४.	ओम कुमारी कंडेल	ज.स्वा.वि	संस्थागत परिवार नियोजन क्लिनिक, प्रसुतीगृह	९८५१२०३८६८
५.	डा. सविता भट्ट	मे.अ	रामघाट प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्	९८०२९६०३७२

६.	ज्ञानेन्द्र चन्द	हे.अ./सि.अ.हे.व	चाल्नाखेल प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	९८५११८९६४४
७.	भिपसेन पन्त	हे.अ./सि.अ.हे.व	विष्णुदेवी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	९८५१११२७६३
८.	संगिता कुमारी योगी	स्टाफ नर्स	रामकोट प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	९८४१४७५०७७
९.	शान्ति बोगटी	हे.अ./सि.अ.हे.व	साङ्गला प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	९८१३८५००९६
१०.	शुशिल घिमिरे	अ.हे.व	गोकर्ण प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	९८४१३८२३५९
११.	डा. अनुपमा वि.क	मे.अ	मूलपानी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	९८४३५६६७३५
१२.	योगेश भट्ट	हे.अ./सि.अ.हे.व	टोखा चण्डेश्वरी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	९८४९०८३७२१
१३.	राकेश प्रसाद यादव	हे.अ./सि.अ.हे.व	छैमले स्वास्थ्य चौकी	९८६४०२६९८९
१४.	कुमार के.सी.	हे. अ.	दक्षिणकाली स्वास्थ्य चौकी	९८५११२९५९०
१५.	राजु गुरुङ्ग	हे.अ./सि.अ.हे.व	सोखेल स्वास्थ्य चौकी	९८१८४०९१७५
१६.	शरद चन्द्र सिंह	हे.अ./सि.अ.हे.व	शेष नारायण स्वास्थ्य चौकी	९८६०२०५४४५
१७.	पबिता शाही	हे.अ./सि.अ.हे.व	टुल्कु डुडेचौर स्वास्थ्य चौकी	९८४३५७४८२९
१८.	राजिव महतो	हे.अ./सि.अ.हे.व	बाहिरीगाँउ स्वास्थ्य चौकी	९८४४०७५४२३
१९.	गणेश के.सी	हे.अ./सि.अ.हे.व	चम्पादेबी स्वास्थ्य चौकी	९८४१६३२६२३
२०.	भोजन ढकाल	हे.अ./सि.अ.हे.व	चिठूविहार स्वास्थ्य चौकी	९८४५४२१७१२
२१.	मंजिला महर्जन	हे.अ./सि.अ.हे.व	लायकु स्वास्थ्य चौकी	९८४११७११९२
२२.	निरु कडेल	हे.अ./सि.अ.हे.व	पालीफल स्वास्थ्य चौकी	९८४१४९५४२०
२३.	भवि वि.क.	हे.अ./सि.अ.हे.व	पाँगा बालकुमारी स्वास्थ्य चौकी	९८४८०३२९३६
२४	खगेन्द्र बोहोरा	हे.अ./सि.अ.हे.व	चोभार स्वास्थ्य चौकी	९८१२७७७५६१
२५	शुशिला कठायत	हे.अ./सि.अ.हे.व	स्युचाटार स्वास्थ्य चौकी	९८४८७३०५०४
२६	प्रकाश खतिवडा	हे.अ./सि.अ.हे.व	भिमढुङ्गा स्वास्थ्य चौकी	९८४३१४२७८६
२७	कमला चापागाई	हे.अ./सि.अ.हे.व	सितापाईला स्वास्थ्य चौकी	९८४१९७२६२०
२८	कल्पना ज्ञवाली	अ.हे.व	इचंगुनारायण स्वास्थ्य चौकी	९८४१३८३५९२
२९	सिमा पौडेल	हे.अ./सि.अ.हे.व	सतुङ्गल स्वास्थ्य चौकी	९८४९५६३६५३
३०	रामरतन चौधरी	हे.अ./सि.अ.हे.व	मातातिर्थ स्वास्थ्य चौकी	९८४१८८७५१०
३१	माधा प्रसाद खनाल	हे.अ./सि.अ.हे.व	नयाँ नैकाप स्वास्थ्य चौकी	९८४१३३२९२७
३२	योग माया योगी	हे.अ./सि.अ.हे.व	तीनथाना स्वास्थ्य चौकी	९८४१९८१५५०
३३	शिव बुढा	अ.हे.व	मच्छेगाँउ स्वास्थ्य चौकी	९८५७८३०४२०
३४	नारायण आचार्य	हे.अ./सि.अ.हे.व	थानकोट स्वास्थ्य चौकी	९८४९७४०००३
३५	सरिका कुमारी सिंह	हे.अ./सि.अ.हे.व	वांडभञ्ज्याङ्ग स्वास्थ्य चौकी	९८४५७३१६८४
३६	सीता बानियाँ	हे.अ./सि.अ.हे.व	बलम्बु स्वास्थ्य चौकी	९८४१४१५६७३
३७	तारा प्रसाद पोखरेल	हे.अ./सि.अ.हे.व	दहचोक स्वास्थ्य चौकी	९८४१७७१३८३
३८	तुलसा थापा	हे.अ./सि.अ.हे.व	महादेवस्थान स्वास्थ्य चौकी	९८४१७२१४२५

३९	महेन्द्र गिरी	हे.अ./सि.अ.हे.व	पुरानो नैकाप स्वास्थ्य चौकी	९८५१०८१९९८
४०	अन्जना पौडेल	हे.अ./सि.अ.हे.व	धर्मस्थली स्वास्थ्य चौकी	९८४१४७८६३८
४१	विश्व मोहन गिरी	हे.अ./सि.अ.हे.व	गोलढुङ्गा स्वास्थ्य चौकी	९८५१२२९४५७
४२	लिला सिंह खत्री	अ.हे.व	जितपुरफेदी स्वास्थ्य चौकी	९८५११८०३९९
४३	चुडामणी के.सी	हे.अ./सि.अ.हे.व	मनमैजु स्वास्थ्य चौकी	९८४३७५६०९१
४४	विष्णु प्रसाद वली	हे.अ./सि.अ.हे.व	फुटुङ्ग स्वास्थ्य चौकी	९८५११७९७९५
४५	सन्तोष ढकाल	हे.अ./सि.अ.हे.व	काभ्रेस्थली स्वास्थ्य चौकी	९८६०४८६३०७
४६	सुष्मा श्रेष्ठ	हे.अ./सि.अ.हे.व	झोर महाँकाल स्वास्थ्य चौकी	९८४९८१०९९६
४७	सूर्यलाल श्रेष्ठ	हे.अ./सि.अ.हे.व	टोखा सरस्वती स्वास्थ्य चौकी	९७४१२०४६६८
४८	विन्दु शर्मा	अ.हे.व	धापासी स्वास्थ्य चौकी	९८४१५८३४३८
४९	अनिल के. सी	हे.अ./सि.अ.हे.व	गोंगबु स्वास्थ्य चौकी	९८५११७८६८५
५०	दाताराम अधिकारी	हे.अ./सि.अ.हे.व	बुढानिलकण्ठ स्वास्थ्य चौकी	९८४१६५४२८१
५१	सबिना रोका	हे.अ./सि.अ.हे.व	चुनिखेल स्वास्थ्य चौकी	९८४१७०९६७६
५२	कामदेव आचार्य	अ.हे.व	कपन स्वास्थ्य चौकी	९८५७८३०४७७
५३	केशव दाहाल	हे.अ./सि.अ.हे.व	महाँकाल स्वास्थ्य चौकी	९८५११७३३४८
५४	बेल बहादुर सिंजाली	हे.अ./सि.अ.हे.व	चपली भद्रकाली स्वास्थ्य चौकी	९८५१२३६८३५
५५	जयन्द्र करमार राय	हे.अ./सि.अ.हे.व	खड्गाभद्रकाली स्वास्थ्य चौकी	९८४१२९०७४२
५६	सावित्रि श्रेष्ठ	हे.अ./सि.अ.हे.व	नयाँपाटी स्वास्थ्य चौकी	९८४३४९३३०६
५७	मेरिना क्षेत्री	हे.अ./सि.अ.हे.व	सुन्दरीजल स्वास्थ्य चौकी	९८१४४७५१३०
५८	रेवतीराज कार्की	हे.अ./सि.अ.हे.व	जोरपाटी स्वास्थ्य चौकी	९८५११५५४७५
५९	टिका राम ढकाल	हे.अ.	बालुवा स्वास्थ्य चौकी	९८५१२४८७५५
६०	जगत बहादुर नेपाली	हे.अ.	आलापोट स्वास्थ्य चौकी	९८५१०७१२६५
६१	उपेन्द कार्की	हे.अ./सि.अ.हे.व	डांछी स्वास्थ्य चौकी	९८४९६७९४५४
६२	ज्ञान बहादुर महत	हे.अ./सि.अ.हे.व	गागलफेदी स्वास्थ्य चौकी	९८४८०८०४९६
६३	गणेश बहादुर बस्नेत	हे.अ./सि.अ.हे.व	गोठाटार स्वास्थ्य चौकी	९८४३६२१२४९
६४	सिर्जना श्रेष्ठ	हे.अ./सि.अ.हे.व	भद्रावास स्वास्थ्य चौकी	९८६१५८८८२९
६५	ममता पुरकोटी	हे.अ./सि.अ.हे.व	इन्द्रायणी स्वास्थ्य चौकी	९८६००२५२२५
६६	तुलजा भवानी	हे.अ./सि.अ.हे.व	सांखु स्वास्थ्य चौकी	९८४१२४४८२६
६७	टिकाराम वली	हे.अ./सि.अ.हे.व	लप्सीफेदी स्वास्थ्य चौकी	९८६००८२७१८
६८	नितेश श्रेष्ठ	हे.अ./सि.अ.हे.व	नाङ्गलेभारे स्वास्थ्य चौकी	९८४२४६९९९४
६९	पुजा शर्मा	हे.अ./सि.अ.हे.व	पुखुलाछी स्वास्थ्य चौकी	९८४८१२८९४९
७०	कमल राज तिमिल्सिना	हे.अ./सि.अ.हे.व	सुनटोल स्वास्थ्य चौकी	९७४८०२६८८१

स्रोत:- स्वास्थ्य कार्यालय काठमाडौ

काठमाण्डौ स्वास्थ्य कार्यालयमा RRT का सदस्यहरुको नामावली

सि.नं.	पद	संस्थाको नाम,ठेगाना	सम्पर्क नं.	कार्यालय
१	प्रमुख	श्री कृष्ण ब. चन्द	9841443861	स्वास्थ्य कार्यालय काठमाण्डौ
२	मे.अ.	डा.श्री आकृति पोखरेल	9841297940	रामघाट स्वा.के.
३	भे.क.नि.	श्री गीता आचार्य	9841280913	स्वास्थ्य कार्यालय काठमाण्डौ
४	ज.स्वा.नि.	श्री इन्दिरा पाण्डे	9841442847	स्वास्थ्य कार्यालय काठमाण्डौ
५	खो.सु.अ.	श्री नारायण कुमार मास्के	9851166610	स्वास्थ्य कार्यालय काठमाण्डौ
६	अ.हे.व.	श्री नारायण शर्मा	9751091220	लायकु स्वा.चौकी
७	ल्या.टे.	श्री राजकुमार मिश्र	9844074646	स्वास्थ्य कार्यालय काठमाण्डौ
८	ज.स्वा.अ.	श्री ध्रुवकुमार अधिकारी	9841800569	स्वास्थ्य कार्यालय काठमाण्डौ
९	क्षयकु.नि.	श्री जनक कुमारी ढकाल	9841385514	स्वास्थ्य कार्यालय काठमाण्डौ

स्रोतः- स्वास्थ्य कार्यालय काठमाडौं

अनुसूची ९

काठमाडौं जिल्लामा सञ्चालित एम्बुलेन्स सेवा तथा सम्पर्क विवरण

सि.नं.	संस्थाको नाम	ठेगाना	सम्पर्क नं.	गाडीको Model	**कैफियत**
१	श्री हेल्पिङ्ग हेण्डस सामुदायिक अस्पताल	चावहिल	4473519		
२	श्री हेल्पिङ्ग हेण्डस सामुदायिक अस्पताल	चावहिल	4473519		
३	श्री नेपाल मेडिकल कलेज	अत्तरखेल	4911008 4912009 448608		
४	श्री शंखरापुर अस्पताल	जोरपाटी	4911045 4911032	Maruti OMNI	
५	श्री नेपाल अर्थोपेडिक अस्पताल	जोरपाटी	4911725	NISSAN	
६	श्री ओम अस्पताल तथा रिसर्च सेण्टर	चावहिल	4476225		
७	श्री ओम अस्पताल तथा रिसर्च सेण्टर	चावहिल	4476225		
८	श्री नर्भिक ईण्टरनेशनल अस्पताल	थापाथली	4258554		
९	श्री नर्भिक ईण्टरनेशनल अस्पताल	थापाथली	4258554		
१०	श्री ग्रेश अस्पताल	चावहिल	4460812 4371322	TATA Sumo 1948 C.C.	
११	शहिद गंगालाल	बाँसवारी	4371322		
१२	श्री हिमाल अस्पताल	नक्साल	4415076 4419672		

१३	श्री दहचोक यूवा समुह	दहचोक	4311200	TATA Sumo 1948 C.C.	
१४	श्री विनायक अस्पताल		4383152 4380848		
१५	श्री नर्भिक ईण्टरनेशनल अस्पताल	थापाथली	4258554		
१६	श्री थकाली सेवा समाज		4360388		
१७	श्री जनमैत्री अस्पताल	वालाजु	4366301		
१८	श्री नाङ्लेभारे लप्सिफेदी एम्वुलेन्स सेवा	लप्सिफेदी			
१९	श्री सितापाईला वहुउद्धेशियय सहकारी संस्था लि.	सितापाईल	4411605		
२०	श्री माईति नेपाल	गौशाला	4494816		
२१	श्री हेल्थ केयर फाउण्डेशन	वालाजु	4360889		
२२	श्री छिमेकी मैत्री समाज	जोरपाटी	4287063		
२३	श्री चावहिल पशुपति वाल आश्रम	गौशाला			
२४	श्री चन्द्रगिरी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	महादेवस्थान, थानकोट	4313058		
२५	श्री माईति नेपाल	गौशाला	4483564		
२६	लाईफकेयर अस्पताल	वागदरवार सुनधारा	4227735 4255330		
२७	काठमाण्डौ डेण्टल अस्पताल,	महराजगंज	4433697 4371603	Ford 120,DTZ	
२८	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी		4229410		
२९	लाईन्स आईकेयर सेण्टर		4472211 4244121		
३०	नागरीक कल्याण संस्था,	गोंगवु-३	4365128	MAHINDRA	
३१	शिवशक्ति यूवा क्लव,	पुरानो वानेश्वर	4478111		
३२	साझा स्वास्थ्य सेवा,	चवहिल	2013054 4365128		
३३	हेल्थकेयर फाउण्डेशन,	नक्साल	4429866 4423502		
३४	मेरिडियन हेल्थकेयर सेण्टर,	महाराजगंज	4470116 4470117	Maruti OMNI	
३५	भरोसा डाईग्नोष्टिक प्रा.लि.	नयाँवानेश्वर	4489891 4447968		
३६	सामुदायिक समुह,कुलेश्वर		4277578		
३७	गौतम श्री वहुउद्धेशियय सहकारी संस्था लि.,	कुलेश्वर	4387714	Maruti GYPSY	
३८	सामाखुशि तामांग परिवार कोष	सामाखुशि	4277578	MAHINDRA	**शववाहान**
३९	एभरेष्ट नर्सिंग होम प्रा.लि.,	नयाँवानेश्वर	4783024	Maruti OMNI	
४०	तिलगंगा आँखा केन्द्र	तिलगंगा	4493784	TOYOTA	
४१	नेपाल रेडक्रस सोसाईटि		4429410	SWARAJ MAZDA	

४२	मनमोहन मेमोरियल अस्पताल,		4710033		
४३	पशुपति वाल आश्रम(CPCS)	डिल्लिवजार	4429877 4414394	TWJ 278 Car	
४४	मेडिकेयर नेशनल हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेण्टर	चवहिल	4467067	NISSAN	
४५	सिद्धार्थ हस्पिटल		4258156 4258017	TATA Sumo 1948 C.C.	
४६	नेपाल सिम्मूल हस्पिटल	थानकोट	4312510	TATA Sumo 1948 C.C.	
४७	स्वीच ए मुस्तांग,	स्वयम्भू		Maruti OMNI	
४८	नेशनल इंस्टिच्यूट अफ न्यूरोलजिकल एण्ड एलाईड साईन्सेज प्रा.लि.		4373850	TATA Sumo 1948 C.C.	
४९	ईशान वाल नर्सिंग होम तथा प्रसूतिगृह प्रा.लि.		4381962 4354537	Maruti OMNI	
५०	मारवाडी सेवा समिति	फसिकेव	4255540 4255541	MAHINDRA	
५१	नेपाल होटेल व्यवसायि संघ,	गोंगवुँ	4362781	Maruti OMNI	**शववाहान**
५२	नर्भिक एव्सकर्टस इन्टरनेशनल अस्पताल		4258554		
५३	नेपाल मजदुर उद्धार सेवा संघ,	थानकोट	4314275	BOLERO Jeep	
५४	गोठाटार गा.वि.स.	गोठाटार	4499813	TATA Sumo 1948 C.C.	
५५	कान्तिपुर स्कूल अफ डेण्टिष्ट्रि एण्ड डेण्टल अस्पताल		4371603	SWARAJ MAZDA Dental Van	
५६	तःमु बौद्ध सेवा समिति,गौतम वुद्ध मार्ग,	अनामनगर, काठमाण्डौ		TATA Sumo 1948 C.C.	
५७	भगवान यूथ क्लव	आलापोट	4450202		
५८	जनयूनिटि लाईफ हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेण्टर	सामाखुसी चोक काठमाण्डौ	4450202 2061317	TATA Sumo 1948 C.C.	
५९	मेन्हला नर्सिंग होम एण्ड मेडिकल सेण्टर प्रा.लि.	लैनचौर	4424111 4435232	Hyundai HI 2476	
६०	मेरी गुरुआमा स्मृति प्रतिष्ठान	मालिगाउँ	4414489	Maruti 796 cc	
६१	ओम समाज हस्पिटल	नयाँवानेश्वर	44313592	Maruti 796 cc	
६२	उत्थान नेपाल	चवहिल	28221824		
६३	फुल कुमारी महतो स्मृति सेवा समाज गुठि,	का.म.पा. ९ गौशाला		Maruti 796 cc	
६४	छिमेकी मैत्रि समाज,	जोरपाटी	4287063	TATA Sumo 1948 C.C.	
६५	स्कूल एड वुद्धनगर		2150233	TATA Sumo 1948 C.C.	
६६	CPCS डिल्लिवजार		4429877 4414394	TATA Sumo 1948 C.C.	
६७	नयाँपाटि गा.वि.स.को कार्यालय		4800801	NISSAN 3300cc VG 33E	

६८	दावाँलि मिलन क्लव,	कालिकास्थान - ३२	4440990	TOYOTA 3378cc	
६९	थानकोट हस्पिस सेण्टर प्रा.लि.		4312510 4312511	TATA Sumo 1948 C.C.	
७०	सितापाईला वहुउद्धेश्यिय सहकारी लि.		4276488/ 4672634	TATA Sumo 1948 C.C.	
७१	चाइना नेपाल वोडा अस्पताल		4490333 4475120	TOYOTA 1977cc	
७२	स्पार्क हेल्थ होम		4273094 016209331	TATA Sumo 1948 C.C.	
७३	नेपाल हेल्थ वेलफेयर एण्ड रिसर्च सेण्टर		4034570	OMNI 796	
७४	हेल्पिंग हेण्ड चावहिल		4473519	OMNI 796	
७५	श्री शिवशक्ति सेवा समाज	बत्तिसपुतली	4478111	TATA Sumo 1948 C.C.	
७७	सक्रिय सेवा समाज, सुकेधारा			TOYOTA Land cruiser	
७८	मनमोहन मेमोरियल अस्पताल, फर्पिंग		6214678	TOYOTA Car	
७९	नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायि तमू धीं		4461295	MAHINDRA MAX	
८०	मूलपानी गा.वि.स.	मूलपानी	4450493	TATA Sumo 1948 C.C.	
८१	नेपाल मेडिकल कलेज शिक्षण अस्पताल		4911008 4912009	TATA Sumo 1948 C.C.	
८२	नेपाल एम्वुलेण्स सेवा संस्था(NAS)		4284113	TD 2650 FTI	
८३	ब्रम्हदिप यूवा क्लव डाँछी ब्रम्हखेल		9741246070	TATA Sumo 1948 C.C.	
८४	अन्नपूर्ण न्यूरोलजिकल इन्स्टिच्यूट तथा एलाईड साईन्सेज		42566582	FORCE	
८५	चाल्नाखेल प्रा.स्वा.के.			TATA Sumo 1948 C.C.	
८६	नांग्लेभारे लप्सीफेदी			TATA Sumo 1948 C.C.	
८७	सामुदायिक सेवा समिति तथा सामुदायिक प्रहरी सेवा गोंगवु		4389653	OMNI A	
८८	नेपाल एम्वुलेण्स सेवा संस्था(NAS),सितापाईला		4284112	TD 2650 FTI	
८९	मनहरा सामुदायिक विकास केन्द्र		4990220	OMNI A	
९०	स्वेत गणेश यूवा क्लव,का.म.पा १६ ,साउनेपाटि			TATA Sumo 1948 C.C.	
९१	नयाँ नेपाल अपाँग समाज,का.म.पा.३४,जागृतिनगर			SPACIO Jeep	
९२	काठमाण्डौ हस्पिटल प्रा.लि.,त्रिपुरेश्वर		1261018	TATA Sumo 1948 C.C.	

९३	नवजिवन एम्वुलेण्स सेवा संस्था का.म.पा. ३			MAHINDRA	
९४	व्लुक्स हस्पिटल प्रा.लि.,	त्रिपुरेश्वर	4262027 4266027	TATA Sumo 1948 C.C.	
९५	सामुदयिक सेवा केन्द	इचंगुनारायण ४	9851118707	OMNI A	
९६	अनमोल हस्पिटल तथा रिसर्च प्रा.लि.	चपलि ९	4371347	TATA Sumo 1948 C.C.	
९७	NirvanaFuneral services Pvt.Ltd.			CHEVROLET	
९८	नवजिवन एम्वुलेण्स सेवा संस्था	का.म.पा. ३		TATA Sumo 1948 C.C.	
९९	वि.पि. स्मृति अस्पताल,	वसुन्धरा	4387094	TATA Sumo 1948 C.C.	
१००	चन्द्रगिरी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.		4312109 4312109	TATA Sumo 1948 C.C.	
१०१	हेड्स नेपाल,	सामाखुसि चोक गाँगवु ९	6203414	TATA Sumo 1948 C.C.	
१०२	वैकुण्ठनाथ दिव्यधाम भागवत सेवाश्रम,	मातातिर्थ	4375508/ 9841685673	TATA Sumo 1948 C.C.	
१०३	अन्तराष्ट्यि मैत्री वाल अस्पताल (IFCH)		4411134 4416838	TATA Sumo 1948 C.C.	
१०४	नोवेल अस्पताल एण्ड रिसर्च से्ण्टर प्रा.लि.		4110842/ 4110893	TATA Sumo 1948 C.C.	
१०५	वागेश्वरी अस्पताल ,	सतुंगल	4314194/ 4315930	TATA Sumo 1948 C.C.	
१०६	शिवज्योति अस्पताल एण्ड रिसर्च सेण्टर प्रा.लि.	वल्खु	4301809/८	TATA Sumo 1948 C.C.	
१०७	शिवज्योति अस्पताल एण्ड रिसर्च सेण्टर प्रा.लि.	वल्खु	4301809/8	OMNI A	
१०८	सन्जय साईसेवा अर्गनाईजेशन	वुद्धनगर		TATA Sumo 1948 C.C.	
१०९	चन्द्रगिरी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	थानकोट	4313058 4312109	OMNI A	
११०	नर्भिक ईण्टर नेशनल अस्पताल तथा मेडिकल कलेज	थापाथली	4255884/ 4258554	ISUZU	
१११	ग्रिन सिटी हस्पिटल,	वसुन्धरा	4381133 4383169	TATA Sumo 1948 C.C.	
११२	नेशनल किड्नी सेण्टर	नन्दिकेश्वर वहाल नक्साल	43630889/ 4360876	TATA Sumo 1948 C.C.	
११३	वयोधा अस्पताल प्रा.लि.	वल्खु	4286427/८	Swaraj MAZDA	
११४				TATA Sumo 1948 C.C.	
११५	ओम्नि केयर अस्पताल एण्ड रिसर्च सेण्टर प्रा.लि.	वत्तिसपुतली	4466502	MAHINDRA BOLERO	

११६	वेलकेयर अस्पताल एण्ड रिसर्च सेण्टर	रातोपुल	4450368/9	TATA Sumo 1948 C.C.	
११७	टोखा चण्डेश्वरी प्रा.स्वा.के.,	टोखा काठमाण्डौ	9841665598 9818709060	TATA Sumo 1948 C.C.	
११८	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण		4262326/ 2462416/ 4262518	FORD	
११९	अल नेपाल हस्पिटल प्रा.लि.	सामाखुसि	44389905/6	CHEVROLET	
१२०	पिपुल्स लाईफकेयर अस्पताल	साँखु	9851098946	TATA Sumo 1948 C.C.	
१२१	वीर अस्पताल	महावौद्ध	4223827 4221988		
१२२	त्रि.वि. शिक्षण अस्पताल	महाराजगन्ज	4412405 4412505		
१२३	कान्ती वाल अस्पताल	महाराजगन्ज	4414798 4427452 4413398		
१२४	प्रसुति गृह	थापाथली	4253276 4260405		
१२५	शुक्रराज ट्रपिकल अस्पताल	टेकू	4253396 4253395		
१२६	विरेन्द्र प्रहरी अस्पताल		4412530 4412430		
१२७	नेपाल आँखा अस्पताल	त्रिपुरेश्वर	4260813 4250691		
१२८	राष्ट्रिय हृदयरोग केन्द्र		4370622		
१२९	शिक्षण अस्पताल सिनामंगल		4469064 4477923		
१३०	तिलगँगा आँखा अस्पताल	तिलगँगा	4493684		
१३१	काठमाण्डौ मोडेल अस्पताल		4240805/		
१३२	नेपाल चेम्वर अफ कमर्स	ज्मल	4230213		
१३३	रेडक्स सोसाईटी	बागवजार	4228094 4232243		
१३४	काठमाण्डौ एम्वुलेन्स		4478111		
१३५	परोपकार एम्वुलेन्स	भिमसेनस्थान	4260589		
१३६	विशाल वजार एम्वुलेन्स	जनसेवा	5244121		
१३७	नयाँबजार क्लव एम्वुलेन्स	किर्तिपुर	4330200		
१३८	पशुपती आर्यघाट सेवा केन्द्र	पशुपती	4492999		
१३९	सत्यसाई नि:शूल्क एम्वुलेन्स	बत्तिस पुतली	4498035		
१४०	लाजिम्पाट क्लव एम्वुलेन्स	लाजिम्पाट	4435721		
१४१	अग्रवाल सेवा केन्द्र	कमलपोखरी	4424875		
१४३	काठमाण्डौमहानगरपालिका	वडा नं. ४ वालुवाटार	4416852		
१४४	काठमाण्डौमहानगरपालिका	वडा नं. ७ मित्रपार्क	4470479		

१४५	काठमाण्डौमहानगरपालिका	वडा नं. ८ जयबागेश्वरी	4494333		
१४६	काठमाण्डौमहानगरपालिका	वडा नं. ६ बौद्ध			
१४७	सामुदायिक प्रहरी	महाराजगन्ज	4371374		
१४८	स्तुपा सामुदायिक अस्पताल	बौद्ध	4488372		
१४९	श्री गशेन भृकुटि सामाजिक क्लनिक	बौद्ध	447166		
१५०	थकाली सेवा समिति	बनस्थली	4380683		
१५१	सिविन नेपाल	रविभवन	4251614		
१५२	क्षेत्रपाटी निःशूल्क चिकित्सालय	क्षेत्रपाटी	4257911		
१५३	इशान बाल नर्सिङ्ग होम	बसुन्धरा	4354537		
१५४	काठमाण्डौ मोडेल अस्पताल	भृकुटी मण्डप	4240805		
१५५	ह्याम्स अस्पताल	वुद्धनगर			
१५६	कान्तीपुर अस्पताल	नयाँवानेश्वर	4498757		
१५७	कान्तीपुर डेण्टल अस्पताल	कपनमार्ग	4375521		
१५८	गोर्खा हसिपिटल एण्ड ईन्स्टिच्यूट	क्षेत्रपाटी	4258552		
१५९	नेशनल डेण्टल हस्पिटल	पानीपोखरी	4437252		
१६०	मेरिडियन हेल्थकेयर सेण्टर,	नारायण गोपाल चोक	4720116		
१६१	मितेरी अस्पताल	बागवजार	4415076		
१६२	सिभिल वेलफेयर अर्गनाईजेशन	गोँगवु	4365128		
१६३	काठमाण्डौ मेठिकल कलेज	सिनामंगल	4469064		
१६४	लायन्स आईकेयर सेण्टर	मिनभवन	447221		
१६५	शहिद गंगालाल अस्पताल	बाँसबारी	4371322		
१६६	रक्तसन्चार केन्द्र	भृकुटिमण्डप	4225344		
१६७	काठमाण्डौ डेण्टल अस्पताल	महाराजगन्ज	4278612		
१६८	नागरीक कल्याण संस्था	गोँगवु	447221		
१६९	सामुदयिक समुह	कुलेश्वर	2013054		
१७१	ढवाली मिलनक्लव	कालिकास्थान	4440990		
१७२	देवकर्नर	नक्साल			**शववाहान**
१७५	नेपाल सैनिक अस्पताल	छाउनी			
१७६	APF अस्पताल	वलम्वु	4312972		
१७७	सकृय समाज सेवा	सुकेधारा	4377046		
१७८	श्री सेचेन क्लिनिक एण्ड हस्पिस	वौद्धनाथ	4487924 4479169		
१७९	श्री गन्तव्य यातायात सहकारी संस्था लि	स्यूचाटार	4032811		
१८०	श्री वुद्ध मिनिमल एक्सेस ईण्टरभेन्सन सेण्टर प्रा.लि.	टेकू	4104528		
१८१	एकता नेपाल स्वास्थ्य संस्था	कोटेश्वर			
१८२	ठकुरी सेवा समाज ,गोँगवु	गोँगवु			
१८३	नरदेवि आयूर्वे चिकित्सालय	नरदेवि	4264274		

१८४	नेपाल स्वास्थ्य सेवा सहकारी संस्था लि.	स्वयम्भु	4034731 4286074 4034531		
१८५	नर्भिक एक्सकर्टस इन्टरनेशनल अस्पताल एण्ड मेडिकल कलेज	थापाथली	4258554		

स्रोतः जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय काठमाडौ

अनुसुची १०

काठमाण्डौं जिल्लामा विपद् उद्धार कार्यमा सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं. १८ हे.क्वा. निलवाराही, बलम्बु, काठमाण्डौं र नं. २० हे.क्वा (विपद् उद्धार), सिनामंगल,सँग मौजुदा रहेका सामाग्रीहरु

सि.न	सामानको नाम	जम्मा संख्या
१	Bolt cutter	१
२	Bolt cutter	२
३	Chain saw oil able	१
४	Chain saw electric	१
५	Crowbar	१
६	Cam Alone	१
७	Chipping Hammer	१
८	Eye Protect Gaggle	२
९	Hemmer	१
१०	Hydraulic Jug	१
११	Hemmer	५
१२	Iran Cutter Belt	१
१३	Iran Cutter Plate	२
१४	K12 and Rotator Rescue Saw	१
१५	Metal Cutter	२
१६	Power Suppliers	१
१७	Risi Pocketing saw	१
१८	Tools Box	१

Fire Fighting का सामाग्रीहरु

सि.न	सामानको नाम	जम्मा संख्या
१	Fire Helmet	१
२	Fire Rope	१० मिटर

Water Rescue का सामाग्रीहरु

सि.न	सामानको नाम	जम्मा संख्या
१	Life Jacket	२

Rappelling and Climbing का सामाग्रीहरु

सि.न	सामानको नाम	जम्मा संख्या
१	Dynamic Rope	२०० मी.
२	Figer 8	४ गोटा
३	Jummarbinar	२ गोटा
४	Plan Carabinar	३ गोटा
५	Statik Rope	२०० मी.
६	ScrowCarabinar	५ गोटा
७	Sit Harnesh	६ थान
८	Knee Pad	९५ थान
९	Leather Gloves	१२ जोर
१०	Metal Mask	१ प्याकेट
११	RabberGolves	५०
१२	Safety Glass	६५ थान
१३	Safety Helmet	५० थान
१४	Safety Glass	५०थान
१५	Safety Helmet	२३थान
१६	Torch light large	५०थान
१७	Torch light small	५०थान

नयाँखरिद गरि ल्याइएको विपद् उद्धार सामाग्रीहरु

सि.न	सामानको नाम	जम्मा संख्या
१	Carabineers Steel HMS Screw	१० गोटा
२	Stel D twist	५गोटा
३	Tubular sling 60mm	५गोटा
४	Tubular sling 90mm	५ गोटा
५	Tubular sling 120mm	५ गोटा
६	Jay II	५ गोटा
७	Agent	५ गोटा
८	Jammer elevator links	५ गोटा
९	Bud	५ गोटा
१०	Working glove close	५ गोटा
११	Big River Dry Bags	५ गोटा
१२	Fire suce	१० बोतल
१३	Life Jacket	२ थान

सशस्त्रप्रहरी बल नेपाल नं. २० गण हे.क्वा (विपद् उद्धार) काठमाण्डौं CSSR सामाग्रीहरु

जरदगसि.न	सामानको नाम	जम्मा संख्या
१	Adjustable wrench	१ थान
२	Air Blower	१ गोटा
३	Angle Grinder	१ गोटा
४	Axe withrubber grip	४ थान

५	Back Board	१ थान
६	Bolt Cutter	५ थान
७	Bug Dog Clamp	२ थान
८	Carpenter (Hand) Saw	१ थान
९	Carpenter's square	१ थान
१०	Chain Pully	१ गोटा
११	Chipper Hammer 30 mm	१० थान
१२	Chipper Hammer core bit	१० थान
१३	Chipper Hamer flat bit	१० थान
१४	Chisel Diamond point	१ थान
१५	Chisel Flat	१ थान
१६	Circulersaw 235 mm	१ थान
१७	Alone	१ थान
१८	Crowbar	६ थान
१९	D- Shakle	५ गोटा
२०	Ear Protection	११०० जोर
२१	Electric Chain Sawwith Extra chain 400m	४ थान
२२	Electric Cord (motion type turnableplug)	६ थान
२३	Foldable Aluminum Stairs	२ थान
२४	Gas Cutting Blow Pipe	१ गोटा
२५	Generator 5kva	२ थान
२६	Rover Gloves	३६० जोर
२७	Working Gloves	४१० जोर
२८	Gloves Cloth	७०० जोर
२९	Grinding Sanding (power source AC)	२ गोटा
३०	Hacksaw	९ थान
३१	Hydraulic Cutters	१ गोटा
३२	Hydraulic Jack	१ गोटा
३३	Hydraulic Bottle Jack	१ थान
३४	Key holesawset	१ थान
३५	Levels	१ थान
३६	Life Detecting Equipment Set	१ थान
३७	Lighting Equipment (Halogen spot light) with cord	२ थान
३८	Masks	९०० थान
३९	Metel Template	१ वटा
४०	Nail Hammer	२२ गोटा
४१	No entry Roll	१ रोल
४२	Nulon Rope	७ रोल
४३	Nylon Silling	११ रोल
४४	P.P Rope- 25 mm	१ रोल
४५	PVC Boot	१५ जोर
४६	Petrol chain saw with extra chain 700 mm	३ थान
४७	Pick Axe with Handdle	४० वटा

४८	Pinzermachin	१ थान
४९	Pliers	१ थान
५०	Power Cutter withmetal and concretecuttingblad (Petrol Rotary Rescue Saw) 400 mm	६ थान
५१	Pry bar (Iron Lever)	२३ थान
५२	Quicke alarms	१ गोटा
५३	Reciprocating Saw With blades	६ थान
५४	Reflector Vest	३५० थान
५५	Rock helmet	४५८ थान
५६	Rotary Hammer Drill 40 mm	४ थान
५७	Rotary Hammer Drillbit	४ थान
५८	Rotary Hammer Drill 17mm	१ थान
५९	Rotary Hammer Drillbit	१ थान
६०	Safety Glasses	१२० थान
६१	Screw Driver	२ थान
६२	Shovels	५१ थान
६३	Slide Wrench	२ गोटा
६४	Slide Hammer 5 kg	१६ थान
६५	Sliding Amuminiumatairs	३ थान
६६	Small Chipping Hammer (Power source AC)	१ गोटा
६७	Small Chipping Hammer(Power source battry)	१ गोटा
६८	Spade	३५ गोटा
६९	Steel cable 32mm/ 100mm	२ थान
७०	Tape measure, metric	२ थान
७१	Tin snips	१ थान
७२	Wheel borrow	११ थान

Fire Fighting मा प्रयोगहुने सामानहरु

सि.न	सामानको नाम	जम्मा संख्या
१	Aliminum ladder	४ थान
२	Blow with ventilation duct 500 mm	१ गोटा
३	Dragon light (Search light)	४ गोटा
४	Fire Blanket	२थान
५	Fire Boots	७थान
६	Fire Fighting (Austrilian Boots)	५०थान
७	Fire Fighting Gas Mask	५५थान
८	Fire Fighting Suit	१४थान
९	Fire Rescue Rope	४ थान

१०	Fire Resistance special helmet	२९गोटा
११	Fire Saftey Glasses	४थान
१२	Fire Suce	२२थान
१३	Gas mask with and without oxygen	४थान
१४	Light Heat lamp	२० थान
१५	Mitten (leather Gloves) / Fire Fighting Golves	१३थान
१६	Self – contined Breathing apparatus (with oxygen cylinder)	४थान
१७	Special helmet with light	१५थान

Water Rescue का सामानहरु

सि.न	सामानको नाम	जम्मा संख्या
१	Air Pump	२ गोटा
२	First Aid kits	१० थान
३	Goum boots	१५० जोर
४	Life jacket	५९ थान
५	Multi utility knife	२ थान
६	Paddle	६ थान
७	Pump	१ थान
८	Rafting Helmet	३ थान
९	Rescue Raft	१ थान
१०	Throw bag	४ थान

Deep Diving Equipment

सि.न	सामानको नाम	जम्मा संख्या
१	Air Compressor	१ थान
२	Armed Bend and Coupling Line	२ थान
३	Back inflation Diving System	४ थान
४	Boots	४ जोर

५	Communication set Battery	४थान
६	Depth gauge	१थान
७	Driver Communication unite single channel	४थान
८	Driver kayak	२थान
९	Driver Back pack	२थान
१०	Driver full face scuba dive mask with driver	४ थान
११	Dry suit	३ थान
१२	Duffle dive bag	३ थान
१३	Fins	३ जोर
१४	Float or marker buoy	१ थान
१५	Gloves	४ जोर
१६	Hood	४ थान
१७	Knives	४ थान
१८	Life line	२ थान
१९	Lights	४ थान
२०	Manifold assembly	२ थान
२१	Mask	४ जोर
२२	Motor boat with engine and paddle (without plate0 model no – 1040213HL, serial no – ob183558	१थान
२३	Pressure Gauge	४थान
२४	Preussure tube for breathing	४ थान
२५	Provalve for cylinder	४ थान
२६	Regulator	४ थान
२७	Sinker	२थान
२८	Snorkel	४ थान

२९	Steel tanks	४ थान
३०	Under Water communication accessories (digital signal channel transceiver surface unit)	४ थान
३१	Weight Belts and weights	३/११ थन
३२	Wet suit (full size)	४ थान

Rappelling and climbing माप्रयोगहुने सामन

सि.न	सामानको नाम	जम्मा संख्या
१	Air Pump	२ गोटा
२	First Aid kits	१० थान
३	Goum boots	१५० जोर
४	Life jacket	५९ थान
५	Multi utility knife	२ थान
६	Paddle	६ थान
७	Pump	१ थान
८	Rafting Helmet	३ थान
९	Rescue Raft	१ थान
१०	Throw bag	४ थान

Deep Diving Equipment

सि.न	सामानको नाम	जम्मा संख्या
१	Big pulley	२ थान
२	Carabineers screw	१३ थान
३	Carabineers plain	२ थान
४	Carabina twist	५ थान
५	Chest harness	७ थान
६	Dry bag	६ थान
७	Dynamic rope	२ थान
८	Figure 8 carabineers	७ थान
९	Foot wear (Rock Shoes)	२ थान
१०	Ice hammer	४ थान
११	Jammer (ascender)	७ थान
१२	Mitten lather glove	२ थान
१३	Safety harness	३५गोटा
१४	Seat harness	७ थान
१५	Small pulley	२ थान
१६	Static rope	२ थान

१७	Tape ceiling	१७ थान
१८	Trekking bags	२ थान
१९	Work gloves	५ जोर

Other Logistics Equipment:

सि.न	सामानको नाम	जम्मा संख्या
१	A.P.F. Mandete	२ थान
२	Dummy	१ थान
३	Different types of triple	१० थान
४	Fiber blanket	१० थान
५	Polar mandi	२५ थान

स्रोत : सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं. १८ काठमाण्डौं र सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं. २०

अनुसुची ११

Water serice in Kathmandu valley:

S.N	Name / Address	Phone No
1	Matatirtha Khanepani dhuwani udhyog, Matatirtha	01-4311346
2	Ganga Khanepani, jorpati	01-4498383
3	Ichangu Drinking water supply services, swoyambhu	01-4270693
4	Prakriti pure drinking water pvt.ltd., kantipath	01-4258250
5	Kamal Drinking water, sanepa	01-5535243
6	Balaju Khanepani Supplier , Machapokhari	01-4350449
7	Chandeshwari water and Beverage pvt. ltd., Chalnakhel	01-2043470
8	Harati Tanker Sewa, Swyambhu	01-4224816
9	Kailash water services, khichapokhari	01-4242314
10	Khangsar Khanepani sewa pvt. ltd, swoyambhu	01- 4279441
11	Srijana shuddha Khanepani sewa, ktm	01-4260365

सन्दर्भ सामग्रीहरु

१. गृह मन्त्रालय, ने. स. (२०६७) विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जूमा मार्गदर्शन २०६७ः विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमाको अवधारणागत ढाँचा, काठमाडौंः विपद् व्यवस्थापन शाखा, गृह मंत्रालय, नेपाल सरकार

२. युएनआईएसडिआर र एनसेट (२०११),UNISDR and NSET विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी शव्दावली, युएनआईएसडिआर र भूकम्प प्रविधि राष्ट्रिय समाज-नेपाल (एनसेट)

३. डेस-इन्भेण्टार डाटावेस, नेपालमा प्रकोप तथ्याङ्क सूचीकरण सन् १९७१-२०१२,(DesInventar 1970 – 2016, www.desinventar.net)

४. केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, (राष्ट्रिय जनगणना सन् २००१, २०११) जनसंख्या सम्वन्धि तथ्याङ्कहरु

५. विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनिति, २०६६

६. विपद् जोखिम, न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४

७. राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्य ढाँचा, २०७०